

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

I.	WSTĘP	3
II.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW	5
III.	ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI	25
IV.	ODPADY MEDYCZNE	38
V.	DZIAŁANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W OBSZRZE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH	40
VI.	STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	49
VII.	JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZOEJ DO SPOŻYCIA	53
VIII.	PLYWALNIE	68
IX.	KĄPIELISKA	71
X.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	73
XI.	STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	77
XII.	STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY	88
XIII.	STAN SANITARNY PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	100
XIV.	OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	106
XV.	DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA	115
XVI.	PODSUMOWANIE	123

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

I. WSTĘP.

Szanowni Państwo,

Inspekcja Sanitarna jest jednym z najważniejszych podmiotów realizujących politykę Państwa w zakresie zdrowia publicznego.

W 2019 roku obchodziliśmy jubileusz 100 – lecia Służb Sanitarnych w Polsce i 65 - lecia powstania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wytyczone prawie sto lat temu nie straciły na aktualności, co więcej, pojawiły się nowe, wynikające z potrzeb i zagrożeń obecnego świata, w tym zagrożeń bioterroryzmem, promieniowaniem radiacyjnym, hałasem, czy nowymi substancjami psychoaktywnymi (dopalacze). Państwowa Inspekcja Sanitarna to jedna z instytucji, która przez te wszystkie lata była z ludźmi i jest dla ludzi. Dbą o zdrowie ludzi oraz towarzyszy im od dnia narodzin przez całe życie.

Wie jak dotrzeć do obywateli z programami edukacyjnymi i profilaktycznymi. To ona uczy zdrowych nawyków żywieniowych i unikania zagrożeń zdrowotnych. Uczestniczy w sytuacjach kryzysowych i przy organizacji każdej imprezy masowej w naszym powiecie. Tym, co odróżnia Państwową Inspekcję Sanitarną od innych instytucji kontrolnych, jest nacisk na profilaktykę i promocję zdrowia. W każdym roku zwiększa się liczba realizowanych programów oraz akcji prozdrowotnych.

Wizytówką Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest nowoczesna baza laboratoryjna, służąca na co dzień mieszkańcom naszego powiatu, jak również w ramach Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych, mieszkańcom powiatu kraśnickiego i Opoła Lubelskiego.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim działa od 2004r. w Akredytowanym przez Polskie Centrum Akredytacji Systemie Zarządzania Jakością badań pod numerem AB 586. Wykonuje badania w zakresie: mikrobiologii żywności i wody, fizykochemii wody, diagnostyki laboratoryjnej w zakresie schorzeń bakteryjnych. Laboratorium co roku sukcesywnie powiększa liczbę akredytowanych badań.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Z przyjemnością oddaję w Państwa ręce niniejsze opracowanie pt. „**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu janowskiego za rok 2019**”.

Dokument ten opracowywany jest corocznie na podstawie informacji uzyskanych w czasie prowadzonego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

W przedłożonej informacji opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie janowskim w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki prowadzonego nadzoru sanitarnego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, ze wskazaniem jednocześnie kierunków dalszych koniecznych działań mogących spowodować uzyskanie poprawy w tym zakresie.

Dziękuję, za współpracę organom samorządowym, inspekcjom i strażom. Współpraca ta w znaczący sposób wpływa na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego na terenie powiatu.

Opracowanie zostaje przekazane Staroście Janowskiemu oraz Radzie Powiatu w celu zapoznania się i wykorzystania jako ważny materiał pomocniczy w podejmowaniu decyzji na rzecz dalszej poprawy warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu janowskiego.

Informacja została udostępniona na naszej stronie internetowej www.pssejanowlubelski.pis.gov.pl oraz portalu społecznościowym [facebook](https://www.facebook.com/pssejanowlubelski).

Z wyrazami szacunku:

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Janowie Lubelskim**

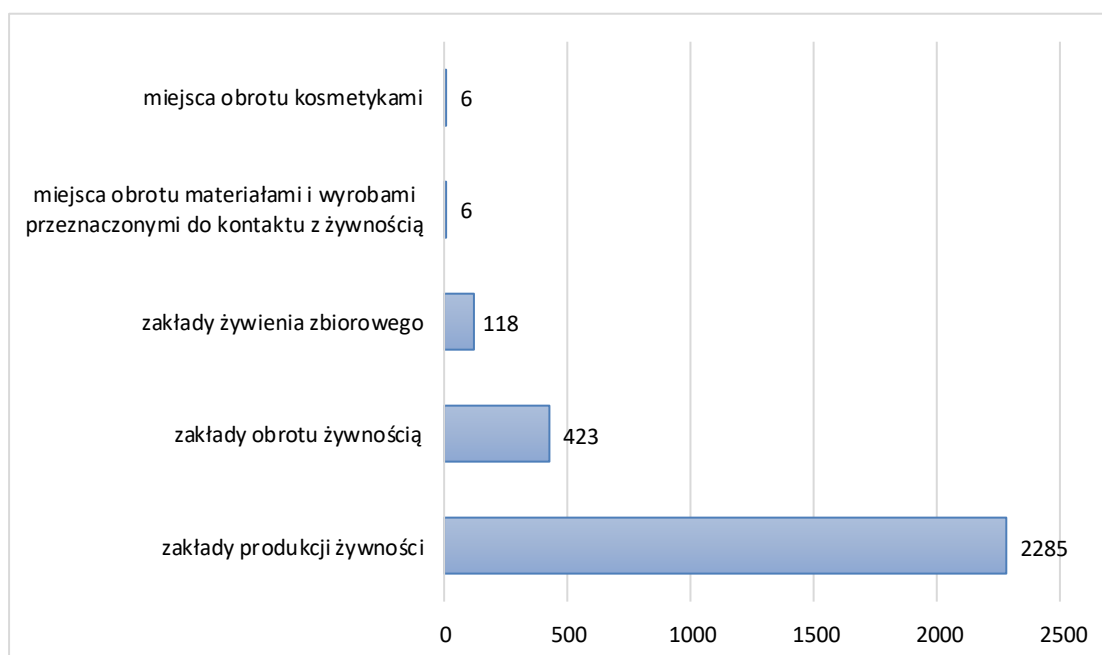
mgr Elżbieta Kurzyna

II. Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

1. Zakres nadzoru sanitarnego.

W roku 2019 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu janowskiego znajdowało się:

- 2285 zakładów produkcji żywności,
- 423 zakłady obrotu żywnością,
- 118 zakładów żywienia zbiorowego (45 – żywienie zbiorowe zamknięte i 118 – żywienie zbiorowe otwarte),
- 6 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
- 6 miejsc obrotu kosmetykami.

Wykres 1. Zakłady nadzorowane w 2019 roku.

Ogółem w Rejestrze Zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim wpisanych było **2838 obiektów**, w tym 2389 stanowiła produkcja pierwotna (w 2018r. – 792).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Skontrolowano 363 obiekty, w tym 51 obiektów nowo zatwierdzonych. Przeprowadzono 561 kontroli, w tym 306 planowanych i 255 poza planem. Sporządzono 561 protokołów kontroli sanitarnej, w tym:

- 117 protokołów kontroli sanitarnej tematycznej (kontrole zatwierdzające zakład, dotyczące zatwierdzenia rozszerzonego zakresu działalności zakładu, kontrola w trakcie trwania wypoczynku letniego i zimowego, kontrole akcyjne),
- 48 protokołów z kontroli sanitarnych interwencyjnych,
- 317 protokołów wykonanych z kontrolą podstawową,
- 79 protokołów kontroli sprawdzającej.

Nie skontrolowano 12 obiektów zgodnie z harmonogramem kontroli (2 zakłady produkcji żywności, 2 zakłady małej gastronomii sezonowe i 8 obiektów obrotu żywnością). Harmonogram kontroli nie został w pełni zrealizowany z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej obiektów lub zawieszenie działalności przez podmioty gospodarcze przed terminem zaplanowanej kontroli.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wydał ogółem 122 decyzje administracyjne, w tym:

- 2 decyzje dotyczące unieruchomienia całości lub części działalności zakładu,
- 13 decyzji zakazujących wprowadzania produktu do obrotu,
- 40 decyzji nakazujących usunięcie naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 1 decyzję zmieniającą decyzję podstawową,
- 12 decyzji dotyczących wykreślenia z rejestru zakładów,
- 51 decyzji zatwierdzających bezwarunkowo obiekty,
- 3 decyzje zatwierdzające warunkowo obiekty do prowadzenia działalności na okres trzech miesięcy z uwagi na to, iż zakłady nie spełniały wymogów zawartych w art. 5 rozporządzenia PEiR nr 852/2004/WE, tj. opracowanie, wykonanie oraz utrzymanie stałej procedury lub procedur i instrukcji dotyczących systemów GHP/GMP oraz systemu HACCP.
- 99 decyzji opłatowych na kwotę 10 900 PLN
- decyzji dotyczących odmowy zatwierdzenia działalności zakładu nie wydawano.

Na podstawie arkuszy oceny, na 374 obiekty oceniane, jako „niezgodne z wymaganiami” oceniono 25 obiektów, w tym:

- 4 obiekty produkcji żywności: automat do lodów – 1
piekarnie – 2
zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego – 1
- 14 obiektów obrotu żywnością: sklepy spożywcze – 11
magazyn hurtowy – 1
inne obiekty obrotu żywnością – 2
- 3 obiekty żywienia zbiorowego: stołówki szkolne – 2

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

stołówki przedszkolne - 1

Osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano 36 mandatami na łączną kwotę 3490,00 PLN.

Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 246 próbek, z czego żadna nie została zdyskwalifikowana.

Tabela 1. Odsetek obiektów żywności i żywienia o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami w latach 2016-2019.

Lata	2016	2017	2018	2019
Odsetek obiektów o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami	11,7%	9%	12%	6,7%

2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia.

Na podstawie przedstawionych wyżej danych liczbowych można stwierdzić, że w ostatnim roku odsetek zakładów produkcji i obrotu żywnością o nieodpowiednim stanie sanitarnym znajdował się na niższym poziomie, niż w latach ubiegłych (6,7% w 2019r., średnia z poprzednich 3 lat – 10,9 %).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych. Zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej. Stan sanitarno - higieniczny obiektów żywności i żywienia, nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim jest bardzo zróżnicowany. Działają zarówno obiekty nowoczesne, jak i stare (obiekty w miejscowościach o zwartej zabudowie) oraz obiekty małe (sklepy w rejonach wiejskich) i bardzo duże (typu super i hipermarkety).

W wielu zakładach stan sanitarny ulega systematycznej poprawie, dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu procedur na podstawie zasad HACCP. Zasady GHP/GMP wdrożyło 825 zakładów. Natomiast system HACCP wprowadziły 393 nadzorowane zakłady. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności, co dotyczy zwłaszcza punktów małej gastronomii.

2.1. Obiekty produkcji żywności.

Na terenie działania PSSE w Janowie Lubelskim znajdują się głównie małe i średnie zakłady wytwórcze przeważnie zlokalizowane w budynkach mieszkalnych, w zwartej zabudowie miasta lub w domach jednorodzinnych, co w większości przypadków pozbawia je możliwości rozbudowy i modernizacji. Nadal funkcję podstawową pełnią małe zakłady produkcyjne zatrudniające od 1-10 osób. W ww. zakładach opracowane i stosowane są procedury oraz instrukcje dotyczące zasad GHP i GMP, jednakże nie zawsze prowadzone są systematyczne zapisy potwierdzające ich realizację. Stan techniczny niektórych zakładów produkcyjnych uległ pogorszeniu w związku z niskimi nakładami na bieżące remonty. Wynika to z przyczyn ekonomicznych między innymi z małej podaży na określone produkty żywności i konkurencją dużych dyskontów. Najczęstsze stwierdzone nieprawidłowości techniczno - sanitarne to:

- niedokładnie sprzątane pomieszczenia produkcyjne i magazynowe,
- brudny, nie dokładnie myty sprzęt produkcyjny,
- zniszczone koszyczki do garowania ciasta,
- brak bieżących zapisów z kontrolowania zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami,
- większość właścicieli wdrożyła system HACCP, jednakże ich dokumentacja nadal jest niekompletna i wymaga poprawy.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan techniczny i sanitarny obiektów produkcji żywności kształtuje się na podobnym poziomie.

W roku 2019 pod nadzorem znajdowało się 2285 obiektów produkcji żywności (co stanowi 80,6 % nadzorowanych obiektów), w których przeprowadzono 185 kontroli, w tym 13 interwencyjnych; 4 obiekty oceniono jako niezgodne z wymaganiami z uwagi na brak czystości pomieszczeń, niewłaściwie prowadzone procesy mycia, czyszczenia i dezynfekcji urządzeń i sprzętu, nieodpowiednie zabezpieczenie przed

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

szkodnikami, jakość wody wykorzystywanej w zakładzie nie potwierdzona badaniami, brak odpowiedniej higieny osobistej pracowników, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno – epidemiologicznych. Wydano 11 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym za nieprawidłowości, które mogły stwarzać zagrożenie dla zdrowia. Wydano 1 decyzję unieruchomienia zakładu w części dotyczącej produkcji wyrobów garmażeryjnych (produkcja i wprowadzanie do obrotu żywności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu – zakład zatwierdzony do prowadzenia działalności w zakresie skupu i chłodniczego przechowywania owoców miękkich); winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 4 mandatami, na łączną kwotę 500 PLN; wydano 24 decyzje płatnicze na kwotę 2461 PLN.

Pobrano do badań laboratoryjnych 24 próbki – nie były zdyskwalifikowane

Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP – 284

Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami HACCP – 57

2.2. Obiekty obrotu żywnością.

Obiekty obrotu żywnością stanowią najliczniejszą w powiecie janowskim grupę zakładów, najbardziej zróżnicowaną pod względem wyposażenia, wielkości, warunków sanitarno – technicznych oraz asortymentu wprowadzanych do obrotu artykułów. Należą do niej sklepy różnej wielkości, hurtownie i kioski spożywcze, środki transportu żywności, obiekty ruchome i tymczasowe (handel obwoźny) oraz inne obiekty obrotu żywnością sprzedające niewielkie ilości trwałych mikrobiologicznie produktów spożywczych w opakowaniach jednostkowych (np. przy stacjach paliw, w aptekach, sprzedaż internetowa). Zdecydowaną większość placówek obrotu stanowią sklepy małe, o ograniczonej powierzchni, pozbawione możliwości rozbudowy i modernizacji, a wprowadzające do obrotu szeroki asortyment środków spożywczych, często również artykuły przemysłowe i chemii gospodarczej. Z roku na rok zmniejsza się liczba małych sklepów spożywczych na korzyść większych sklepów spożywczych sieciowych, lepiej wyposażonych i oferujących większy asortyment produktów spożywczych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W roku 2019 pod nadzorem znajdowały się 423 obiekty obrotu żywnością (co stanowi 14,9 % nadzorowanych obiektów), w których przeprowadzono 258 kontroli, w tym 24 interwencyjne. Warunki sanitarne w 14 obiektach oceniono jako niezgodne z wymaganiami (brak czystości pomieszczeń, nieodpowiednie zabezpieczenie przed szkodnikami, jakość wody wykorzystywanej w zakładzie nie potwierdzona badaniami, brak odpowiedniej higieny osobistej pracowników, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno - epidemiologicznych). Wydano 42 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. Nie wydawano decyzji unieruchomienia zakładu. Osoby winne zaniedbań sanitarnych ukarano 20 mandatami, na łączną kwotę 1790 PLN; wydane decyzje płatnicze – 53 na kwotę 6045 PLN.

Pobrano do badań laboratoryjnych 221 próbek – nie były zdyskwalifikowane.

Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP – 423.

Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami HACCP – 222.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan techniczny i sanitarny obiektów obrotu żywnością uległ poprawie.

Do najczęściej występujących uchybień w zakresie stanu technicznego należą:

- brudne, zniszczone ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu,
- zniszczone urządzenia i sprzęt pomocniczy,
- niewystarczająca powierzchnia zakładu w stosunku do ilości oferowanych wyrobów,
- nieprawidłowa sprzedaż produktów nieopakowanych.

Nieprawidłowości natury higienicznej to głównie:

- niewłaściwe warunki magazynowania żywności,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych oraz zabezpieczenia nieopakowanych, środków spożywczych przed zanieczyszczeniami,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu ważności,
- brak systematycznych zapisów z kontroli wewnętrznej prowadzonej w ramach GHP i GMP lub systemu HACCP.

2.3. Obiekty żywienia zbiorowego.

W tej grupie zakładów można wyodrębnić obiekty nowe, zbudowane od podstaw z przeznaczeniem do takiej działalności oraz obiekty zlokalizowane w istniejących budynkach często starych, które zostały zaadaptowane do potrzeb planowanej działalności. Zakłady tej grupy, prowadzą działalność polegającą na przetwarzaniu żywności od surowca do potrawy gotowej lub opartą o półprodukty, a także dania gotowe, poddawane obróbce. Prawie wszystkie zakłady serwują dania na naczyniach stołowych tradycyjnych (szkło, ceramika, porcelana) i zapewniają higieniczne warunki do ich mycia i termicznej dezynfekcji. Kontrola tych obiektów obejmowała przede wszystkim stopień opracowania, wdrożenia i utrzymania systemu opartego na zasadach HACCP (zasad GHP, GMP), ze szczególnym uwzględnieniem ich dokumentowania dla potrzeb oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności. Ponadto sprawdzano warunki magazynowania artykułów spożywczych, w tym rotację towarów.

W większości obiekty żywienia zbiorowego posiadały odpowiednie warunki do przechowywania surowców, półproduktów i gotowych wyrobów kulinarnych. Na terenie powiatu janowskiego zlokalizowanych jest 118 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego, co stanowi 4,2 % nadzorowanych obiektów, w których przeprowadzono 105 kontroli, w tym 6 interwencyjnych; warunki sanitarne w 7 zakładach oceniono jako niezgodne z wymaganiami (brak czystości pomieszczeń, niewłaściwie prowadzone procesy mycia, czyszczenia i dezynfekcji urządzeń i sprzętu, nieodpowiednie zabezpieczenie przed szkodnikami, jakość wody wykorzystywanej w zakładzie nie potwierdzona badaniami, brak odpowiedniej higieny osobistej pracowników, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno - epidemiologicznych) Wydano 18 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 1 decyzję unieruchomienia, winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 11 mandatami, na łączną kwotę 1140 PLN. Unieruchomienie dotyczyło 1 stołówki szkolnej z uwagi na kwestionowaną jakość wody.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Nie pobierano do badań laboratoryjnych próbek.

Wydane decyzje płańnicze – 22 na kwotę 2394 PLN.

Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP – 118.

Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami HACCP – 114.

W porównaniu z rokiem ubiegłym stan techniczny i sanitarny obiektów żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego uległ niewielkiej poprawie.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim nie ma typowych dużych zakładów prowadzących tzw. „działalność cateringową” w zakresie produkcji dań od surowca do gotowego wyrobu i usług w zakresie przygotowywania posiłków na zamówienie dla stałych odbiorców i indywidualnych zleceń konsumentów. Tego typu działalność, jako dodatkowy element zakresu prowadzonej działalności gastronomicznej prowadzą pizzerie (dowóz pizzy) i kilka punktów małej gastronomii (dowóz posiłków i dań obiadowych). Ponadto dla 8 stołówek szkolnych prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym. Posiłki transportowane są do wydawalni szkolnych oraz jednego przedszkola. Warunki ogólnie – techniczne w wydawalniach pozwalają na wydawanie posiłków w naczyniach wielokrotnego użytku. Zakłady (stołówki szkolne) inwestują w nowoczesny sprzęt i aparaturę potrzebną do obsługi cateringu.

2.4. Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

UWAGA! Ostrzeżenie publiczne dotyczące wyrobu do kontaktu z żywnością!

6 obiektów / miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (0,2% ogólnej liczby obiektów; 4 sklepy i 2 hurtownie), w których przeprowadzono 6 kontroli, w tym 5 interwencyjnych; liczba obiektów niezgodnych – 0, nie wydawano decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, nie karano mandatami karnymi.

Pobrano do badań laboratoryjnych 1 próbkę – nie była zdyskwalifikowana.

Na terenie działalności PSSE Janów Lubelski brak jest zakładów produkujących materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością i przedmioty użytku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

2.5. Obiekty obrotu kosmetykami.

6 obiektów obrotu kosmetykami (0,2% ogólnej liczby obiektów; 1 hurtownia kosmetyków i 5 sklepów), w których przeprowadzono 7 kontroli, w tym 4 interwencyjne; liczba obiektów nie spełniających wymagań - 0, nie wydawano decyzji administracyjnych i nie nakładano mandatów karnych.

Nie pobierano do badań laboratoryjnych próbek.

3. Nadzór nad zakładami żywienia zbiorowego otwartego w sezonie letnim 2019.

W związku z sezonem letnim i zwiększonym prawdopodobieństwem wystąpienia zatruc pokarmowych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim polecił prowadzenie w okresie od 15 czerwca do 15 września 2019r. wzmoczonych kontroli zakładów żywienia zbiorowego otwartego.

Przeprowadzone kontrole sanitarne w tej grupie obiektów nie wykazały większych zaniedbań natury higieniczno – sanitarnej. Drobne uchybienia natury sanitarnej były usuwane na bieżąco lub egzekwowane na drodze zaleceń i decyzji nakazowych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 2. Liczba i rodzaj skontrolowanych obiektów.

Rodzaj obiektu.	Liczba skontrolowanych obiektów.	Liczba obiektów, w których wystąpiły niezgodności z prawem żywnościowym.
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego, w tym restauracje i bufety w schroniskach turystycznych.	6	1
Punkty małej gastronomii, w tym ruchome objekty.	29	8
Stołówki w domach wczasowych.	3	0
Stołówki na koloniach, obozach, półkoloniach i zimowiskach.	1	0

- najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- wprowadzanie do obrotu lub używanie do produkcji środka spożywczego po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- nie wdrażanie w zakładzie procedur opartych na zasadach systemu HACCP,
- nieprawidłowy stan sanitarno – higieniczny pomieszczeń, sprzętu i urządzeń używanych do bieżącej produkcji,
- niewłaściwe przechowywanie surowców i półproduktów,
- nie zachowana higiena produkcji, brak odpowiedniego zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem wtórnym,
- brak dokumentowania prowadzonej kontroli wewnętrznej.

- podjęte działania w związku z nieprawidłowościami.

- nakładano mandaty karne,
- wydawano decyzje administracyjne nakazowe (nakazujące poprawę stanu sanitarno - higienicznego i/lub wycofanie z obrotu żywności po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia),
- przeprowadzono kontrole sprawdzające realizację zaleceń i decyzji nakazowych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

4. Stan sanitarny środków transportu.

W 2019r. skontrolowano 6 środków transportu żywności, z których 2 nie spełniały wymagań higieniczno - sanitarnych (co stanowiło 33% skontrolowanych).

Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, na które uzyskały pozytywne decyzje organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje odpowiednimi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych.

5. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

W 2019r. ogółem pobrano 246 próbek, w tym 244 środków spożywczych i 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (kubek ceramiczny - zakres badań: migracja i kubek z PP – zakres badań: sensoryka). Nie kwestionowano żadnej z pobranych prób.

W 2018r. pobrano ogółem 214 próbek, z czego 2 zostały zdyskwalifikowane.

W 2017r. pobrano 180 prób – 3 próby zostały zakwestionowane.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 3. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

Rok	Środki spożywcze	
	Próbki zbadane	Próbki kwestionowane
2017	244	0
2018	214	2
2019	180	3

Z danych zawartych wyżej wynika, że w 2019r. nastąpiła poprawa jakości zdrowotnej żywności we wszystkich grupach produktów pobranych do badań laboratoryjnych. Ponadto w wyniku przeprowadzonych kontroli wycofywano również z obrotu handlowego artykuły spożywcze po upływie terminów przydatności do spożycia lub upływie daty minimalnej trwałości jak też żywność przetrzymywaną w warunkach niezgodnych z zaleceniami producenta.

Asortyment żywności, którą wycofano: przetwory zbożowe, przetwory mleczne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie trwałe mikrobiologicznie, przyprawy i koncentraty dań, tłuszcze roślinne, świeże elementy kulinarne mięsa drobiowego, przyprawy. Podjęte działania – nakładano mandaty karne i wydawano decyzje administracyjne nakazujące wycofanie z obrotu kwestionowanej żywności oraz nakazujące udokumentowanie procesu wycofania z obrotu w/w środków spożywczych (protokół wycofania z obrotu z informacją o dalszym wykorzystaniu / przeznaczeniu wycofanych środków spożywczych). Ogółem wydano 10 decyzji (9 decyzji dot. sklepów i 1 decyzja restauracji). Wartość wycofanych środków spożywczych: 1226 PLN. Nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 1270 PLN.

6. Znakowanie środków spożywczych.

Prawidłowe znakowanie zawierające obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji lub produktów powodujących alergie lub reakcje nietolerancji służy ochronie zdrowia konsumentów poprzez zapewnienie podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności. Dlatego w trakcie urzędowych kontroli nadzorowanych obiektów oraz do badań laboratoryjnych oceniane są m. in. zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami. Podczas przeprowadzanych kontroli w zakładach produkcyjnych oraz zakładach żywienia zbiorowego dokonywano oceny znakowania żywności - nieprawidłowości egzekwowano na drodze decyzji. Oceniano etykiety produktów, ponieważ etykieta produktu spożywczego jest nośnikiem wielu informacji mających wpływ na podejmowanie przez konsumentów decyzji o jego zakupie. Oznakowanie żywności stanowi podstawowe źródło wiedzy o produkcie i sposobie jego

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

użytkowania. Z etykiety żywności konsument dowiaduje się również o szczególnych właściwościach produktu (np. jego oddziaływania na zdrowie, zastosowanych metod produkcji itp.). Dlatego też poza interesującą grafiką i atrakcyjną kolorystyką etykieta musi zawierać przede wszystkim rzetelne informacje o produkcie tak, aby konsument mógł dokonać świadomego wyboru spożywanej przez niego żywności. Nieprawidłowości w powyższym zakresie stwierdzono w kilku przypadkach. Etykiety żywności są przedmiotem urzędowej kontroli żywności, a skutki nieprawidłowego oznakowania lub reklamy mogą być dla producentów dotkliwe. Prawidłowe opracowanie etykiety wymaga solidnej znajomości wciąż zmieniających się przepisów oraz właściwej ich interpretacji.

7. Nadzór nad obrotem grzybami oraz zatrucia grzybami.

W sezonie grzybowym w roku 2019 uprawnienia grzyboznawcy posiadała jedna osoba - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim.

W roku sprawozdawczym 2019 na terenie powiatu janowskiego:

- nie wydawano atestów na grzyby świeże,
- nie odnotowano wniosków osób zainteresowanych ich wydaniem,
- łącznie udzielono 18 porad grzybowych (pracownicy PSSE uczestniczyli w imprezie pn. Mistrzostwa Grzybobrania, udzielając przy tym wielu porad w zakresie bezpiecznego zbierania grzybów i ich gatunkowej identyfikacji); porady grzybowe udzielane były w przypadkach występowania wątpliwości dotyczących różnicowania grzybów jadalnych i niejadalnych takich jak: pieprznik jadalny, lisówka pomarańczowa, borowik szlachetny, ale również podgrzybki, kozłarze, czubajki kanie i gąski,
- grzyboznawca PSSE przeprowadził ocenę gatunkową grzybów trujących (muchomor czerwony i żółtawy) w związku z prowadzonym przez Komendę Powiatowa Policji

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

w Janowie Lubelskim dochodzeniem w sprawie zatrucia grzybami członków jednej z rodzin na terenie powiatu janowskiego.

W PSSE w Janowie Lubelskim w okresie sezonu grzybowego zorganizowano 2 wystawy grzybów świeżych, ponadto na tablicach informacyjnych umieszczono informacje dotyczące zasad bezpiecznego grzybobrania i budowy grzybów oraz fotografie pospolitych grzybów (tablice całorocznie dostępne w budynku PSSE). W wyniku przeprowadzanych kontroli sanitarnych nie stwierdzono wprowadzania do obrotu świeżych grzybów leśnych.

Ilość zgłoszonych zatruc grzybami: 2

Jedno zbiorowe zatrucie pokarmowe grzybami, wystąpiło u czterech osób dorosłych zamieszkujących wspólnie gospodarstwo domowe po spożyciu posiłku przygotowanego przez jednego z domowników (smażone kapelusze grzybów zebrane w okolicznym lesie). Na podstawie oceny grzyboznawcy zabezpieczonych, surowych kapeluszy grzybów ustalono, że był to muchomor czerwony i muchomor złotawy.

Drugie zatrucie grzybami dotyczyło jednej osoby, która jak ustalono na podstawie wywiadu epidemiologicznego spożywała przez 3 dni kompot z kapeluszy muchomorów w celach odurzających (prawdopodobnie kapelusze muchomorów czerwonych).

- Nie odnotowano przypadków śmiertelnych po spożyciu grzybów.

8. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach – rasff.

W roku sprawozdawczym 2019r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim nie wystosowywał powiadomień alarmowych oraz powiadomień informacyjnych do systemu RASFF.

Do tutejszej Stacji łącznie wpłynęło 21 powiadomień o charakterze informacyjnym i alarmowym.

Powiadomienia	Suma
alarmowe	3
informacyjne w celu podjęcia działań lub w celu zwrócenia uwagi	18
Suma końcowa	21

Powiadomienia kierowane były przez LPWIS w Lublinie oraz PPIS Lubartów, Lublin, Świdnik, Zamość oraz Pruszcz Gdański. Każde zgłoszenie z systemu RASFF było rozpatrywane indywidualnie i bezzwłocznie. Działania w tym zakresie przeprowadzono pod względem obecności produktu w obrocie, monitorowano na bieżąco proces ewentualnego wycofywania wskazanego powiadomieniem produktu, a o każdej formie realizacji dalszego działania, w sytuacji, gdy produkt znajdował się w obrocie,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

przedsiębiorca pisemnie informował tut. Inspektora, w tym o dalszym postępowaniu z kwestionowanymi produktami. Działania dot. powiadomień alarmowych:

1. Przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające w związku z otrzymanym pismem od PPIS we Włodawie dot. stwierdzenia ponadnormatywnego zanieczyszczenia ochratoksyną A w pobranej do badań „mące gryczanej Prosto z Natury”, 500g, nr partii 18.12.2019r., której producentem była firma znajdująca się pod nadzorem Stacji. Mąka została wycofana z obrotu handlowego przez sklepy i zwrócona do producenta - została zutylizowana.

2. Prowadzone było postępowanie wyjaśniające w związku z otrzymanym pismem od Głównego Inspektora Sanitarnego, przekazanym przez LPWIS w Lublinie, w sprawie informacji otrzymanej z portalu FoodRentgen dotyczącej przekroczenia poziomu pozostałości glifosatu w produkcie: kasza gryczana prażona z datą minimalnej trwałości 01.08.2020 oraz numerem partii PART 1 – producent z terenu powiatu janowskiego. W obecności przedstawicieli PPIS w Janowie Lubelskim dokonano utylizacji produktów wycofanych ze sprzedaży. Firma dodatkowo we własnym zakresie zleciła badanie kwestionowanych produktów w zewnętrznym akredytowanym laboratorium. Próby pochodziły z wycofanych ze sprzedaży i zwróconych przez sieć Carrefour produktów zbożowych kaszy gryczanej. Przedsiębiorca przedłożył do wglądu PPIS w Janowie Lubelskim wyniki badań w/w produktów z których wynika, że w badanych próbkach nie wykryto glifosatu. W ramach Urzędowej Kontroli Żywności pobrana została również przez przedstawicieli PPIS w Janowie Lubelskim próba referencyjna pochodząca z kwestionowanej partii kaszy gryczanej. Na podstawie sprawozdania z badań wykonanych przez WSSE w Warszawie wynika, że nie stwierdzono w kaszy gryczanej przekroczenia pozostałości pestycydów, w tym glifosatu.

3. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w związku z otrzymanym pismem od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pruszczu Gdańskim w sprawie powiadomienia alarmowego z dnia 27.11.2019r. dotyczącego stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (OTA) w ilości $5,6 \pm 1,1 \mu\text{g}/\text{kg}$ w produkcie pn. Mąka gryczana, masa netto 500g, nr partii 14.05.2020. 35019, data minimalnej trwałości: 14.05.2020, przeprowadził postępowanie wyjaśniające w zakładzie, który był dostawcą przedmiotowej maki – zakład znajdujący się pod nadzorem Stacji. Przedsiębiorca we własnym zakresie zlecił przeprowadzenie badań laboratoryjnych mąki gryczanej z zabezpieczonej partii, pobrana została również próba mąki gryczanej z zabezpieczonej partii w ramach urzędowej kontroli żywności przez przedstawiciela Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim w kierunku ochratoksyny A (OTA), która również nie została zakwestionowana w badanym zakresie. W związku z powyższym producent poinformował PPIS w Janowie

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Lubelskim o ponownym wprowadzeniu do obrotu handlowego 2000kg mąki gryczanej.

Pozostałe powiadomienia informacyjne są przesyłane, gdy zidentyfikowana zostanie niebezpieczna żywność lub pasze lub materiały/wyroby do kontaktu z żywnością, jednak nie jest konieczne podjęcie natychmiastowych działań w tym zakresie, np. dlatego, że dany produkt nie jest już dostępny na rynku lub znajduje się jedynie na rynku kraju zgłaszającego powiadomienie.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002, Komisja Europejska udostępnia do wiadomości publicznej informacje dotyczące powiadomień alarmowych, powiadomień informacyjnych i powiadomień o odrzuceniu na granicy przekazywanych w ramach systemu RASFF.

Ww. informacje są publikowane w ogólnodostępnej bazie danych RASFF Portal na stronie internetowej <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/portal/> i odnoszą się do: typu produktu, zidentyfikowanych zagrożeń, wyników badań analitycznych jeśli są dostępne, kraju pochodzenia produktów, krajów do których produkt został dostarczony, kraju zgłaszającego powiadomienie, podstawy zgłoszenia powiadomienia, podjętych działań i statusu dystrybucji zgłoszonych przez członków sieci RASFF do punktu kontaktowego RASFF Komisji Europejskiej.

9. Badania żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO).

W 2019r. nie pobierano do badań próbek żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych. W latach ubiegłych, pobierano próbki z produktów potencjalnie mogących zawierać GMO, a nie oznakowane informacją o modyfikacji genetycznej. Pobierano również próbki produktów zawierających w oznakowaniu informację o braku modyfikacji genetycznej oraz produkty oznakowane informacją o modyfikacji genetycznej, ale potencjalnie mogące zawierać materiał GM niedopuszczony w UE. Próbki pobrane nie były zdyskwalifikowane.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

10. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności dla określonych grup.

W 2019r. ogółem w trakcie sprawowania bieżącego nadzoru przeprowadzono ocenę oznakowania dla 38 suplementów diety i 2 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości i nie podejmowano w związku z tym działań administracyjnych.

11. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji, jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów.

- liczba producentów materiałów do kontaktu z żywnością oraz rodzaj produkowanych materiałów – 0 (brak producentów),
- liczba miejsc obrotu materiałami do kontaktu z żywnością: 6 (hurtownie - 2 i sklepy - 4)
- liczba kontroli: 6, w tym 5 interwencyjnych.

Obszary objęte kontrolą: znakowanie, deklaracja zgodności dla materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych.

Liczba i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości i podjęte działania: brak nieprawidłowości, nie podejmowano działań.

Ilość pobranych próbek materiałów do kontaktu z żywnością: 2 – nie kwestionowano prób.

W zakresie produktów kosmetycznych w 2019r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim prowadzili kontrole na zgodności z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009r. dotyczącego produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczyły w szczególności dokumentacji produktów kosmetycznych w aspekcie oceny bezpieczeństwa. Ustawa z dnia 4 października 2018r. o produktach kosmetycznych, opublikowana w dniu 29 listopada 2018r. (Dz. U. 2018r., poz. 2227), dostosowała przepisy krajowe do przepisów rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 dot. produktów kosmetycznych. W nowej ustawie doprecyzowano, że produkty kosmetyczne znakuje się w języku polskim. W celu monitorowania przestrzegania zasad dobrej praktyki produkcji produktów kosmetycznych wprowadzono obowiązek rejestracji przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych zakładów, w których są wytwarzane lub konfekcjonowane produkty kosmetyczne. Powołano System Informowania o Ciężkich Działaniach Niepożądanych Spowodowanych Użyciem Produktów Kosmetycznych. Ustawa wprowadziła nowy system kar za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących produktów kosmetycznych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

12. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego.

Żywienie zbiorowe zamknięte jest szczególnie istotnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla określonych środowisk (pacjentów szpitali, dzieci w szkołach i przedszkolach, wychowanków domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, itp.).

Oceny sposobu żywienia dokonywane w obiektach, dla których nie wprowadzono przepisów dotyczących żywienia – przesyłane są w formie pism (zawierających również informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach) do podmiotów prowadzących żywienie – odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żywności i jakość żywienia.

12.1. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty regulowane jest przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. 2016r. poz. 1154). Ww. rozporządzeniem Minister Zdrowia określił grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży oraz wymagania jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, czyli w przedszkolach, szkołach (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), a także w bursach i internatach oraz w zakładach specjalnych i wychowawczych.

W 2019 roku dokonano ogółem 21 ocen sposobu

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

żywienia, w tym w stołówkach szkolnych i przedszkolnych oraz w 13 w trakcie trwania zorganizowanego wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży. Oceny przeprowadzono metodą jakościową punktową w oparciu o zestawienia posiłków zawarte w jadłospisach.

W przeprowadzanych ocenach w/w metodą brano pod uwagę obecność w posiłkach poszczególnych składników pokarmowych, urozmaicenie, sezonowość i stosowano skalę ocen od niedostatecznej do dobrej. Ocenie poddano aspekt właściwego doboru produktów z poszczególnych grup żywieniowych, w tym obecności białka pochodzenia zwierzęcego, odpowiedni dobór kolorystyczno – smakowy serwowanych posiłków. Zwracano uwagę na stosowanie dodatków owocowo – warzywnych. Posiłki obiadowe w placówkach szkolno-wychowawczych w większości przypadków były prawidłowe, składały się z dwóch dań. Jednakże należy zauważyć, iż część szkół prowadząca żywienie na zasadach cateringu zapewnia posiłek jednodaniowy, naprzemiennie w formie zupy bądź drugiego dania, co nie jest zgodne z zaleceniami i zasadami racjonalnego żywienia.

Większość ocenionych jadłospisów była zgodna z zasadami racjonalnego żywienia. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 jadłospisie. W tym przypadku przekazano odpowiednie zalecenia i udzielano instruktażu dotyczącego układania jadłospisów. Sprawdzone realizację zaleceń po tygodniu i ponownie oceniono planowane jadłospisy obiadowe na następne dni. Uwag do poprawionych jadłospisów nie wnoszono. Uwagi, jakie wniesiono do ocen sposobu żywienia dotyczyły jednego obiektu (1 ocena żywienia w stołówce szkolnej).

Nieprawidłowości stwierdzane w żywieniu dzieci i młodzieży dotyczyły:

- braku warzyw i owoców w posiłkach,
- zbyt rzadkiego podawania ryb,
- stosowania koncentratów spożywczych.

Wydano zalecenia dotyczące wprowadzenia zmian w jadłospisie. Zalecenia zostały wykonane, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

Z informacji przekazanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej można wnioskować, że następuje stopniowa poprawa żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. W trakcie kontroli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej udzielali osobom odpowiedzialnym za organizację żywienia zbiorowego wyjaśnień na temat wymagań obowiązującego rozporządzenia.

12.2. Kontrole sklepików i kiosków szkolnych.

W 2019r. nadzorowano 6 sklepików i kiosków szkolnych, z których skontrolowano 5 obiektów, tj. 83 % nadzorowanych. Przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych obejmujących sprawdzenie zgodności oferowanego asortymentu z wymaganiami zawartymi w ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

W sklepikach szkolnych nie stwierdzono niezgodności asortymentu wprowadzanego do obrotu w zakresie ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

III. ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI.

W 2019r. Państwowa Inspekcja Sanitarna kontynuowała wielokierunkową działalność określoną w ustawie z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. 2019r., poz. 59) w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych, która obejmowała zarówno działania skierowane na populację ogólną, jak również na zagadnienia specjalne takie jak zapewnienie bezpieczeństwa pacjentów poprzez nadzorowanie warunków sanitarno-higienicznych oraz monitorowanie zakażeń szpitalnych.

Za najistotniejszy i najbardziej skuteczny element działań zapobiegawczych należy uznać realizację Programu Szczepień Ochronnych, w tym realizację szczepień które są częścią koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia programów eliminacji i eradykacji wybranych chorób zakaźnych.

1. Choroby zakaźne objęte przez światową organizację zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).

W odniesieniu do tych chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na danym terenie przy nadal możliwych jej zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie.

W powiecie janowskim nie notowano zachorowań na odrę, różyczkę, tężec, błonicę oraz poliomyelitis, na co bez wątpienia ma wpływ stale utrzymująca się na wysokim poziomie wyszczepialność dzieci przeciwko tym chorobom.

2. Grypa.

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych, wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną corocznych, sezonowych wzrostów zachorowań na grypę w okresie jesienno - zimowym są wirusy grypy typu A i B. Zachorowania mogą przybierać postać sezonową, epidemiczną lub pandemiczną. Grypa powoduje zachorowania w każdej grupie wiekowej. Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że rocznie dotyczyć może 5% - 10% dorosłych i 20% - 30% dzieci.

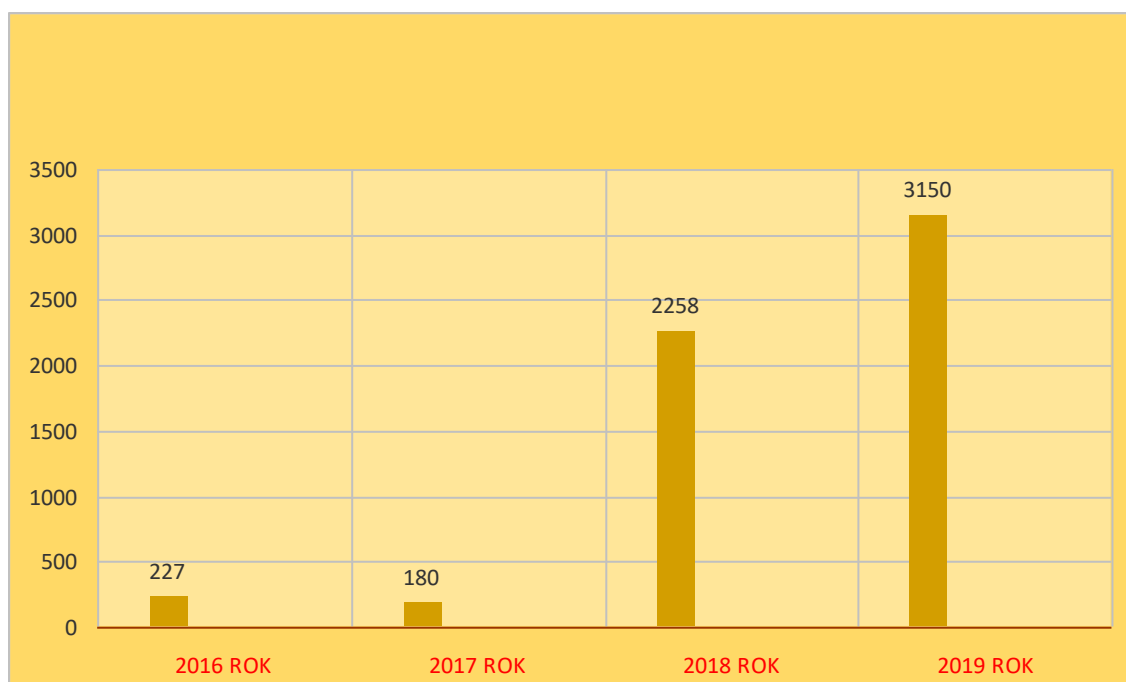
Nadzór epidemiologiczny nad grypą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmocnieniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku, przy czym

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem. Jako przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę, rejestruje się zachorowania przebiegające pod postacią zespołów objawów klinicznych takich jak: zachorowania grypopodobne lub ostre zakażenia górnych dróg oddechowych zgodnie z definicjami przypadku przyjętymi dla celów nadzoru epidemiologicznego.

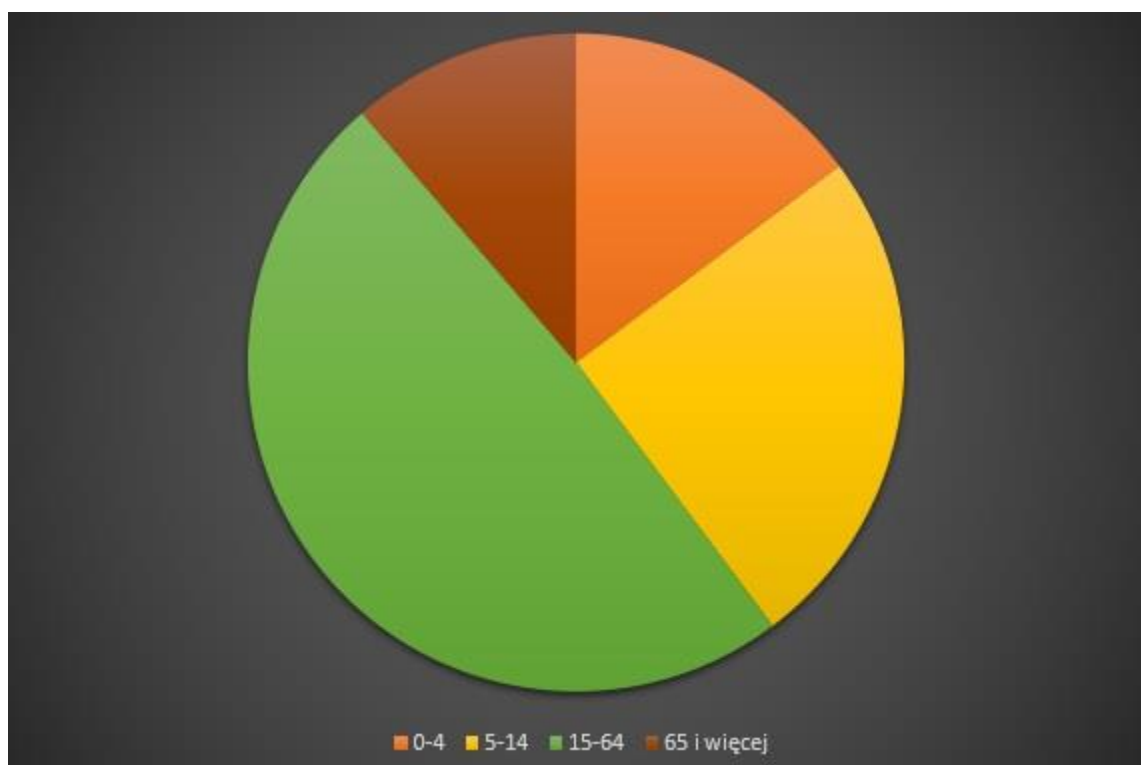
Na terenie powiatu w 2019r. zarejestrowano 6 przypadków potwierdzonej grypy typu A, 4 przypadki grypy wywołanej niezidentyfikowanym wirusem oraz 3140 przypadków zachorowań na schorzenia grypopodobne (**wsp. zapad. 682/10tys.**).

Wykres 1. Liczba przypadków zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na gripę w latach 2016 - 2019.

Najwięcej zachorowań w 2019 roku wystąpiło w przedziale wiekowym 15-64 lat, co stanowi 50 % wszystkich zachorowań.

Wykres 2. Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na gripę wg wieku chorych.

W 2019r. przeciwko grypie zaszczepiło się 693 osoby, o 37 osób więcej niż w roku poprzednim (656 osób). W porównaniu do 2018r. ilość przypadków zachorowań na gripę i schorzenia grypopodobne wzrosła.

3. Choroby przenoszone drogą pokarmową.

Do chorób przenoszonych drogą pokarmową zalicza się zarówno choroby odzwierzęce przenoszone poprzez żywność, która jest najpowszechniejszym źródłem tych zakażeń, jak również choroby które występują wyłącznie u człowieka takie jak zakażenia rotawirusowe, norowirusowe, a także wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw typu A) oraz dur brzuszny. W przypadku grupy chorób bakteryjnych zapobieganie przed zachorowaniami polega na przestrzeganiu zasad bezpiecznego przygotowania żywności, natomiast przed wzw typu A oraz dudem brzuszным można zaś skutecznie chronić się poprzez szczepienia. W drodze szczepień można zapobiegać również zakażeniom rotawirusowym, które szerzą się głównie przez kontakt bezpośredni wśród dzieci.

3.1. Zakażenia bakteryjne.

Zatrucia pokarmowe najczęściej są wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W 2019r. zarejestrowano 26 przypadków zachorowań wywołanych pałeczkami *Salmonella*. Wszystkie przypadki to zachorowania sporadyczne nie powiązane epidemiologicznie.

Wykres 3. Liczba zachorowań wywołanych pałeczkami *Salmonella* w latach 2016 – 2019.

Z nadzoru przebadano 95 osób ze styczności z chorymi. W stosunku do 3 osób prowadzono postępowanie administracyjne dotyczące odsunięcia od pracy pracowników pionu żywienia oraz 3 decyzje uchylające wstrzymanie od wykonywania pracy przez personel.

W rejestrze nosicieli pałeczek *Salmonella Enteritidis* zarejestrowano 9 nosicieli. Wśród nich była osoba wykonująca badania do celów sanitarno-epidemiologicznych. W ramach postępowania epidemiologicznego przebadano osoby z najbliższego otoczenia chorego. Wystawiono 1 decyzję wstrzymującą od wykonywania pracy przy produkcji artykułów spożywczych, do chwili uzyskania trzykrotnych ujemnych wyników badań na nosicielstwo pałeczek *Salmonella/Shigella* oraz decyzję uchylającą ww. decyzję.

3.2. Biegunka i zakażenia żołądkowo jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W 2019 roku na terenie powiatu zarejestrowano 75 zachorowań, 25 przypadków odnotowano u dzieci poniżej dwóch lat (wszystkie hospitalizowane).

3.3 Zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*.

W 2019 roku zanotowano 16 sporadycznych przypadków zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* (wsp. zach. 3,47/10tys.). 11 z nich zarejestrowano w Oddziałach (głównie Oddział Wewnętrzny i Oddział Chirurgii Ogólnej) Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim, pozostałe 5 pochodzą z poza powiatu janowskiego.

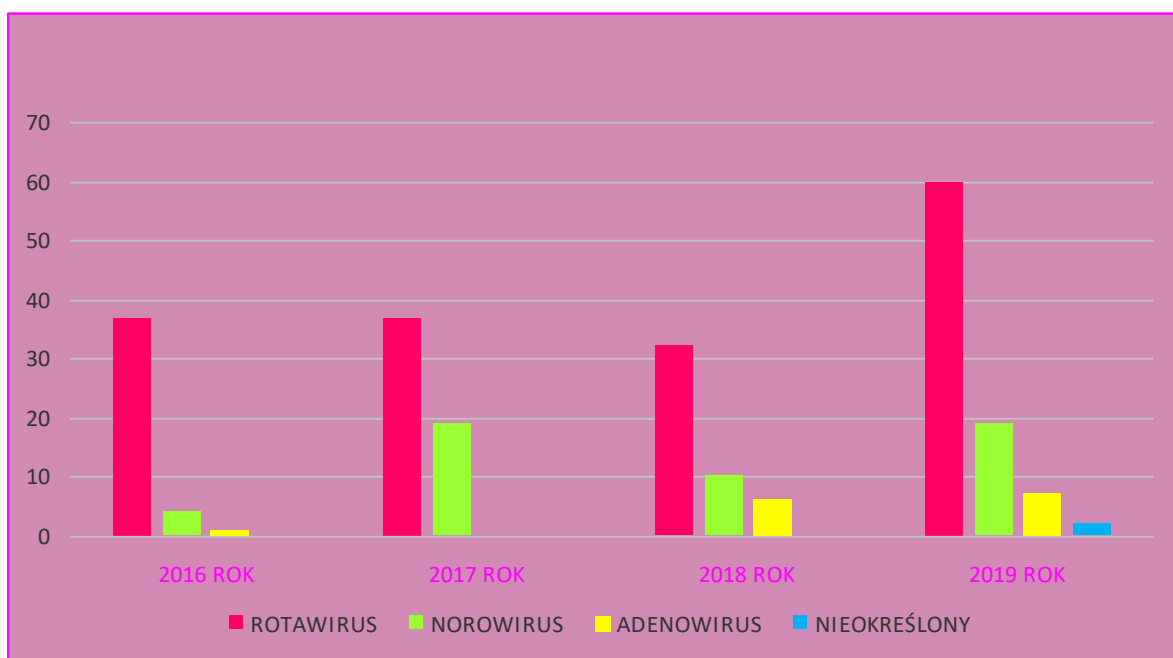

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

3.4. Zakażenia wirusowe (rotawirusy, norowirusy, adenowirusy).

W odróżnieniu od chorób bakteryjnych, które w większości są pochodzenia odzwierzęcego i szerzą się w wyniku pierwotnego skażenia żywności pochodzenia zwierzęcego (mięso, jaja), najważniejsze choroby przenoszone drogą pokarmową o etiologii wirusowej (rotawirusy, norowirusy i wzv A) występują wyłącznie u ludzi, szerzą się przez kontakt bezpośredni, pośredni lub poprzez wtórne skażenie żywności, w tym często roślinnej (mrożone owoce, zanieczyszczone przez osoby je zbierające).

W 2019 roku zarejestrowano 88 przypadków zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy (60 przypadków), norowirusy (19 przypadków), adenowirusy (7 przypadków) oraz wirusowe zakażenie jelitowe nieokreślone (2 przypadki).

Wykres 4. Wirusowe zakażenia jelitowe w oparciu o czynnik chorobotwórczy w przeciągu ostatnich czterech lat.

4. Wirusowe zapalenie wątroby typu A.

Zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu A (HAV) występuje endemicznie na całym świecie, szczególnie na obszarach o złym stanie sanitarnym. W przypadku WZW A istnieje skuteczna profilaktyka w postaci szczepień ochronnych. W 2019 roku na terenie powiatu nie notowano zachorowań na WZW typu A.

Aby zapobiegać występowaniu chorób przenoszonych drogą pokarmową zawsze należy przestrzegać tzw. **5 kroków do bezpiecznej żywności** (zalecenia WHO) tj.:

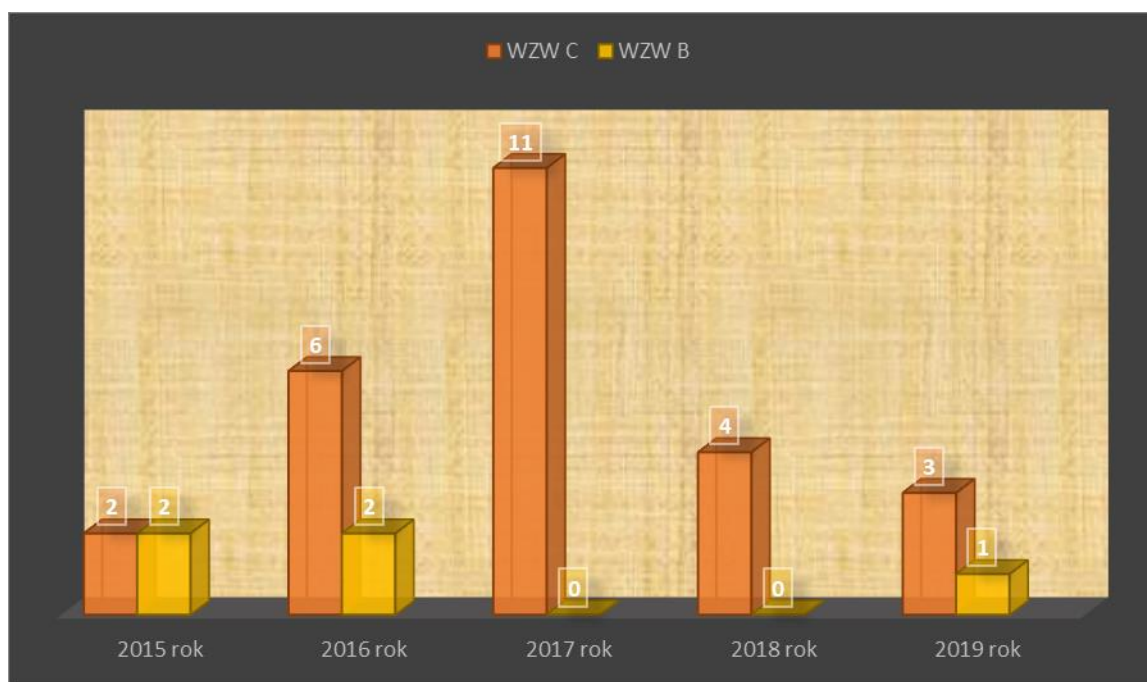
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

- utrzymywać czystość rąk przed przygotowaniem i spożyciem żywności oraz miejsc, w których są przygotowywane posiłki,
- oddzielać żywność surową od ugotowanej,
- poddawać żywność właściwej obróbce termicznej (gotowanie, pieczenie itp.),
- przechowywać żywność w prawidłowych warunkach chłodniczych, używać bezpiecznej wody i żywności.

5. Choroby krwiopochodne.

Do zakażenia dochodzi poprzez kontakt z zakażoną krwią (wirus znajduje się w krwi i tkankach nosiciela) lub kontakt z przedmiotami, które zostały nią zanieczyszczone, wyłącznie w przypadku przerwania ciągłości tkanek np. nakłucia, rozcięcia skóry lub błony śluzowej w momencie nie przestrzegania standardów higieniczno-sanitarnych. Zakażenie może wystąpić także w warunkach domowych, gdy członkowie rodziny, najczęściej nieświadomi zakażenia, używają wspólnych przyborów higienicznych (np. maszynek do golenia, cążek do paznokci, szczoteczki do zębów). Zagrożenie może pojawić się także przy zabiegach poprawiających urodę przebiegających z nakłuwaniami skóry/błon śluzowych ciała i twarzy (np. mikrodermabrazja, usuwanie zmarszczek, botoks), w czasie zabiegów typu tatuaż, piercing oraz w czasie usług kosmetycznych w rodzaju manicure, pedicure, które przeprowadzone niejałowym sprzętem i niezgodnie z procedurami higienicznymi niosą istotne ryzyko zakażenia HCV, a także HBV czy HIV.

Wykres 5. Liczba zachorowań na WZW typu B i C w latach 2016 - 2019.

6. Choroby odzwierzęce.

Istotną grupę zagrożeń stanowią także choroby odzwierzęce przenoszone przez wektory (stawonogi), zoonozy nabywane w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem (np. wścieklizna) oraz choroby pasożytnicze (bąblowica). Na niektóre zoonozy (np. borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu) narażone są statystycznie bardziej pewne grupy zawodowe takie jak leśnicy i rolnicy.

6.1. Borelioza.

W 2019r. zarejestrowano 74 przypadki (2018r. - 68 przypadków). Rumień wędrujący wystąpił u 34 osób. Reszta to zachorowania z objawami ze strony układu kostno-stawowego. Zachorowania były skutkiem pokąsania przez kleszcze, do których dochodziło na terenie ogródków przydomowych, w parkach, lasach mieszanych oraz na łąkach w powiecie janowskim. W 2019r. zachorowalność na boreliozę wyniosła **16,04/10tys. (2018 r. - 14,68/10tys.)**.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 1. Dane epidemiologiczne wg wywiadów z zachorowań zgłoszonych w 2018 i 2019 roku.

1. WIEK/PLEĆ	2018r.			2019r.		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem
0-4	0	0	0	0	0	0
od 5 do 9	1	0	1	0	0	0
od 10 do 14	0	0	0	2	0	2
15-19	0	1	1	0	0	0
20-29	2	0	2	0	2	2
30-39	3	4	7	3	6	9
40-49	2	7	9	5	9	14
50-59	10	10	20	12	7	19
60-64	5	8	13	8	4	12
65+	6	9	15	6	10	16
ogółem	29	39	68	36	38	74
2. GRUPA ZAWODOWA/PLEĆ	ogółem 2018r.			ogółem 2019r.		
Rolnicy	15			10		
Leśnicy, inni pracownicy leśni	1			2		
3. OBJAWY CHOROBY/PLEĆ	K	M	ogółem	K	M	ogółem
Faza wczesna - rumień wędrujący	13	23	36	19	15	34
Inne zmiany skórne: lymphocytoma, zanikowe zapalenie skóry)	0	0	0	0	0	0
Borelioza układu kostno-stawowego	16	16	32	17	23	40
Jednocześnie rumień i bóle stawów wśród w/w osób	3	3	6	0	0	0
Borelioza układu krążenia	0	0	0	0	0	0
Neuroborelioza	0	0	0	0	0	0
Inne	0	0	0	0	0	0

6.2. Pokąsania przez zwierzęta.

W 2019r. zarejestrowano 73 przypadki pokąsań przez zwierzęta:

- 60 przypadków to pokąsania przez psy (27 nieznanego właściciela),
- 7 przypadków to pokąsania przez koty (2 znane, 5 bezpańskich),
- 1 przypadek pokąsania przez świnię we własnym gospodarstwie domowym,
- 2 przypadki pokąsania przez lisa, który wszedł do budynku niezamieszkałego (w trakcie budowy) w którym znajdowali się dwaj chłopcy w wieku około 20 lat,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

próbując złapać lisa, zostali pokąsani w okolice dłoni. Zwierzę zbiegło z miejsca zdarzenia. Pokąsani po zgłoszeniu się na Specjalistyczny Oddział Ratunkowy w Janowie Lubelskim, zostali przewiezieni transportem medycznym na Izbę Przyjęć Chorób Zakaźnych SPSK Nr 1 w Lublinie, gdzie zostali poddani poekspozycyjnemu szczepieniu przeciwko wściekliźnie,

- 1 przypadek pokąsania mężczyzny przez kunę podczas prac polowych. Zwierzę zostało schwytane, zabite i przekazane do badania przez Wojewódzki Inspektorat Weterynaryjny w Lublinie. Po wykonaniu badań nie stwierdzono obecności wirusa wścieklizny u zwierzęcia. Mężczyzna został profilaktycznie w tym samym dniu zaszczepiony przeciwko wściekliźnie,

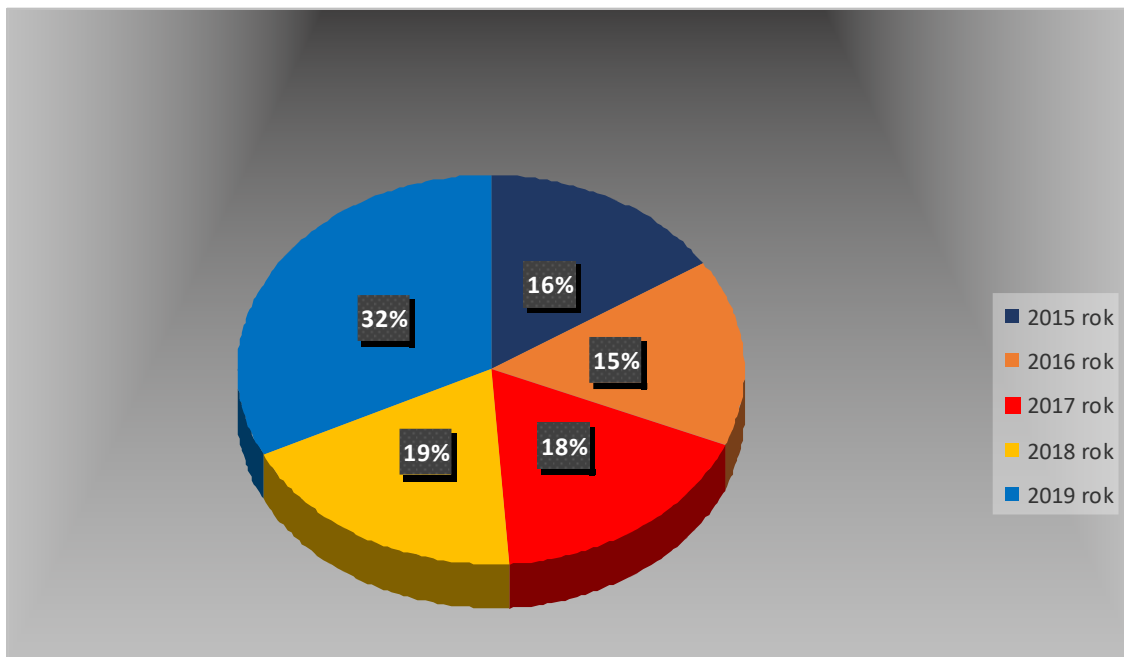
- 1 przypadek pokąsania przez kreta. Dziecko w wieku 10 lat przy próbie schwytania kreta zostało pokąsane w palec drugi dłoni prawej. Zwierzę zbiegło z miejsca zdarzenia. Dziecko zostało zakwalifikowane do szczepienia przeciwko wściekliźnie na Izbie Przyjęć Chorób Zakaźnych dla dzieci w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego w Lublinie,

- 1 przypadek pokąsania przez wiewiórkę, kobieta w wieku 44 lat w sytuacji kiedy próbowała schwytać zwierzę została ugryziona w palec lewej ręki. Zwierzę zbiegło. Kobieta zgłosiła się do Poradni Chorób Zakaźnych SPSK Nr 1 w Lublinie gdzie została zaszczepiona przeciwko wściekliźnie.

Tabela 2. Liczba pokąsań przez zwierzęta.

Liczba pokąsań								Liczba osób szczepionych przeciwko wściekliźnie	Liczba stwierdzonych wścieklizn			
Razem	przez psy			Inne zwierzęta			Ogółem		domowe			
	Ogółem	bezspańskie	Znane	w tym szczepione	Ogółem	Domowe			Leśne	Ogółem	Psy	Inne
73	60	26	34	2	13	8	5	10	0	0	0	0

Wykres 6. Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę w latach 2015-2019.

7. Neuroinfekcje.

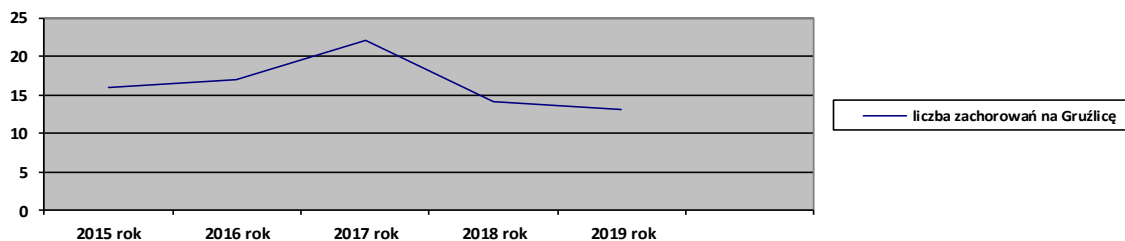
Jednostki chorobowe zaliczane do tej grupy wywołują infekcje ośrodkowego układu nerwowego. W 2019 roku zarejestrowano 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowych u 50-letniego mężczyzny, 1 przypadek nieokreślonego zapalenia opon mózgowych u 68-letniego mężczyzny, a także 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu u 14-letniej dziewczynki.

8. Gruźlica.

W 2019r. zarejestrowano ogółem 13 przypadków zachorowań na gruźlicę płuc (w tym 7 przypadków gruźlicy prątkującej). Objęto nadzorem epidemiologicznym 30 osób z kontaktu domowego. Najwyższą zapadalność odnotowano u osób starszych w grupie wiekowej 60-80 lat. Wszystkie osoby podjęły leczenie. Nie notowano ognisk zachorowań na gruźlicę. Porównując z 2018r. ilość przypadków zachorowań na gruźlicę kształtuje się na tym samym poziomie. Zachorowalność na gruźlicę w 2019r. wyniosła **2,82/10 tys.** (2018r. – 3,02/10 tys.).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Wykres 7. Zachorowalność na gruźlicę w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2015 – 2019.

Opracowano epidemiologicznie 218 przypadków zachorowań na choroby zakaźne. Ocena sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie janowskim została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań i zakażeń, jakie zostały zgłoszone do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami (Ustawa z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t. j. Dz. U. 2019r. poz. 1239 ze zm.)). W 2019r. na terenie powiatu janowskiego zarejestrowano **577** zachorowań na choroby zakaźne (w 2018r. – **598**).

Z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 191 osób (33,1% wszystkich zarejestrowanych przypadków). Zarejestrowano 3 zgony z powodu choroby zakaźnej (2 zgony - gruźlica płuc, 1 zgon - posocznica wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*).

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych należy uznać za stabilną. Nie notowano zachorowań na wysoce niebezpieczne choroby zakaźne.

Tabela 3. Choroby zakaźne i zakażenia, zgłoszone w latach 2015 - 2019r.

L.P.	JEDNOSTKA CHOROBOWA	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	8	19	12	25	26
2.	Bakteryjne i wirusowe zakażenia jelitowe	146	110	135	109	153
3.	Ospa wietrzna	71	186	42	101	165
4.	Różyczka	2	0	0	0	0
5.	Wirusowe Zapalenie Wątroby	2	6	11	4	3

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

	Typu C					
6.	Wirusowe zapalenie wątroby B	2	2	0	0	1
7.	Świnka	1	2	1	0	0
8.	Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę	36	35	40	43	73
9.	Podjęto szczepienia p/wściekliznie u osób pokąsanych przez zwierzęta	0	2	0	3	10
10.	Borelioza	26	36	70	68	74
11.	Szkarlatyna (płonica)	14	9	5	3	22
12.	Zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych	1	2	0	1	2
13.	Grypa i zachorowania grypopodobne	36	221+6 przypadków potwierdzonej grypy typu A i AH1N1	179+1 przypadków grypy wywołanej niezidentyfikowanym wirusem	2256+1 przypadków grypy wywołanej niezidentyfikowanym wirusem + 1 przypadków potwierdzonej grypy typu B	3140+ 6 przypadków potwierdzonej grypy typu A + 4 przypadki grypy wywołanej niezidentyfikowanym wirusem
14.	Róża	2	2	0	3	2
15.	Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)	0	0	0	0	0
16.	Gruźlica	16	17	22	14	13
17.	Krztusiec	5	1	3	0	0
18.	Zatrucia pestycydami	0	0	2	0	1
19.	Mikobakterioza	0	0	2	0	0
20.	Inwazyjna Choroba Meningokokowa	0	1	1	0	0
21.	AIDS	0	0	0	0	0
22.	Wrodzony zespół różyczkowy	0	0	0	0	0
23.	Kiła	0	0	1	0	1
24.	Lamblioza	0	0	0	0	0
25.	Zapalenie jelitowe wywołane Clostridium difficile	0	2	36	12	16

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

26.	Choroby wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	1	1	1	3	3
27.	Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm - grzyby	0	3	0	0	5
28.	Kleszczowe zapalenie mózgu	0	0	0	0	1

9. Sytuacja epidemiologiczna w polskich szpitalach – ogniska epidemiczne.

Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi ma charakter wewnątrzszpitalny i regulowany jest przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Kierownicy podmiotów leczniczych są zobowiązani między innymi do: monitorowania i rejestracji zakażeń szpitalnych oraz czynników alarmowych, wykonywania badań laboratoryjnych i ich weryfikację, sporządzania i przekazywanie raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala, oraz zgłaszania w ciągu 24 godzin potwierdzonego epidemicznego wzrostu liczby zakażeń szpitalnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2011r. w sprawie listy czynników alarmowych, rejestrów zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala Państwowa Inspekcja Sanitarna otrzymuje zbiorcze roczne dane dotyczące patogenów alarmowych występujących w szpitalach oraz dane dotyczące zakażeń w sytuacji wystąpienia potwierdzonego epidemicznego wzrostu ich liczby - informacje o ogniskach zakażeń w szpitalach. W 2019 roku na terenie powiatu zanotowano i opracowano epidemiologicznie dwa ogniska: o etiologii norawirusowej oraz zatrucie grzybami.

Pierwsze wystąpiło na oddziale dziecięcym Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim. Ognisko zostało zgłoszone poprzez raport wstępny i końcowy do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim i opracowanie epidemiologicznie. W toku dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że istnieje prawdopodobieństwo, szerzenia się zakażenia drogą kontaktową człowiek-człowiek. Jak wynika z raportu wstępnego podejrzanym źródłem zakażenia był pacjent przyjęty do oddziału z objawami nieżyty żołądkowo - jelitowego wywołanym przez norowirusa.

Drugie ognisko dotyczyło zatrucia grzybami (muchomor czerwony) w środowisku domowym. Narażone były 4 osoby. Wszystkie osoby zostały przewiezione na Specjalistyczny Oddział Ratunkowy w Janowie Lubelskim, gdzie miały wykonane płukanie żołądka i po wykonaniu niezbędnych badań przekazane do dalszego leczenia w oddziale Toksykologii w Lublinie. Po przeprowadzeniu badań, nie stwierdzono u żadnej z osób obecności amanityny w moczu. Wszystkie osoby zostały wypisane w stanie dobrym do domu.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

IV. ODPADY MEDYCZNE.

Odpady medyczne to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny.

W odpadach medycznych wyróżniamy:

- **odpady zakaźne o kodzie 18 01 03, 18 01 03, 18 01 80 i 18 01 82** z wyjątkiem odpadów medycznych o ostrych końcach i krawędziach, zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników lub worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej, koloru czerwonego, wytrzymałych, odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych, z możliwością jednokrotnego zamknięcia.

- **odpady niebezpieczne, inne niż zakaźne, o kodach 18 01 06, 18 01 08, 18 01 10** z wyjątkiem odpadów medycznych o ostrych końcach i krawędziach, zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników lub worków jednorazowego użycia z folii polietylenowej, koloru żółtego, wytrzymałych, odpornych na działanie wilgoci i środków chemicznych, z możliwością jednokrotnego zamknięcia.

- **odpady medyczne o ostrych końcach i krawędziach** zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie lub przecięcie w sposób pozwalający na jednoznaczne zidentyfikowanie przeznaczenia pojemnika.

Postępowanie z odpadami medycznymi jest uzależnione od rodzaju odpadów, ich właściwości i dopuszczalnych sposobów dalszego przetwarzania (odzysku lub unieszkodliwiania). Wśród odpadów medycznych rozróżnia się także odpady o ostrych końcach i krawędziach.

Postępowanie z odpadami medycznymi jest uzależnione od rodzaju odpadów, ich właściwości i dopuszczalnych sposobów dalszego przetwarzania (odzysku lub unieszkodliwiania). Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują nadzór sanitarny nad postępowaniem z odpadami medycznymi w miejscach ich powstawania realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolowane jest postępowanie z odpadami medycznymi w: szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach-rehabilitacji leczniczej, sanatoriach, hospicjach, podmiotach udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych (przychodniach, poradniach, ośrodkach zdrowia, lecznicach, zakładach badań diagnostycznych i medycznych laboratoriach diagnostycznych, zakładach rehabilitacji leczniczej, praktykach zawodowych).

Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad postępowaniem z odpadami medycznymi w miejscach ich powstawania obejmuje etap od momentu ich

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

wytworzenia przez wytwórcę, do magazynowania wstępnego włącznie, z uwzględnieniem zakaźnych odpadów medycznych powstałych w wyniku świadczenia usług na wezwanie do miejsc ich wstępnego magazynowania.

W trakcie przeprowadzania kontroli zwracano szczególną uwagę na:

- procedury postępowania z odpadami,
- zasady segregacji i warunki gromadzenia, w tym odpadów medycznych o ostrych końcach i krawędziach,
- kolorystykę i oznakowanie pojemników i worków do gromadzenia odpadów medycznych,
- sposób transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- stan sanitarny środków i pojemników do transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- stan sanitarno-techniczny oraz wyposażenie miejsc do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego,
- stan sanitarno-techniczny, wyposażenie, sposób i warunki magazynowania w miejscach wstępnego przechowywania odpadów medycznych.

Wszystkie podległe podmioty lecznicze mają podpisane umowy na utylizację i transport odpadów medycznych z firmą Utylimed z Lublina lub firmą Remondis z siedzibą w Warszawie.

Odpady medyczne o kodzie 180103 zbierane były do worków jednorazowego użytku z folii polietylenowej koloru czerwonego. Odpady medyczne o ostrych końcach gromadzone były w pojemnikach jednorazowego użycia o twardych, sztywnych ściankach. Po napełnieniu do 2/3 objętości bądź po upływie 72 godzin od momentu otwarcia pojemniki i worki były zamykane. Do momentu odbioru przechowywane w lodówce w wyznaczonym do tego celu pomieszczeniu.

W dwóch podmiotach leczniczych stwierdzono brak wyposażenia w termometr lodówki, przeznaczonej do magazynowania odpadów medycznych. Pojemniki i worki opisywane kodem odpadów oraz dokładną datą i godziną otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), godziną zamknięcia oraz nazwą wytwórcy odpadów medycznych.

W jednym podmiocie leczniczym stwierdzono brak odpowiedniego oznakowania identyfikującego na workach i pojemnikach sztywnych przeznaczonych na odpady medyczne. Częstotliwość odbioru odpadów medycznych była zgodna z obowiązującymi przepisami. Podczas każdej kontroli sanitarnej sprawdzane były karty odbioru odpadów medycznych i potwierdzenia unieszkodliwienia odpadów.

Odpady komunalne gromadzone w typowych kontenerach lub pojemnikach, opróżniane w miarę potrzeb przez Zakłady Gospodarki Komunalnej lub Urzędy Gmin. W 2019r. nie stwierdzono nieprawidłowości w usuwaniu odpadów.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

V. DZIAŁANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W OBSZARZE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH.

Znaczący wpływ na sytuację epidemiczną w powiecie ma działanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie propagowania i nadzoru nad szczepieniami.

1. Kierunki ewolucji Programu Szczepień Ochronnych.

W 2019 roku szczepienia w powiecie janowskim odbyły się zgodnie z wykazem obowiązkowych szczepień ochronnych i grup osób zobowiązanych do poddania się tym szczepieniom określonym w art. 17 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi i rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 roku w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych było 13 chorób zakaźnych: błonica, tężec, krztusiec, gruźlica, inwazyjne zakażenie *Hemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenie *Streptococcus pneumoniae*, nagminne zakażenie przyusznic (świnka), odra, różyczka, ospa wietrzna, ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis), wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz wścieklizna. W odniesieniu do każdej z tych chorób w ogłoszonym przez Głównego Inspektora Sanitarnego komunikacie w sprawie Programu Szczepień Ochronnych określono osoby lub grupy osób oraz wiek, przesłanki wynikające ze stanu zdrowia i przesłanki epidemiologiczne, zgodnie z którymi dane szczepienie powinno zostać przeprowadzone.

Korzystna sytuacja epidemiologiczna większości chorób jest wynikiem skutecznych działań zapobiegawczych, poprzez wieloletnie szczepienia ochronne. Poziom zaszczepienia jest bardzo ważnym, pozytywnym miernikiem stanu zdrowia populacji. Uzasadnia on potrzebę rzetelnego monitorowania zmian zachodzących w tym zakresie. Stan „wyszczepienia” polskiej populacji zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych od lat utrzymuje się na

europejskim lub nawet wyższym poziomie.

W powiecie janowskim szczepienia prowadzone są w 17 punktach (z czego 3 nadzorowane są przez LPWIS), należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W czasie ich kontroli szczególną uwagę zwracano na stopień zaszczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

obowiązkowym szczepieniom, a także na przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z preparatami szczepionkowymi

2. Zmiany w kalendarzu szczepień.

W opublikowanym Komunikacie Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 25 października 2018r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2019 (Dz. U. 2018r., poz. 104) przesunięto wiek szczepienia przypominającego przeciwko odrze, śwince i różyczce. Wprowadzono dawkę przypominającą szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 6 roku życia w celu zapewnienia ochrony dzieciom przed rozpoczęciem nauki. Przeniesienie dawki przypominającej szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce z 10 roku życia na 6 rok życia uzasadniono sytuacją epidemiologiczną odry w Europie. Szczepienie przypominające szczepionką skojarzoną przeciw odrze, śwince i różyczce w 2019 roku było realizowane w dwóch rocznikach, tj. w 6 roku życia do czasu osiągnięcia przez nich 10 roku życia oraz w 10 roku życia. Jednocześnie zgodnie z PSO szczepienie przeciwko gruźlicy może być wykonywane przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego, czyli przed wyjściem ze szpitala. Eksperti zgodnie podkreślają, że zmiany w kalendarzu powinny być przede wszystkim uzależnione od sytuacji epidemiologicznej w kraju i w regionie. Przeciwnicy szczepień często przekonują, że w naszym kraju rozpoczyna się je zbyt wcześnie i jest ich za dużo, zwłaszcza w pierwszych miesiącach życia dziecka. Pewne choroby są charakterystyczne dla określonych grup wiekowych, a ich przebieg, może być obciążony większymi powikłaniami. Dlatego część preparatów podawana jest w okresie najwcześniejszym, żeby ochronić dzieci najmłodsze przed kontaktem z drobnoustrojami, które mogą powodować określone choroby. Jeśli na danym obszarze utrzymują się zachorowania w danej grupie wiekowej, to uzasadnione jest prowadzenie szczepień w tym właśnie kręgu. Tak np. zaprzestanie szczepienia noworodków przeciwko gruźlicy można rozważyć w sytuacji, kiedy zapadalność na gruźlicę płuc będzie $<5/100\ 000$ ludzi (Polska w 2018 roku $6,4/100\ 000$) lub w sytuacji kiedy średnie roczne zakażenie prątkiem gruźlicy będzie 0,1% lub mniej (Polska w 2016 roku – 0,14%).

3. Sposób przekazywania szczepionek prowadzącym obowiązkowe szczepienia ochronne – dystrybucja szczepionek.

Transport szczepionek do magazynu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim odbywa się z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie. Natomiast świadczeniodawcy przeprowadzający obowiązkowe szczepienia ochronne, pobierają preparaty szczepionkowe z magazynu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim. Transport i przechowywanie

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

preparatów szczepionkowych odbywa się z zachowaniem łańcucha chłodniczego w temperaturze od 2 – 8°C.

Tabela 1. Monitoring temperatur u urządzeniach chłodniczych punktów szczepień, które mają zawartą umowę z NFZ na realizację świadczeń.

Liczba nadzorowanych punktów szczepień	Liczba punktów szczepień posiadających rejestrator temperatur z możliwością wydruku temperatur z funkcją powiadamiania sms	Liczba punktów szczepień posiadających rejestrator wyłącznie z funkcją wydruku temperatur	Liczba punktów szczepień nie posiadających rejestratora	W przypadku punktów szczepień nie posiadających rejestratora wskazać sposób monitorowania łańcucha chłodniczego	Liczba punktów szczepień posiadających inne rozwiązania techniczne.
14 + 3 nadzorowane przez LPWIS	2	0	12	Zwykły odczyt z termometru, prowadzenie rejestru temperatur w formie papierowej, 2 x dziennie.	0

Monitoring temperatur w lodówkach znajdujących się Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim, prowadzony jest całodobowo, z możliwością wydruku oraz funkcja powiadamiania sms na telefon alarmowy.

W 2019r. w 2 punktach szczepień kierownicy podmiotów podjęli decyzje o utylizacji preparatów szczepionkowych, znajdujących się na stanie urządzeń chłodniczych. Powodem przzerwania łańcucha chłodniczego była gwałtowna ulewa powodująca lokalną powódź oraz przerwy w dostawie prądu w nocy z 19.06.2019r. na 20.06.2019r. O utylizacji preparatów szczepionkowych poinformowano Ministerstwo Zdrowia, Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny w Lublinie, Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. Przesłano kopie protokołów kontroli, kopie kart przekazania preparatów szczepionkowych do utylizacji, kopie protokołów przekazania preparatów szczepionkowych do zniszczenia/utylizacji.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 2. Ilość i rodzaj zutylizowanych szczepionek w 2019 roku w nadzorowanych punktach szczepień.

PSSE w Janowie Lubelskim						
Nazwa punktu szczepień, adres.	Preparat szczepionkowy.	Ilość.	Szacunkowa wartość wszystkich zutylizowanych szczepionek w poszczególnych punktach szczepień.	Przyczyna awarii.	Podjęte działania naprawcze w punktach szczepień.	Podjęte działania przez PSSE.
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” s.c. Poradnia Lekarza Rodzinnego w Batorzu, Batorz 84, 23-320 Batorz	1. ACT-HIB	4	2776,57zł	Awaria lodówki – przerwanie łańcucha chłodniczego	Zakup nowego urządzenia chłodniczego do przechowywania preparatów szczepionkowych. Kierownik podmiotu podjął decyzję o przekazaniu znajdujących się na stanie lodówki szczepionek do utylizacji.	Przeprowadzono kontrole doraźne, poinformowano kierowników podmiotów o rozważeniu wyposażenia lodówki w odpowiednie systemy alarmowe ostrzegające o odchyleniach temperatur, dzięki którym monitoring temperatur rejestrowany jest całodobowo. Zwrócono uwagę, że w związku ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi (wysoka temperatura powietrza, podtopienia, przerwy w dostawie prądu) powinien być wzmocniony stały monitoring temperatury
	2. CLODIVAC	13				
	3. DTP	2				
	4. EUVAX B 0,5 ml	5				
	5. EUVAX B 1 ml	1				
	6. Tdap SSI	2				
	7. MMR VAX PRO	3				
	8. INFANRIX-IPV+HIB	3				
	9. IMOVAX POLIO	9				
	10. PENTAXIM	4				
	11. PREVENAR	4				
	12. SYNFLORIX	4				
	13. TETRAXIM	6				
	14. TETANA	8				
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Wierzchowskiej	1. CLODIVAC	3	47,17zł	Brak prądu – przerwanie łańcucha chłodniczego	Kierownik podmiotu podjął decyzję o przekazaniu znajdujących się na stanie lodówki	
	2. MMR VAX PRO	1				

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

ch, Wierzchowiska Drugie 162, 23- 310 Modliborzyce					szczepionek do utylizacji.	w urządzeniach chłodniczych, w których przechowywane są preparaty szczepionkowe. Szczególną uwagę powinno się zwrócić na kontrolę temperatury poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy (soboty, niedziele i święta). Zostało wystosowane pismo do wszystkich punktów szczepień przypominające o wzmocnionym stałym monitorowaniu temperatury w urządzeniach chłodniczych stosowanych do przechowywania szczepionek.
--	--	--	--	--	-------------------------------	--

4. Wyszczepialność dzieci i młodzieży w powiecie janowskim wg sprawozdań MZ - 54.

Dane o stanie wyszczepienia dzieci i młodzieży są zbierane i analizowane z punktów szczepień na terenie całego powiatu janowskiego, a następnie przekazywane w raportach MZ-54 do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, który udostępnia je Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu i Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego - Państwowemu Zakładowi Higieny.

Poddając analizie stan zaszczepienia dzieci i młodzieży oraz osób w sposób szczególny narażonych na zakażenie w 2019 r. należy stwierdzić, że w dalszym ciągu utrzymuje się wysoki poziom zaszczepienia osób podlegających szczepieniu uzyskany w latach poprzednich. Szczepienia niemowląt i dzieci do 2 roku życia zgodnie z zasadami przez PSO wykonywane są bez większych opóźnień i nieprawidłowości. Bardzo skutecznym sposobem zapobiegania zachorowaniom na gruźlicę jest szczepienie dzieci w 1 roku życia, a najlepiej kiedy dziecko nie miało jeszcze kontaktu ze środowiskiem zewnętrznym.

Tabela 3. Stan zaszczepienia dzieci urodzonych w 2019 roku przeciw gruźlicy w powiecie janowskim.

Szczepienia noworodków wykonane w roku 2019	Liczba zaszczepionych w ciągu 24 godz. po urodzeniu	271
	Liczba zaszczepionych po 24 godz. od urodzenia do 14 dnia życia	73
	Liczba zaszczepionych po 14 dniu życia do 11 miesiąca życia	5
	Liczba zaszczepionych w 12 miesiącu życia	0
	Szczepienia w wieku >12 m. życia (do ukończenia 15 r.ż.)	2

Szczepienie WZW B jest obowiązkowe dla wszystkich niemowląt oraz zalecane dla osób dorosłych z grup ryzyka wcześniej niezaszczepionych. Dla osób zdrowych wystarczą 3 dawki szczepionki (0-1-6 miesięcy), nie ma potrzeby sprawdzania poziomu przeciwciał ani podawania dawek przypominających.

Wg danych zebranych z wszystkich punktów szczepień na terenie naszego powiatu do szczepienia przeciwko WZW B podlega 351 z 2019 roku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 4. Liczbowy i procentowy stan zaszczepienia dzieci urodzonych w 2019 roku przeciw WZW B i Streptococcus Pneumoniae w powiecie janowskim.

WZW typu B		S. PNEUMONIAE
Szczepienia podstawowe		
pierwotne	uzupełniające	pierwotne
151 (43%)	191 (54%)	181 (52%)

Tabela 5. Stan zaszczepienia liczbowy i procentowy dzieci urodzonych w 2019 roku przeciwko Błonicy, Tężcowi, Krztuścowi, Poliomyelitis, H. Influenzae w powiecie janowskim.

BŁONICA, TEŻEC	KRZTUSIEC	POLIOMYELITIS	H.INFLUENZAE
pierwotne	pierwotne	pierwotne	pierwotne
160 (46%)	160 (46%)	160 (46%)	160 (46%)

Rocznik 2014 – szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis dawka przypominająca 316 dzieci w roczniku – zaszczepiono 229 osób (72%).

Rocznik 2010 – szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce dawka przypominająca – 372 dzieci w roczniku – zaszczepiono 315 osób (85%).

Rocznik 2006 – II dawka przypominająca szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi – z 405 osób w roczniku zaszczepiono 312, co stanowi 77%.

Rocznik 2001 - III dawka przypominająca szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi – 456 osób w roczniku – zaszczepiono 356 osób (78%).

Szczepienia niemowląt i dzieci do 2 roku życia zgodnie z zasadami przez PSO wykonywane są bez większych opóźnień i nieprawidłowości.

Tabela 6. Zużycie poszczególnych preparatów szczepionkowych w 2019 roku w porównaniu do roku 2018.

Rodzaj szczepionki	Ilość podanych dawek w 2018r.	Ilość podanych dawek w 2019r.
szczepionka p/ <i>Streptococcus pneumoniae</i> 13 inj. 1 dawka grupy ryzyka	73	91
szczepionka p/ <i>Streptococcus pneumoniae</i> inj. 1 dawka cała	705	785

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

populacja (dzieci urodzone po 31.12.2016)		
szczepionka p/ospie wietrznej 1 dawka	8	4
Szczepionki wysokoskojarzone DTP+IPV+HIB grupy ryzyka	202	138
Szczepionka p/ gruźlicy BCG (noworodki)	284	297
Szczepionka przeciw tężcowi – toksoid tężcowy	726	688
Szczepionka p/ odrze, śwince, różyczce	685	795
Szczepionka p/WZW typu B dla dzieci	735	730
Szczepionka p/WZW typu B dla dorosłych	38	14

W 2019 roku odnotowano 2 łagodne Niepożądane Odczyny Poszczepienne (w 2018r. nie odnotowano Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego).

Pierwszy przypadek dotyczył szczepienia przeciwko:

- błonica, tężec, krztusiec szczepionką DTP s.20917003B dw. 31.08.2020r.,
- H. influenzae szczepionką Act-Hib s.P3N101M dw. 31.10.2020r.,
- poliomyelitis szczepionką Imovax Polio s. P3K832V dw. 31.08.2020r.,
- S. pneumoniae szczepionką Prevenar 13 s. X10276 dw. 30.06.2020r.

U dziecka wystąpiła drobnoplamista wysypka na skórze głowy i tułowia dziecka oraz gorączka, która wg oświadczenia matki nie przekroczyła 38°C. Po podaniu leków p/histaminowych wysypka ustąpiła.

Drugi przypadek łagodnego Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego dotyczył szczepienia przeciwko:

- błonica, tężec, krztusiec, H. influenzae, poliomyelitis szczepionką PENTAXIM s.R0C281V dw. 30.09.2020r.

U dziecka od ponad miesiąca utrzymywał się bolesny odczyn na lewym udzie. Według oświadczenia matki oprócz miejscowego odczynu nie wystąpiły inne objawy.

Obserwujemy spadek liczby dzieci i młodzieży podlegających szczepieniom. Jest to wynikiem uzyskania pełnoletniości i wyjścia poza obowiązkowy kalendarz szczepień roczników wyżu demograficznego. Jednocześnie stopniowy, powolny wzrost urodzeń dzieci w powiecie janowskim nie rekompensuje tej różnicy.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Poddane analizie wyszczepialności odnosimy się do liczby dzieci i młodzieży faktycznie zadeklarowanych do poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

5. Uchylenie się od obowiązku szczepień ochronnych przez osoby prawnie do tego zobowiązane, jako czynnik determinujący możliwy spadek stanu zaszczepienia populacji przeciw chorobom zakaźnym – działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w celu egzekwowania tego obowiązku.

Za osobę uchylającą się od obowiązku szczepień ochronnych uważa się osobę sprawującą opiekę nad osobą bezradną, która nie poddała się wymaganemu prawem szczepieniu ochronnemu, pomimo nałożonego na nią takiego obowiązku.

Na dzień 31.12.2019r. w powiecie janowskim zarejestrowano 10 osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych, które nie poddały szczepieniom 5 dzieci. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wystosował 10 wezwań do wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych.

W celu popularyzowania szczepień ochronnych w 2019 roku inicjowane były działania informacyjne tj.:

1. Promowanie szczepień podczas imprez masowych w powiecie janowskim Festiwalu Kaszy – Gryczaki w Janowie Lubelskim, Dożynek Powiatowych w Godziszowie, dni otwartych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim dla uczniów i nauczycieli szkół z powiatu janowskiego.
2. Zorganizowanie szkolenia w Janowskim Ośrodku kultury pt. „Odra – powracający problem zdrowotny”. Szkolenie skierowane było do lekarzy rodzinnych, pediatrów, pielęgniarek zajmujących się szczepieniami, higieną środowiska szkolnego, oświatą zdrowotną, nauczycieli oraz innych osób zainteresowanych tematem. Wśród słuchaczy na auli JOK-u pojawiła się młodzież uczęszczająca do janowskich szkół z Ukrainy. Gościem specjalnym szkolenia, była dr n. med. Barbara Hasiec, specjalista w zakresie chorób zakaźnych i pediatrii.

Kierowane były liczne pisma do wszystkich podległych podmiotów leczniczych, w których zwracano się z prośbą o włączenie się w intensywne działania na rzecz promowania szczepień ochronnych jako skutecznej formy profilaktyki. Udostępniane były rzetelne informacje na temat szczepień ochronnych na portalach społecznościowych. Wielokrotnie udzielane były odpowiedzi na pytania dotyczące szczepień osobom biorącym udział w realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

Z rodzicami przeprowadzane były rozmowy telefoniczne, podczas których informowano ich o obowiązku jaki na nich spoczywa, o korzyściach płynących ze szczepień ochronnych oraz o ewentualnych konsekwencjach z dalszego niezaszczepienia swojego dziecka.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

VI. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w 2019r. obejmował nadzorem 95 podmiotów leczniczych:

- samodzielne publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej – **14**
- NZOZ Centrum Medyczne ANI-MED z oddz. szpitalnym – 10 łóżkowym, Blokiem Operacyjnym, gdzie wykonywane są planowe zabiegi medyczne z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, okulistyki i ginekologii - **1**
- indywidualne i grupowe praktyki zawodowe – **72**
- zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze- **1**
- stacje dializ - **1**
- zakłady rehabilitacji leczniczej - **6**

W związku z prowadzeniem bieżącego nadzoru sanitarnego analizą objęto:

- ocenę warunków sanitarnych i technicznych,
- zaopatrzenie w bieżącą wodę ciepłą i zimną,
- gospodarkę odpadami medycznymi,
- postępowanie z bielizną brudną i czystą,
- postępowanie ze zwłokami osób zmarłych w podmiotach leczniczych.

Ogółem w 2019r. przeprowadzono 101 kontroli. Wydano 6 decyzji na poprawę warunków sanitarno-higienicznych.

Tabela 8. Stan higieniczno-sanitarny podmiotów leczniczych w 2019r.

Liczba podmiotów według kwartalnego sprawozdania	Liczba kontroli	Liczba podmiotów ze stwierdzonymi nieprawidłowościami	Wymienić nieprawidłowości	Liczba decyzji merytorycznych	Liczba decyzji opłatowych	Liczba mandatów	Postępowania egzekucyjne
Szpitala/jedn. org.	1	1	0	0	0	0	0
Stacje dializ	1	1	0	0	0	0	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Przychodnie	14	17	3	Brak prawidłowych warunków mycia rąk w gabinecie lekarskim i zabiegowym, brak prawidłowo opracowanej, wdrożonej i stosowanej procedury postępowania ze sprzętem wielokrotnego użycia, braki w procedurze dekontaminacji narzędzi, uszkodzona tapicerka stolika do badania małych dzieci w gabinecie pediatrycznym, skorodowana powierzchnia stolika zabiegowego i leżanki w punkcie szczepień, zacieki na suficie w gabinecie lekarskim.	3	3	0	0
Praktyki zawodowe	72	46	3	Brak wyposażenia lodówki na odpady medyczne w termometr, brak wskaźnika chemicznego w sterylnych pakietach, nieprawidłowo przeprowadzony proces mycia i dezynfekcji, środek dezynfekcyjny z przekroczoną	3	3	0	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

				datą ważności, autoklaw bez automatycznej rejestracji procesu sterylizacji, braki w procedurze dekontaminacji narzędzi brak prawidłowo opracowanych i stosowanych procedur, brak przeprowadzonych kontroli wewnętrznych, brak odpowiedniego oznakowania identyfikującego na workach i pojemnikach sztywnych na odpady medyczne, brak wyposażenia lodówki na odpady medyczne w termometr, fotel ginekologiczny z oznakami rdzy na elementach metalowych.				
Hospicja	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanatoria	0	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	0	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	1	1	0	0	0	0	0	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Zakłady rehabilitacji	6	1	0	0	0	0	0	0
-----------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w 2019r. obejmował nadzorem **95** podmiotów leczniczych, w których przeprowadzono ogółem 101 kontroli w zakresie przestrzegania warunków higieniczno – sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne oraz ustalania terminów szczepień ochronnych i sprawowanie nadzoru nad wykonawstwem Programu Szczepień Ochronnych.

Wydano 6 decyzji na poprawę stanu sanitarno- higienicznego w kontrolowanych obiektach. Unieruchomień obiektów służby zdrowia nie było. Świadczenia zdrowotne udzielane były na właściwym poziomie higieniczno-sanitarnym.

Podsumowanie

1. Sytuację epidemiologiczną na terenie powiatu janowskiego można uznać za stabilną. Liczba zachorowań na choroby zakaźne kształtowała się na podobnym poziomie w porównaniu do roku ubiegłego.
2. Na terenie powiatu janowskiego nie notowano zachorowań na choroby zakaźne, które mogły być przywleczone z innych krajów.

VII. WODA PRZEZNACZONA DO SPOŻYCIA.

1. Wstęp.

Celem nadrzędnym działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzi, realizowana między innymi poprzez monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Woda jest niezbędna do utrzymania życia i musi być dostępna w zadowalającej ilości dla wszystkich konsumentów, dlatego też należy zawsze podejmować działania, aby uzyskiwać i utrzymywać najwyższą jej jakość. Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest to, aby była ona bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, czyli wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie wykazująca agresywnych właściwości korozyjnych.

Obecnie nadzór sanitarny prowadzony jest na podstawie krajowych aktów prawnych: Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. 2019r., poz. 59) i Ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2019r., poz. 1437). Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które są zgodne z przepisami europejskimi. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w rozporządzeniu wymagania.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

2. Zaopatrzenie ludności w wodę.

Mieszkańcy powiatu janowskiego w 2019r. byli zaopatrywani w wodę do spożycia przez 62 wodociągi, w tym 22 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia (WZZ) i 40 ujęć indywidualnych (UI), wykorzystujących wodę jako część działalności handlowej, do budynków użyteczności publicznej lub w podmiotach działających na rynku spożywczym. Poniższa tabela przedstawia wykaz producentów wody z uwzględnieniem produkcji wodociągów, ludności zaopatrywanej w wodę dobrej i złej jakości, ocenę jakości wody.

Tabela 1. Producenci wody z terenu powiatu janowskiego.

Producent wody	Nazwa wodociągu	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystająca z wody dobrej jakości	Liczba ludności korzystająca z wody złej jakości
Gmina Batorz 23-320 Batorz	Aleksandrówka	78,0	dobra	501	0
	Błażek	85,0	dobra	929	0
	Kolonia Wólka Batorska	3,0	dobra	33	0
	Wólka Batorska	124,0	dobra	1 266	0
	Kolonia Wola Studziańska	87,0	dobra	572	0
Gmina Chrzanów 23-305 Chrzanów	Łada	92,0	dobra	817	0
	Otroczyce	74,0	dobra	495	0
	Chrzanów	270,0	dobra	1 605	0
Gmina Dzwola 23-304 Dzwola	Kocudza Górna	13,0	dobra	150	0
	Kocudza	326,0	dobra	3561	0
	Branewka	113,0	dobra	2547	0
Gmina Godziszów 23-302 Godziszów	Andrzejów	72,0	dobra	678	0
	Piłatka	33,0	dobra	336	0
	Zdziłowice	141,0	dobra	1 430	0
	Kawęczyn	2,0	dobra	10	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Godziszowie Drugim	2,0	dobra	13	0
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Wólce Ratajskiej	1,0	dobra	0	0
	Urząd Gminy Godziszów	1,0	dobra	0	0
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Godziszowie Pierwszym	2,0	dobra	0	0
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nasza Przychodnia s.c. Ryszard Gorzelewski, Krystyna Pasternak, Potoczek 140, 23-313 Potok Wielki	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Godziszowie	2,0	dobra	0	0
PPHU CZESPOL Wólka Ratajska 1 23-302 Godziszów	Kaszarnia PPHU CZESPOL	Brak wodomierza	dobra	2	0
ZET POL Godziszów Pierwszy 135 23-302 Godziszów	Kaszarnia ZET POL	Brak wodomierza	dobra	4	0
Wytwarzanie i Sprzedaż Produktów Przemiału Zbóż Godziszów Drugi 45 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Drugi 45	Brak wodomierza	dobra	8	0
Usługowy Przemiał Zbóż Marian Kozyra Godziszów Pierwszy 43 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy 43	Brak wodomierza	dobra	8	0
Przemiał Zbóż Rataj Ordynacki 20 23-302 Godziszów	Kaszarnia Rataj Ordynacki 20	Brak wodomierza	dobra	9	0
P.H.U. Gumiś Wólka Ratajska 42 23-302 Godziszów	Kaszarnia Gumiś Wólka Ratajska 42	Brak wodomierza	dobra	6	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Kaszarnia Wólka Ratajska 92 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska 92	Brak wodomierza	dobra	8	0
P.H.U. LECH- POL Wólka Ratajska 82 23-302 Godziszów	P.H.U. LECH-POL Wólka Ratajska 82,	Brak wodomierza	dobra	8	0
Wólka Ratajska 65 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska 65	Brak wodomierza	dobra	8	0
Kaszarnia Godziszów Pierwszy 132 23- 302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy 132	Brak wodomierza	dobra	0	0
Przerób gryki Rataj Ordynacki 82 23-302 Godziszów	Przerób gryki Rataj Ordynacki 82	Brak wodomierza	dobra	7	0
Kaszarnia Rataj Ordynacki 29 23-302 Godziszów	Kaszarnia Rataj Ordynacki 29	Brak wodomierza	dobra	5	0
Firma Handlowo Usługowa CEZETPOL Godziszów Trzeci 72 23-302 Godziszów	CEZETPOL Godziszów Trzeci 72	Brak wodomierza	dobra	6	0
Kaszarnia Wólka Ratajska 81 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska 81	Brak wodomierza	dobra	6	0
PPHU EUROKASZ ul. Wojska Polskiego 18 G 23-300 Janów Lubelski	PPHU EUROKASZ Rataj Ordynacki 1B	Brak wodomierza	dobra	0	0
Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe Godziszów Trzeci 4 23-302 Godziszów	Chłodnia owoców i Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Trzeci 4	Brak wodomierza	dobra	5	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Pierwszy 191 23- 302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Pierwszy 191	Brak wodomierza	dobra	0	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Wólka Ratajska 11 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Wólka Ratajska 11	Brak wodomierza	dobra	4	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Poduchowny 11A 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Poduchowny 11A	Brak wodomierza	dobra	0	0
Sklep Spożywczo-Przemysłowy Godziszów Drugi 77A 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Godziszów Drugi 77A	Brak wodomierza	dobra	0	0
Firma Handlowo Usługowa Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Ordynacki 55 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Rataj Ordynacki 55	Brak wodomierza	dobra	2	0
Kaszarnia F.H.U. Mariusz Król Godziszów Pierwszy 154, 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy 154	Brak wodomierza	Brak wodomierza	0	0
Ubój i Sprzedaż Zwierząt Rzeźnych Godziszów Drugi 42 23-302 Godziszów	Ubój Godziszów Drugi 42	Brak wodomierza	dobra	2	0
Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Świeżynka” Godziszów Pierwszy 228 23-302 Godziszów	Świeżynka Godziszów Pierwszy	Brak wodomierza	dobra	3	0
Apteka Paweł Kałuża Godziszów Pierwszy 88A, 23-302 Godziszów	Apteka Godziszów	Brak wodomierza	Brak wodomierza	0	0
Ochotnicza Straż Pożarna Godziszów Pierwszy	OSP Godziszów Pierwszy	Brak wodomierza	dobra	0	0
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Eska Nowa Osada 50 23-302 Godziszów	ESKA Nowa Osada	1,0	dobra	4	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 46/48 23- 300 Janów Lubelski	Janów Lubelski	1 497,0	dobra	14 952	0
	Zofianka Górna	52,0	dobra	543	0
Przedsiębiorstwo Robót Drogowo- Mostowych Borownica 26 23- 300 Janów Lubelski	PRDM Borownica	2,0	dobra	34	0
Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe EMES ul. Lubelska 103 Borownica 23-300 Janów Lubelski	Hotel Janów	2,0	dobra	0	0
Hotel Królewski, ul. Turystyczna 1 23 – 300 Janów Lubelski	Hotel Królewski	3,0	dobra	0	0
FORTACO JL Sp. z o.o. ul. Lubelska 46 23-300 Janów Lubelski	Fortaco	35,0	dobra	0	0
Zakład Gospodarki Komunalnej Modliborzycze ul. Józefa Piłsudskiego 63 23- 310 Modliborzycze	Węgliska	22,0	dobra	230	0
	Wierzchowiska	450,0	dobra	3 274	0
	Zarajec Modliborski	425,0	dobra	3 825	0
Zakład Przetwórstwa Mięsa Matthias Kolonia Zamek 48 23-310 Modliborzycze	Matthias	142,0	dobra	0	0
Stacja Paliw Orlen ul. Józefa Piłsudskiego 115 23-310 Modliborzycze	Stacja Paliw Orlen Modliborzycze	5,0	dobra	0	0
Gmina Potok Wielki	Osinki	21,0	dobra	187	0

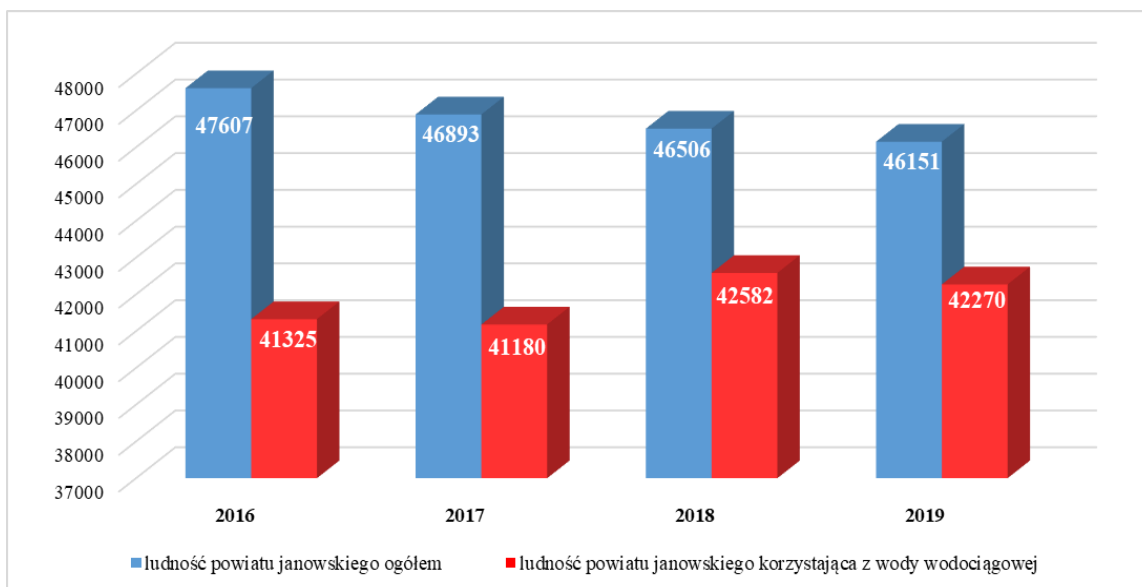
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

23-313 Potok Wielki	Zarajec Potocki	29,0	dobra	191	0
	Popielarnia	277,0	dobra	3 889	0
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Potoczek 43 23-313 Potok Wielki	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Potoczek	11,0	dobra	42	0
Razem:	62	4 623,0	dobra	42 215,0	0

Ponadto na terenie nadzorowanym przez PPIS w Janowie Lubelskim znajdują się 2 końcówki wodociągów wchodzących z innych powiatów:

- WZZ Gródki o produkcji 3,00 m³/d zaopatruje 40 osób,
- WZZ Kąty o produkcji 2,00 m³/d zaopatruje 15 osób.

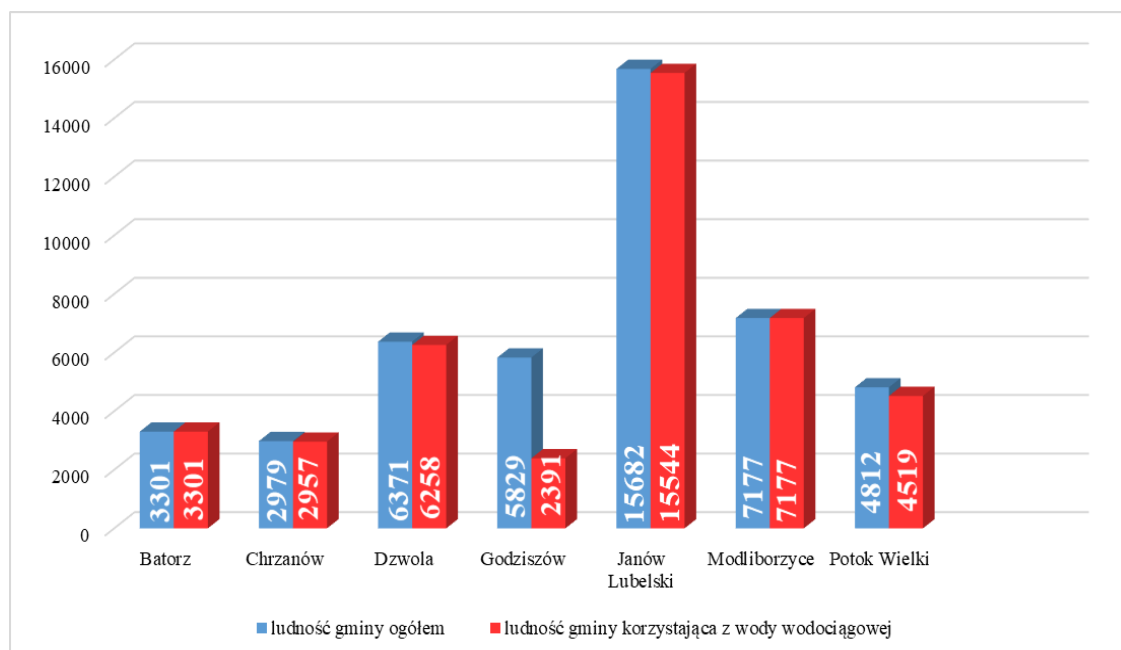
W 2019r. z urządzeń wodociągowych, wchodzących w skład systemu zaopatrzenia w wodę do spożycia produkowanej przez WZZ i UI korzystało 42 270 mieszkańców powiatu janowskiego (tj. 91,56% ogólnej liczby mieszkańców powiatu).

Wykres 1. Zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i ujęć indywidualnych w zestawieniu z ludnością powiatu janowskiego ogółem w latach 2016-2019.

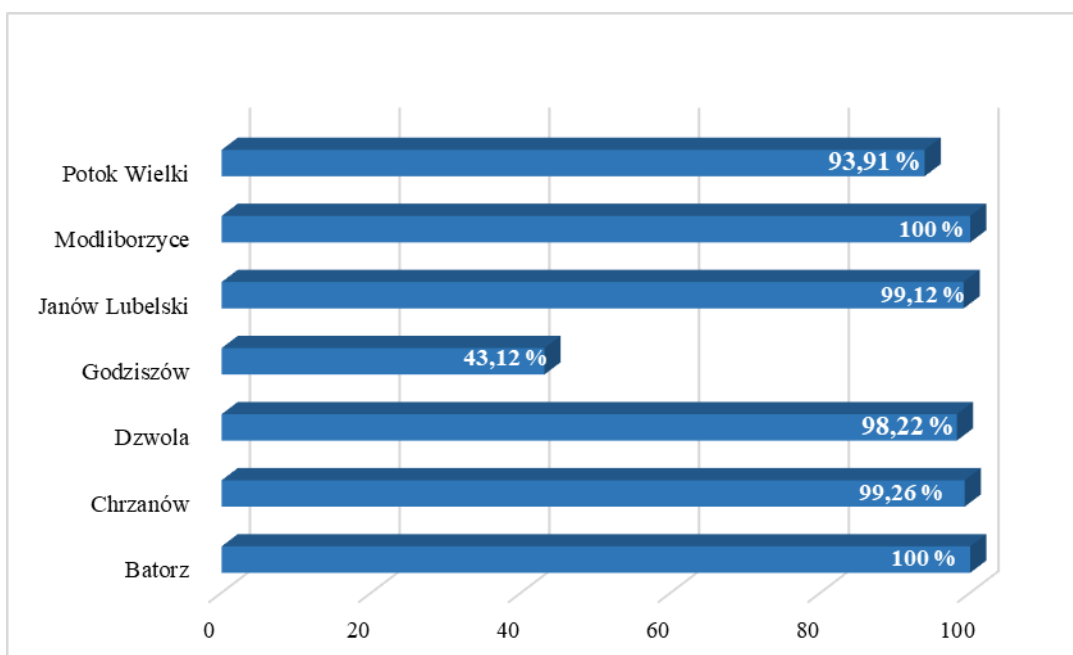

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

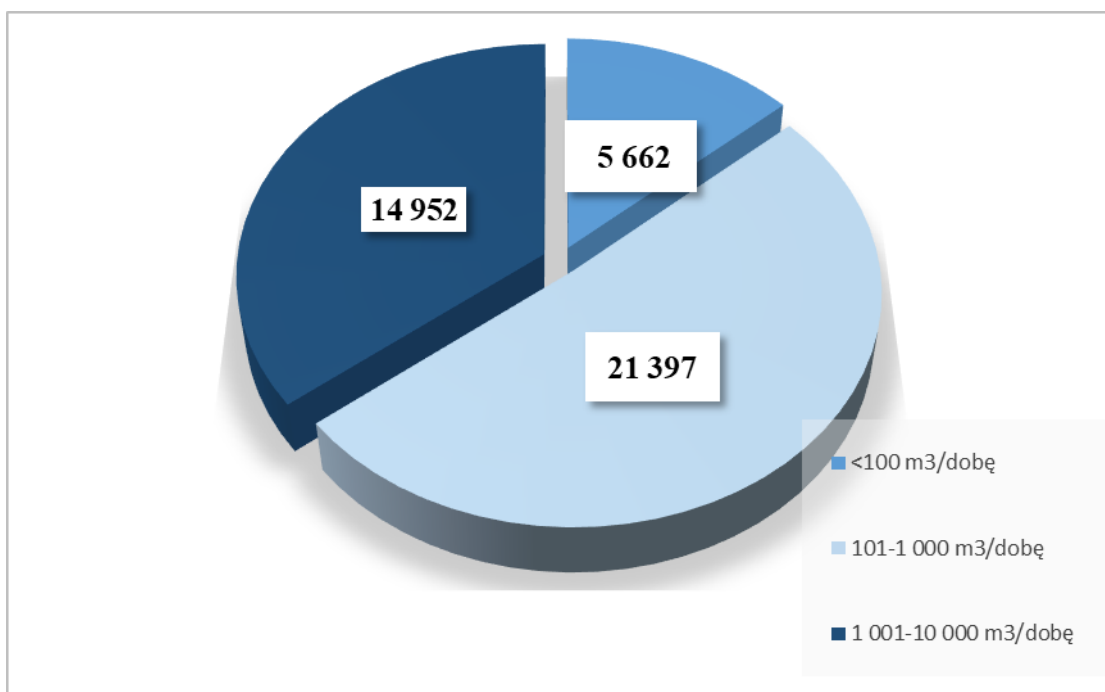

Wykres 2. Zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i ujęć indywidualnych w poszczególnych gminach powiatu janowskiego.

Pozostali mieszkańcy powiatu janowskiego korzystali z wody czerpanej z własnych studni przydomowych. Niestety, najczęściej, jakość wody ze studni przydomowych nie była kontrolowana laboratoryjnie. Gmina, która posiadała najmniej sieci wodociągowej to Godziszów.

Wykres 3. Procent ludności korzystającej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w poszczególnych gminach powiatu janowskiego.

Wykres 4. Struktura podziału ludności z wodociągowej w zależności od produkcji wodociągu w 2019r.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W 2019r. skontrolowano 36 ujęć wodociągów pod kątem stanu sanitarno - higienicznego. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego wydano trzy decyzje administracyjne: WZZ Kolonia Wola Studziańska, WZZ Chrzanów, UI Fortaco JL oraz trzy decyzje administracyjne przedłużające termin wykonania decyzji: WZZ Kolonia Wola Studziańska, WZZ Aleksandrówka, WZZ Błażek.

3. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Bezpieczeństwo zdrowotne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest zagadnieniem złożonym, uzależnionym od wielu czynników wpływających na jakość wody na każdym etapie jej produkcji i dystrybucji. Podstawą zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z ustalonym planem działania na dany rok).

W 2019 roku w ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań 186 próbek wody. Próbkę pobierane były w hydroforniach (14) oraz w miejscach czerpania wody przez odbiorców – z sieci wodociągowej (50).

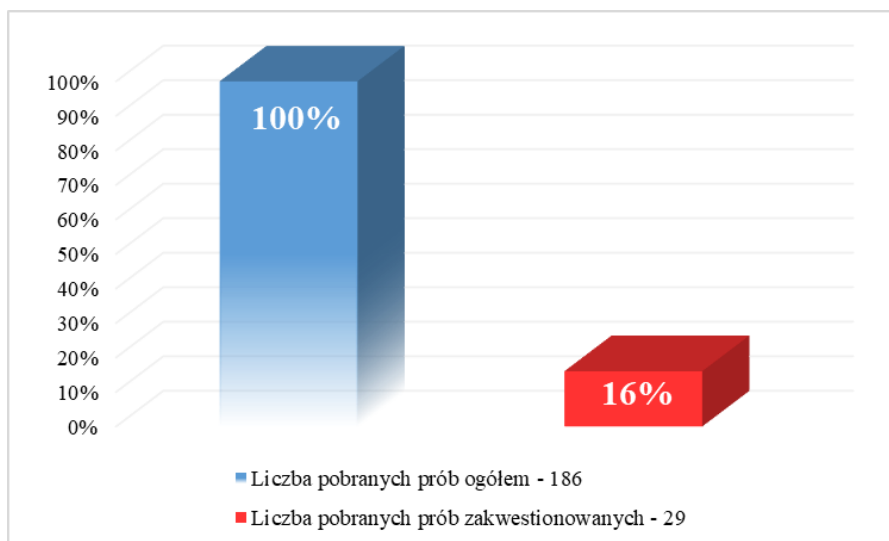
W ramach zakresu parametrów grupy A pobrano 25 próbek, w ramach parametrów grupy B 5, dodatkowo pobrano 103 próbki wody (141 prób mikrobiologicznych i 45 prób fizykochemicznych). Ilość przeprowadzonych badań monitoringowych wynikała z zaleceń rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017r. poz. 2294). Według rozporządzenia Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny decyduje szacując ryzyko zdrowotne o liczbie próbek z danego wodociągu.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ramach monitoringu najwięcej prób pobrano z WZZ Aleksandrówka (16), WZZ Błażek (10) Janów Lubelski (7), Wólka Batorska Kolonia (8) oraz UI ZSP Godziszów Drugi (6).

W próbkach wody pobranych na terenie powiatu wykonano oznaczenia dla 90 parametrów. Badania parametrów mikrobiologicznych wykazały przekroczenia: *Escherichia coli* (4 razy w próbkach wody pobranych z WZZ Aleksandrówka, UI ZSP Godziszów Drugi, UI NZOZ Godziszów) bakterie z grupy coli (25 razy w próbkach wody pobranych z WZZ Aleksandrówka, WZZ Błażek, WZZ Wólka Batorska, WZZ Popielarnia, UI ZSP Godziszów Drugi, UI Kawęczyn, UI NZOZ Godziszów, UI PSP Wólka Ratajska, UI Urzędu Gminy Godziszów), Enterokoki kałowe (2 razy w próbkach wody pobranych z WZZ Aleksandrówka, UI ZSP Godziszów Drugi, UI NZOZ Godziszów). Zakwestionowano 29 próbek wody.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Wykres 5. Liczba pobranych próbek ogółem w stosunku do zakwestionowanych próbek.

W 2019 roku po dokonaniu analiz pobranych próbek wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny stwierdził brak przydatności wody do spożycia przez ludzi: z 1 wodociągu zbiorowego zaopatrzenia (WZZ Aleksandrówka), oraz z 3 ujęć indywidualnych (UI ZSP Godziszów, UI Kawęczyn, UI NZOZ Godziszów) co skutkowało wydaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia. Ze względu na to, iż wydanie ww. decyzji dotyczyło stwierdzonych w wodzie przekroczeń parametrów mikrobiologicznych konsumenci byli niezwłocznie informowani o jakości wody. W zaistniałych sytuacjach kryzysowych Państwowa Inspekcja Sanitarna współpracowała z jednostkami samorządów terytorialnych oraz właścicielami ujęć monitorując wywiązywanie się producentów wody z realizacji harmonogramów działań naprawczych.

Każdorazowo po stwierdzeniu, że jakość wody uległa zmianie i odbiegała od norm krajowych, państwowy powiatowy inspektor sanitarny opracowywał komunikat o jakości wody i zasadach jej użytkowania. Komunikaty rozpowszechniane były w sposób umożliwiający bezzwłoczne zapoznanie się z nimi konsumentów z obszaru, dla którego wydano komunikat. Komunikaty umieszczane były również na stronie internetowej PSSE w Janowie Lubelskim.

Ponadto w związku z odnotowanymi przekroczeniami parametrów mikrobiologicznych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny stwierdził warunkową przydatności wody do spożycia przez ludzi z WZZ Aleksandrówka, WZZ Błazek, WZZ Wólka Batorska, WZZ Popielarnia, PSP Wólka Ratajska, UI ZSP Godziszów Drugi, UI Urzędu Gminy Godziszów, uznając stwierdzoną niezgodność dla nie

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

stwarzającą zagrożenia dla zdrowia, przy jednoczesnym podjęciu działań naprawczych mających na celu przywrócenia należytej jakości dostarczanej wody.

W 2019r. producenci wody prowadzili badania jakości wody na podstawie uzgodnionych z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonymi w prawie krajowym. Sprawozdania z powyższych badań były na bieżąco przekazywane organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które weryfikowały terminowość ich przekazywania, analizowały wyniki badań jakości wody oraz określały przydatność wody do spożycia.

Najczęstszym powodem kwestionowania jakości wody był brak dezynfekcji oraz niewłaściwy stan sanitarny wyeksploatowanej sieci wodociągowej. Głównym źródłem zanieczyszczeń w wodzie ujmowanej, która wykorzystywana jest do zaopatrzenia mieszkańców w wodę przeznaczoną do spożycia, są substancje pochodzenia naturalnego oraz brak kontroli nad prawidłowością zbierania i usuwania przez właścicieli nieruchomości nieczystości ciekłych na terenach nie skanalizowanych, co stwarza ryzyko zanieczyszczenia środowiska.

W 2019r. po raz pierwszy badania próbek wody do spożycia w zakresie wstępnego monitoringu pierwiastków promieniotwórczych w ramach kontroli wewnętrznej wykonano z ujęcia indywidualnego Hotelu Królewskiego, badając: tryt, rad²²⁶, rad²²⁸, radon, dawkę orientacyjną. Poziom stężenia trytu oraz izotopów promieniotwórczych radu nie przekroczył granic wykrywalności, w związku z czym kolejne badanie należy wykonać za 5 lat. Pobór próbek wody wykazał także brak aktywności radonu w wodzie, w związku z czym kolejne badanie należy wykonać za 10 lat. Powtórnie natomiast przebadano WZZ Janów Lubelski, WZZ Zofianka Górna i WZZ Kocudza Górna – w zakresie radu²²⁶, na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono, że kolejne badania należy wykonać za 5 lat.

W związku z wystąpieniem gwałtownych zjawisk atmosferycznych na terenie powiatu janowskiego w gminie Modliborzyce w miejscowościach Wierzchowiska Pierwsze, Wierzchowiska Drugie, Pasieka, w dniach 19-20 czerwca 2019r., wzmożonym nadzorem sanitarnym objęto ujęcie wody – wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę Wierzchowiska. W ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pobrano do badań laboratoryjnych 4 próbki wody z wodociągu, oraz 1 próbkę z cysterny – pojazdu specjalnego sił zbrojnych. Wyniki pobranych próbek wody były niekwestionowane, wodociąg profilaktycznie został poddany stałej dezynfekcji. Podczas podtopienia nie odnotowano zgłoszeń dotyczących zalanych studni przydomowych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Oceniając wyniki badań przeprowadzonych w ciągu całego roku przez PIS stwierdzono, że wszystkie nadzorowane wodociągi produkowały wodę przydatną do spożycia.

Na podstawie uzyskanych wyników badań, prowadzonych zarówno przez Państwową Inspekcję Sanitarną jak i przedsiębiorców wodociągowych, można stwierdzić, że mieszkańcy powiatu janowskiego, jak i osoby okresowo przebywające

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

na jego terenie, korzystają z wody bezpiecznej dla zdrowia, odpowiadającej stawianym jej wymaganiom.

4. Nadzór nad jakością wody ciepłej.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na końcowym etapie jej dostarczenia może zależeć od instalacji wewnętrznej budynków. Niewłaściwie zaprojektowana instalacja ciepłej wody użytkowej może sprzyjać występowaniu i namnażaniu się bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Za jakość wody w punkcie czerpalnym u odbiorcy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiada właściciel/zarządca danego obiektu.

W myśl § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017r., poz. 2294), badania ciepłej wody w kierunku występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. powinny być wykonywane w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Wynika to z faktu, iż najpowszechniejszą drogą zakażenia jest droga inhalacyjna, czyli wdychanie aerozolu wodnego zawierającego omawiane bakterie.

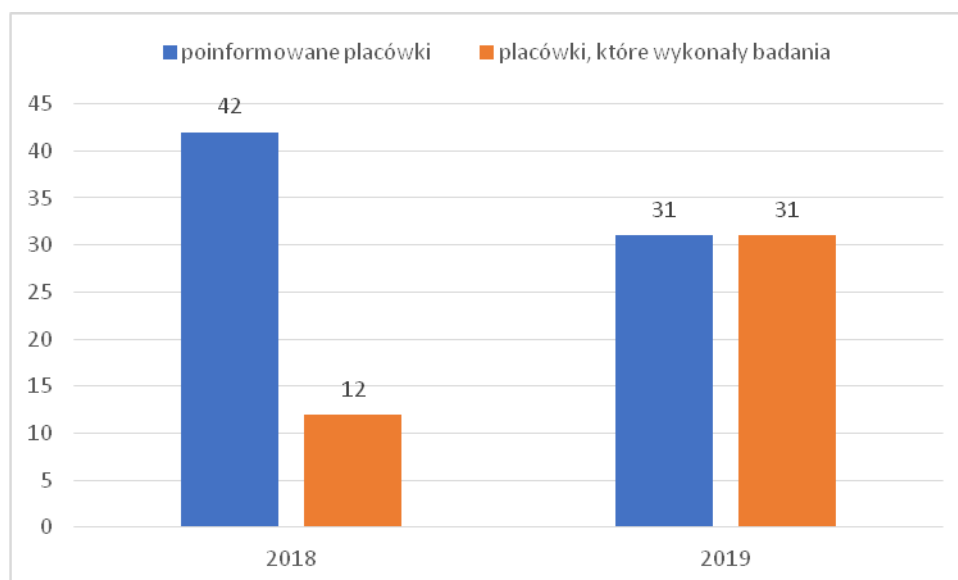
W 2019r. o obowiązku wynikającym z rozporządzenia poinformowano 31 placówek będących pod nadzorem PSSE w Janowie Lubelskim tj: 1 placówka oświatowo-wychowawcza (internat), 4 placówki lecznicze (szpital, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, zakłady rehabilitacyjne), 25 obiektów typu hotele i obiekty świadczące usługi noclegowe i hotelarskie, 1 obiekt sportowy – stadion. Na podstawie zaplanowanych harmonogramów wykonano 121 badań ciepłej wody. Badania wykonało 31 placówek: 1 internat, 2 obiekty lecznicze, 26 obiektów - hotele, obiekty świadczące usługi noclegowe i hotelarskie (w tym dwie placówki nowopowstałe, które nie były informowane o obowiązku wynikającym z rozporządzenia), 1 obiekt sportowy – stadion miejski. Dwa obiekty nie wykonały badań wody ciepłej. Obecności bakterii *Legionella* sp. w badanych próbkach nie stwierdzono. Wydano w sumie 30 pozytywnych ocen jakości ciepłej wody: 1 - internat, 3 - obiekty lecznicze, 25 - hotele,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

obiekty świadczące usługi noclegowe i hotelarskie, 1 - obiekt sportowy (stadion miejski).

W roku 2019 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim, w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nie zaplanował poboru próbek do badania ciepłej wody z instalacji wewnętrznej, przedsiębiorstw podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz obiektów użyteczności publicznej. Wykonał poza planem 5 badań wody z natrysków, zlokalizowanych przy szatniach pływalni. W pobranych próbkach nie stwierdzono obecności bakterii Legionella sp.

Wykres 1. Liczba obiektów wykonujących badania w kierunku Legionella sp. dla powiatu janowskiego.

VIII. PŁYWALNIE.

Na koniec roku 2019r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w powiecie janowskim znajdowały się:

- 3 Pływalnie Kryte w tym 2 hotelowe,
- 1 Basen odkryty, obiekt sezonowy, funkcjonujący w sezonie letnim.

Skontrolowano wszystkie pływalnie i basen.

Pływalnie i basen zasilane były wodą wodociągową – WZZ Janów Lubelski lub wodą z własnego ujęcia. Jakość wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Obiekty posiadały niecki z trwałym brzegiem, każda z niezależnym systemem uzdatniania obiegowej wody basenowej (obieg zamknięty), kontrolowanej przez system automatyki kontrolno-pomiarowej (chlor wolny, potencjał redox, pH, temperatura). Dezynfekcja wody basenowej prowadzona była przy użyciu podchlorynu sodu. Zaopatrzenie w środki do uzdatniania wody i dezynfekcji były wystarczające. Oznaczanie zawartości chloru w wodzie prowadzone było na bieżąco.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. 2015r., poz. 2016), jakość wody w basenach monitorowana była w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli/zarządców obiektów według

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

opracowanych harmonogramów, uzgodnionych z państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym. Kontrola ta była realizowana m.in. poprzez bieżącą obserwację wody na pływalni i wykonywanie udokumentowanych badań jakości wody. Woda, pobierana była również każdorazowo w przypadku wystąpienia awarii i po przerwie eksploatacyjnej. Badania wody wykonywane były przez akredytowane laboratoria.

W obiektach znajdowały się regulaminy korzystania z pływalni, a użytkownicy informowani byli o jakości wody basenowej - komunikaty umieszczone w widocznych miejscach przy basenie oraz na stronach internetowych obiektów.

Zakresy badań ustalane były zgodnie z zapisami zawartymi w załącznikach do ww. rozporządzenia (w zależności od prowadzonej działalności, liczby i rodzaju niecek basenowych). Spośród parametrów podlegających oznaczaniu w wodzie basenowej czy wodzie doprowadzanej do pływalni zgodnie z załącznikami do ww. rozporządzenia, przekroczenia dotyczyły parametrów: chloru związanego, chloru wolnego, chloroformu, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólnej liczby mikroorganizmów w 36 ± 2 o po 48h w 1 ml wody, *Legionella* sp. Na koniec roku sprawozdawczego 2 obiekty nie spełniały wymagań dot. jakości wody na pływalni, w zakresie chloroformu i sumy THM.

Każdorazowo w sytuacji stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, PPIS w Janowie Lubelskim nakazywał unieruchomienie niecki i podjęcie skutecznych działań naprawczych w celu wyeliminowania z wody mikroorganizmów i zabezpieczenia użytkowników pływalni przed narażeniem na zanieczyszczenie.

Wydano **4 decyzje na złą jakość wody basenowej**, na podstawie badań wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej

- 3 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do kąpieli. Decyzje zostały wystawione w związku z przekroczeniem parametrów mikrobiologicznych:

- *Legionella* sp. - 120 jtk/100ml, w punkcie - wanna aerazol
- *Pseudomonas aeruginosa*, w punktach:
  - basen sportowy - 8 jtk/100ml
  - basen rekreacyjny - 9 jtk/100ml
  - basen brodzik przy delfinku - >100 jtk/100ml
- *Pseudomonas aeruginosa* - 135 jtk/100 ml, Ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C - 280 jtk/1ml, w punkcie - niecka jacuzzi prostokątne

- 1 decyzja nakazująca doprowadzić wodę do stanu zgodnego z przepisami. Decyzja została wystawiona w związku z przekroczeniem parametrów fizykochemicznych: chloroform - 0,14 mg/l, suma THM - 0,14 mg/l, w punkcie - niecka jacuzzi

Wydano **3 decyzje stwierdzające przydatność wody do kąpieli**, na podstawie badań wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Na podstawie badań wykonanych w ramach nadzoru sanitarnego wydano **2 decyzje na złą jakość wody basenowej**, nakazujące doprowadzić wodę do stanu zgodnego z przepisami. Decyzje zostały wystawione w związku z przekroczeniem parametru:

- chloroform, w punktach:
  - niecka basenowa - 0,078 mg/l
  - basen brodzik – 0,036 mg/l;
  - basen rekreacyjny – 0,063 mg/l;
  - basen sportowy - 0,085 mg/l;
  - wanna aerozol - 0,046 mg/l;
  - kurek czerpalny basen rekreacyjny – system cyrkulacji - 0,050 mg/l;
  - kurek czerpalny basen sportowy – system cyrkulacji - 0,089 mg/l;
  - kurek czerpalny basen wanna areozol– system cyrkulacji - 0,050 mg/l.

Wydano **1 decyzję stwierdzającą wygaśnięcie jako bezprzedmiotowej**.

W związku z § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. 2015r., poz. 2016) wydano 2 pozytywne zbiorcze, roczne oceny jakości wody na pływalniach. Dwa obiekty nie podlegały procedurze wydania zbiorczej oceny rocznej, ze względu na:

- brak pełnego okresu do wydania oceny (wznowienie działalności dopiero od lipca 2019r.),
- brak spełnionego zakresu i częstotliwości wykonywania badań wody.

Wszystkie pływalnie i basen spełniały wymagania higieniczno – sanitarne i techniczne.

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Obiekty posiadały stosowną ilość przebieralni z natryskiem, pomieszczeń higieniczno – sanitarnych z zapewnioną bieżącą ciepłą i zimną wodą. Gospodarka odpadami stałymi prowadzona była prawidłowo. Obiekty posiadały opracowaną szczegółową instrukcję mycia i dezynfekcji poszczególnych pomieszczeń z uwzględnieniem częstotliwości przeprowadzania tych czynności.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

IX. KĄPIELISKA I MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI.

W trakcie trwania sezonu kąpielowego najważniejszym działaniem było utrzymanie odpowiedniej jakości wody w kąpielisku oraz zarządzanie jakością wody w kąpielisku prowadzone przez podmioty zaangażowane w nadzór i organizację kąpielisk (organizator oraz organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Janowie Lubelskim).

Ocena jakości wody w kąpielisku odbywała się poprzez analizę parametrów świadczących o zanieczyszczeniu mikrobiologicznym – *Escherichia coli* i enterokoki, które stanowią potencjalnie największe ryzyko zdrowotne dla osób kąpiących się.

Brak miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli. Bieżącym nadzorem sanitarnym w 2019r. objęto 1 kąpielisko - nr 1 ZOOM NATURY, położone na śródlądowych wodach „Zalewu Janowskiego”, zatwierdzone Uchwałą Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim. Termin otwarcia kąpieliska 22.06.2019r., termin zamknięcia 01.09.2019r.

Organizator kąpieliska - Zoom Natury Sp. z o. o. w Janowie Lubelskim, przekazywał pozytywne wyniki badań wody z kąpieliska nr 1 ZOOM NATURY - badania wykonane w ramach kontroli wewnętrznej. Przedstawiony harmonogram badań, uwzględniał terminy pobierania i analizy jednej próbki wody, pobranej nie wcześniej niż 10 dni przed otwarciem sezonu kąpielowego oraz nie mniej niż trzech próbek w sezonie kąpielowym, w okresie funkcjonowania kąpieliska, tak aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca. W związku z powyższym przeprowadzono 1 badanie wody przed sezonem oraz 4 w trakcie sezonu.

Kontrola w ramach nadzoru sanitarnego odbyła się przed sezonem kąpieliskowym. PPIS w Janowie Lubelskim pobrał do badania 1 próbkę wody. Pobrana próbka była nie zakwestionowana.

Serwis kąpieliskowy w sezonie kąpielowym 2019 był na bieżąco aktualizowany. Dla kąpieliska Nr 1 ZOOM NATURY, na podstawie sprawozdań z badania jakości wody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim dokonywał oceny bieżącej jakości wody w kąpielisku, opierając się na wynikach badania wody przedstawionych przez organizatora oraz analizie, wykonanej w ramach kontroli urzędowej. W trakcie sezonu kąpielowego zostało wydanych 6 komunikatów o przydatności wody do kąpeli na kąpielisku (6 ocen). Informacja ta była zamieszczana na stronie serwisu kąpieliskowego. Organizator kąpieliska systematycznie wprowadzał do serwisu kąpieliskowego informację o temperaturze wody, temperaturze powietrza, prędkości wiatru, rodzaju flagi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim wydał 1 pozytywną sezonową ocenę jakości wody w kąpielisku po sezonie letnim 2019r.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Kontrola sanitarna Kąpieliska Nr 1 nie wykazała nieprawidłowości. Teren kąpieliska utrzymany był we właściwym stanie sanitarno – higienicznym i porządkowym. W bliskim sąsiedztwie kąpieliska (wejście na moło), w łatwo dostępnym i widocznym miejscu umieszczona była tablica umożliwiająca zapoznanie się z informacjami dotyczącymi warunków panujących na kąpielisku.

Regulaminy i zakazy umieszczone były w widocznych miejscach, przy wejściach na teren parku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

X. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.

1. Cele sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

- Dokonywanie uzgodnień i wydawanie opinii pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- Udział w postępowaniu administracyjnym w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko: wydawanie opinii w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenie zakresu raportu dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wydawanie opinii w sprawie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- Uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy, modernizacji, zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- Kontrola obiektów w trakcie realizacji w zakresie zgodności wykonywanych prac budowlanych z dokumentacją projektową oraz wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi;
- Uczestniczenie w przekazywaniu do użytkowania obiektów budowlanych, wyrażanie stanowiska w sprawie zgodności wykonywanych prac budowlanych z dokumentacją projektową w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- Udzielanie informacji i konsultacji z zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego;
- Wydawanie na wniosek Strony opinii o spełnieniu wymagań higienicznych i zdrowotnych obowiązujących przepisów w obiektach i lokalach usługowych;
- Wydawanie opinii co do zgodności z warunkami określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i zrealizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

2. Działania PIS w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Przeprowadzono **54** wszystkich kontroli:

9 kontroli w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane, po których wydano opinię – stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W związku z zawiadomieniem PPIS w Janowie Lubelskim o zakończeniu budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego przeprowadzono kontrole następujących inwestycji:

- Przebudowa obiektów sportowych stadionu miejskiego w Janowie Lubelskim.
- Budowa budynku warsztatów szkolnych przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Potoczku.
- Rozbudowa, przebudowa, nadbudowa budynku Okręgowej Stacji Kontroli Pojazdów wraz z pomieszczeniami handlowymi, usługowymi i magazynowymi w Janowie Lubelskim.
- Budowa trzech budynków mieszkalnych do całorocznej rekreacji indywidualnej wraz z przyłączem wodociągowym w zabudowie mieszkaniowo-usługowej, położonej w miejscowości Gwizdów, gmina Modliborzyce.
- Budowa budynku handlowo-usługowego w miejscowości Modliborzyce.
- Budowa pawilonu usługowo-handlowego w m. Janów Lubelski – Biedronka.
- Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego w Janowie Lubelskim.
- Przebudowa i rozbudowa budynku po byłym PKS na potrzeby budownictwa socjalnego w Janowie Lubelskim.
- Budowa magazynu zbożowego przy ul. Zakładowej w Janowie Lubelskim.

Po kontrolach wydano **9** pozytywnych opinii.

33 kontrole jako współdział z innymi sekcjami w stacji (HŻŻiPU, HP). W związku z przeprowadzonymi kontrolami decyzje zostały wydane przez sekcje nadzoru bieżącego.

12 kontroli dotyczących spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych na wniosek podmiotów, gdzie nadzór zapobiegawczy był komórką wiodącą, po których wydano **12 opinii** (opinie dot. zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, siłowni, przedszkola, gospodarstwa agroturystycznego, sali zabaw dla dzieci, punktu aptecznego, obiektu usług noclegowych).

Kontroli budów nie przeprowadzono.

3. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Wydano **5** opinii dot. uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla potrzeb projektu zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Janowa Lubelskiego.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Nie wydawano opinii o konieczności lub braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny.

Nie wydawano opinii dot. zaopiniowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Nie wydawano opinii dot. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania.

4. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Ogółem wydano **17 opinii**.

Wydano **15** opinii w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (przebudowa dróg, punkty skupu złomu, tymczasowa wytwórnia mas bitumicznych, staw rybny, farmy fotowoltaiczne).

Wydano **2** opinie odnośnie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu:

- dla przedsięwzięcia polegającego na budowie instalacji do produkcji estrów metylowych przy ul. Bialskiej w Janowie Lubelskim,
- dla przedsięwzięcia polegającego na budowie budynku handlowo-usługowego ze stacją paliw w Janowie Lubelskim.

Nie wydawano opinii dot. uzgodnień warunków realizacji przedsięwzięć.

5. Liczba wydanych uzgodnień dokumentacji projektowej i jakich grup obiektów dotyczyły - 11

Wydano **11** opinii uzgadniających dokumentację projektową pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w dokumentacji projektowej. Opinie dotyczyły wodociągów, rozbudowy i budowy budynków usługowo-handlowych, przychodni stomatologicznej.

6. Wydano 28 decyzji opłatowych.

7. Liczba uzgodnień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań – 0.

8. Liczba wydanych decyzji na założenie lub rozszerzenie cmentarza – 0.

9. Inne stanowiska nie ujęte powyżej, a wydawane w ramach pracy oddziału.

Opracowano **27** opinii/pism w ramach pracy w ZNS, które dotyczyły m.in. wezwań do wyjaśnień i uzupełnień dokumentacji, stanowiska dotyczące podtrzymania wcześniej wydanej opinii w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, zawiadomień o przekazaniu dokumentacji zgodnie z właściwością Lubelskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Lublinie.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

---

10. Wnioski.

W 2019r. wszystkie wydawane opinie były pozytywne. Działaniami w zakresie nadzoru zapobiegawczego było uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane. Zrealizowanymi inwestycjami mającymi szczególne znaczenie dla społeczeństwa powiatu janowskiego były: przebudowa obiektów sportowych stadionu miejskiego w Janowie Lubelskim, budowa budynku warsztatów szkolnych przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Potoczku, przebudowa i rozbudowa budynku po byłym PKS na potrzeby budownictwa socjalnego w Janowie Lubelskim.

Na wniosek podmiotów przeprowadzono kontrole pomieszczeń przeznaczonych na zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, punkt apteczny, siłownię, gospodarstwo agroturystyczne, pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Batorzu przeznaczonych na przedszkole, obiektu usług noclegowych, sali zabaw dla dzieci, po których wydano opinie sanitarne. Ponadto pracownik nadzoru współuczestniczył w kontrolach innych sekcji – ONS.HŻZiPU i ONS.HP.

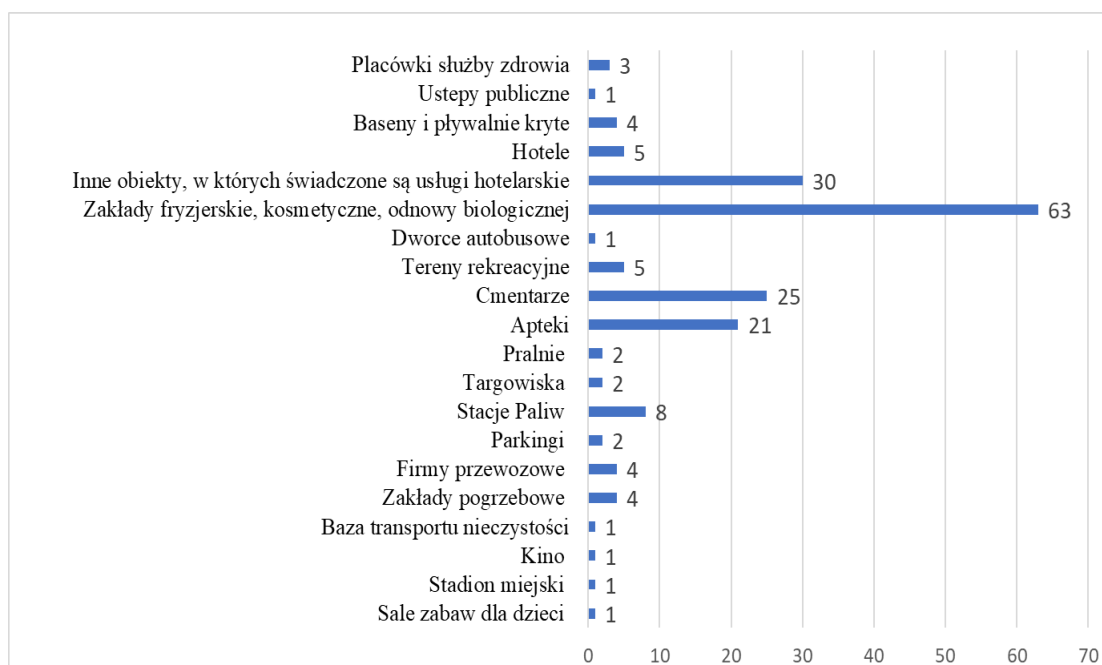

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

XI. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Informacje ogólne.

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego do zakresu działania Państwowej Inspekcji sanitarnej należy kontrola przestrzegania przepisów, określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego. W roku 2019 Sekcja Higieny Komunalnej objęła nadzorem 184 obiekty użyteczności publicznej oraz 18 środków transportu, przeprowadzając 128 kontroli sanitarnych.

Wykres 1. Podział obiektów użyteczności publicznej terenu powiatu janowskiego.

2. Stan sanitarny wybranych obiektów.

2.1. Placówki służby zdrowia.

Szczególną grupą obiektów użyteczności, mającą duże znaczenie dla mieszkańców powiatu są podmioty prowadzące działalność leczniczą.

Sekcja Higieny Komunalnej w 2019 roku nadzorem sanitarnym objęła 3 obiekty zlokalizowane na terenie miasta Janów Lubelski, a należą do nich:

A. obiekty lecznictwa zamkniętego: 2

B. obiekt lecznictwa otwartego: 1

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W ramach przeprowadzonych kontroli sanitarnych, w żadnym obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarno - higienicznym. Zaniedbań nie stwierdzono.

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu sanitarno - higienicznego i porządkowego obiektu,
- ocena dokumentacji stosowanej w obiekcie,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- transport wewnętrzny,
- stan sanitarny pomieszczeń do magazynowania,
- poprawność przechowywania sprzętu porządkowego,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena procedur obowiązujących w placówkach,
- ocena narażenia na zagrożenie wystąpienia bakterii Legionella Sp. w instalacji wody ciepłej,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Obiekty posiadały opracowane instrukcje postępowania z odpadami komunalnymi. Odpady komunalne zbierane były do pojemników zaopatrzonych w worki foliowe. Obiekty zaopatrzone były w wystarczającą ilość pojemników na odpady komunalne. Odpady komunalne wynoszone były do pojemników zbiorczych, znajdujących się na terenie placówki. Odbiorem odpadów komunalnych zajmowały się podmioty gospodarcze, działające na danym terenie i posiadające stosowne uprawnienia. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona była prawidłowo. Zakłady posiadały opracowane procedury i szczegółowe instrukcje mycia i dezynfekcji poszczególnych pomieszczeń z uwzględnieniem częstotliwości przeprowadzania tych czynności. Sprzęt porządkowy stosowany w obiekcie był kolorystycznie oznakowany. Sprzęt porządkowy utrzymany był czysto, a zapas środków dezynfekcyjnych i czystościowych był wystarczający. Stwierdzono właściwe utrzymanie porządku i czystości w obiekcie. Podczas kontroli nadzorowanych obiektów sprawdzana jest też realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W widocznych miejscach umieszczane są oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Podczas wykonywania czynności kontrolnych w obiektach użyteczności publicznej zwracano uwagę na czystość instalacji wentylacji.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

2.2. Ustępy publiczne.

Ustęp miejski w Janowie Lubelskim - zlokalizowany w centrum miasta, w podziemnej części budowli. Ustęp funkcjonuje cały rok. Kontrola sanitarna nie wykazała uchybień w zakresie utrzymania czystości i porządku.

2.3. Obiekty świadczące usługi hotelarskie.

Bazę noclegową w powiecie janowskim stanowią hotele, ośrodki wczasowe, obiekty świadczące usługi hotelarskie oraz kwatery agroturystyczne.

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu sanitarno - higienicznego i porządkowego obiektu,
- ocena dokumentacji stosowanej w obiekcie,
- ocena poprawności wdrożonych procedur,
- ocena przeprowadzenia kontroli wewnętrznej jakości wody basenowej,
- ocena sposobu prowadzonej dezynfekcji wody basenowej,
- ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych i przechowywania sprzętu porządkowego,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Do obiektów noclegowych wliczono:

- 5 hoteli skategoryzowanych
- 18 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie
- 12 kwater agroturystycznych

2.4. Hotele.

W ewidencji stacji znajduje się 5 hoteli, które funkcjonują przez cały rok, skontrolowano 3 z 5 obiektów. Wszystkie pomieszczenia skontrolowanych hoteli utrzymane były w dobrym standardzie sanitarnym (czystość bieżąca zachowana) i technicznym. Wyposażenie obiektów bez widocznych uszkodzeń. Tereny wokół utrzymane były w czystości i porządku. Sprzęt porządkowy przechowywany był w pomieszczeniach porządkowych. Wymagania higieniczne w usuwania nieczystości, przechowywania pościeli, stanu sanitarnego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, prawidłowe. Sposób postępowania zgodny z opracowanymi procedurami i instrukcjami. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.5. Ośrodki wczasowe.

Na terenie powiatu janowskiego funkcjonowały 3 ośrodki wczasowe zlokalizowane w otoczeniu zalewu janowskiego. Skontrolowano 2 z 3, nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

2.6. Obiekty świadczące usługi hotelarskie lub noclegowe.

W ewidencji stacji znajduje się 16 obiektów tego typu, które funkcjonują przez cały rok, skontrolowano 10 z 16 obiektów. 11 z nich funkcjonuje na terenie miasta Janów Lubelski, a pozostałe na terenie powiatu. W 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości, niewłaściwy stan sanitarno – higieniczny. Dla poprawy stanu sanitarnego wydano decyzję administracyjną oraz nałożono mandat karny. W pozostałych obiektach nieprawidłowości w wyżej wymienionym zakresie nie stwierdzono.

2.7. Kwatery agroturystyczne.

Na terenie powiatu janowskiego funkcjonowało 11 kwater. W 2019r. skontrolowano 3. Pomieszczenia i wyposażenie obiektów utrzymane były w dobrym stanie higienicznym i technicznym, czystość bieżąca była zachowana. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

2.8. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej.

W ewidencji PSSE w Janowie Lubelskim na dzień 31.12.2019r. było łącznie 63 obiekty. Skontrolowano łącznie 32 obiekty, przeprowadzając 52 kontrole sanitarne.

Kontrolowane obszary:

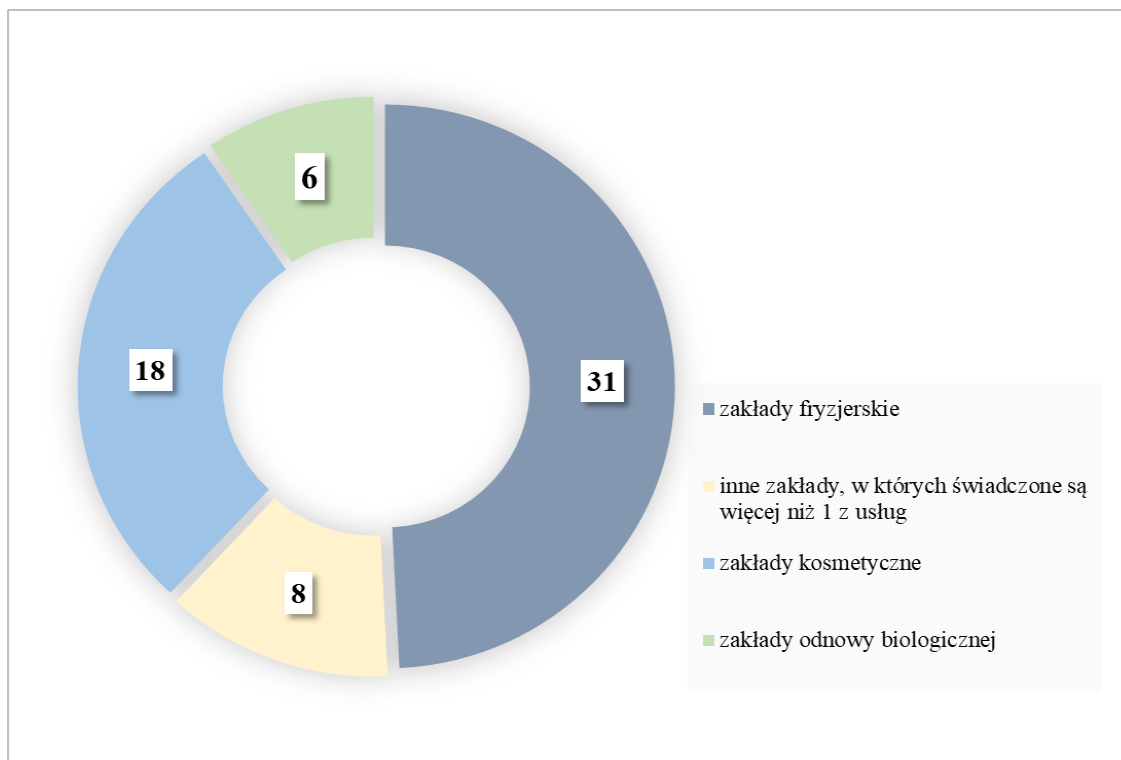
- ocena stanu sanitarno - higienicznego i porządkowego obiektu,
- ocena dokumentacji stosowanej w obiekcie,
- ocena poprawności wdrożonej procedury,
- przestrzeganie zasad higieny przy świadczeniu usług,
- stosowanie sprzętu jednorazowego i wielokrotnego użytku,
- ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną oraz jednorazowego użytku,
- poprawność przechowywania sprzętu porządkowego,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Nadzorem sanitarnym objęto:

- ✓ 31 zakładów fryzjerskich,
- ✓ 18 zakładów kosmetycznych,
- ✓ 6 zakładów odnowy biologicznej,

- ✓ 8 zakładów, w których świadczone są więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej: (4 zakłady fryzjersko-kosmetyczne, 3 zakłady kosmetyczne połączone z odnową biologiczną, 1 zakład fryzjerski połączony ze studiem wizażu (makijaż)).

Wykres 2. Podział obiektów usługowych.

Zakłady, w których w trakcie świadczenia usług może lub dochodzi do naruszenia ciągłość tkanki ludzkiej, posiadały opracowane, wdrożone i na wniosek zaopiniowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Przy świadczeniu usług, w zakładach przestrzegane były zasady higieny. W 13 obiektach do sterylizacji narzędzi stosowane były autoklawy, a w 7 zakładach zlecano sterylizację narzędzi innym podmiotom. Do wykonywania zabiegów używano wyłącznie sprawnych narzędzi i urządzeń. W zakładach, w których świadczone były usługi w zakresie przekłuwania uszu, stosowane były pistolety i jednorazowe, jałowe kolczyki. Końcówki pistoletu mające kontakt z ciałem, po usłudze były poddawane dezynfekcji. Do odkażania rąk klientów i pracowników zakładów stosowane były preparaty dezynfekujące. Wszystkie powierzchnie w zakładzie również były dezynfekowane.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W 12 obiektach stwierdzono nieprawidłowości, w wyniku których, wydano 8 decyzji administracyjnych oraz nałożono 7 mandatów karnych. W pozostałych obiektach nieprawidłowości w wyżej wymienionym zakresie nie stwierdzono.

Stwierdzone nieprawidłowości to:

- niewłaściwy stan sanitarny, techniczny obiektów,
- zabrudzone narzędzia fryzjerskie,
- brak informacji o zakazie palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- brak prawidłowo opracowanej, wdrożonej i stosowanej procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi,
- niewłaściwe oznakowanie opakowania kosmetyku (data ważności),

Po przeprowadzonych kontrolach sprawdzających i doraźnych wszystkie uchybienia i nieprawidłowości zostały usunięte.

2.9. Dworce autobusowe.

Na terenie dworca autobusowego trwają prace budowlane polegające na wyburzeniu budynku dworca oraz płyty manewrowej i wybudowanie nowego budynku dla pasażerów. Cały teren dworca został ogrodzony blachą. Dla potrzeb osób podróżujących zorganizowano tymczasowy dworzec, który składa się z 4 stanowisk autobusowych oraz 2 wiat chroniących pasażerów przed warunkami atmosferycznymi. Stan sanitarno – higieniczny skontrolowanego tymczasowego dworca nie budził zastrzeżeń.

2.10. Tereny rekreacyjne

W zakresie terenów rekreacyjnych, nadzorem sanitarnym objęte były: place zabaw i piaskownice, park rekreacji oraz kąpielisko.

Place zabaw i piaskownice

Za bieżący stan sanitarny i techniczny piaskownic i placów zabaw odpowiadali pracownicy jednostek nadzorujących w/w obiekty. Stan sanitarny i techniczny terenu

i wyposażenia placów zabaw i siłowni oceniono jako dobry. Tereny wokół placów utrzymane były w czystości. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Park rekreacji

W skład parku wchodzi: laboratoria edukacyjne, lokal gastronomiczny, exit room, toalety ogólnodostępne, plaża, kąpielisko, piaskownica, wypożyczalnia sprzętu wodnego, park linowy, park kreatywny, siłownia zewnętrzna, plac energii z fontannami oraz ścieżki rowerowe i spacerowe z punktami widokowymi. Materiały użyte do wykończenia wnętrz pozwalają na utrzymanie pomieszczeń obiektów w należyтым stanie sanitarno-higienicznym (powierzchnie gładkie nie wchłaniające wody).

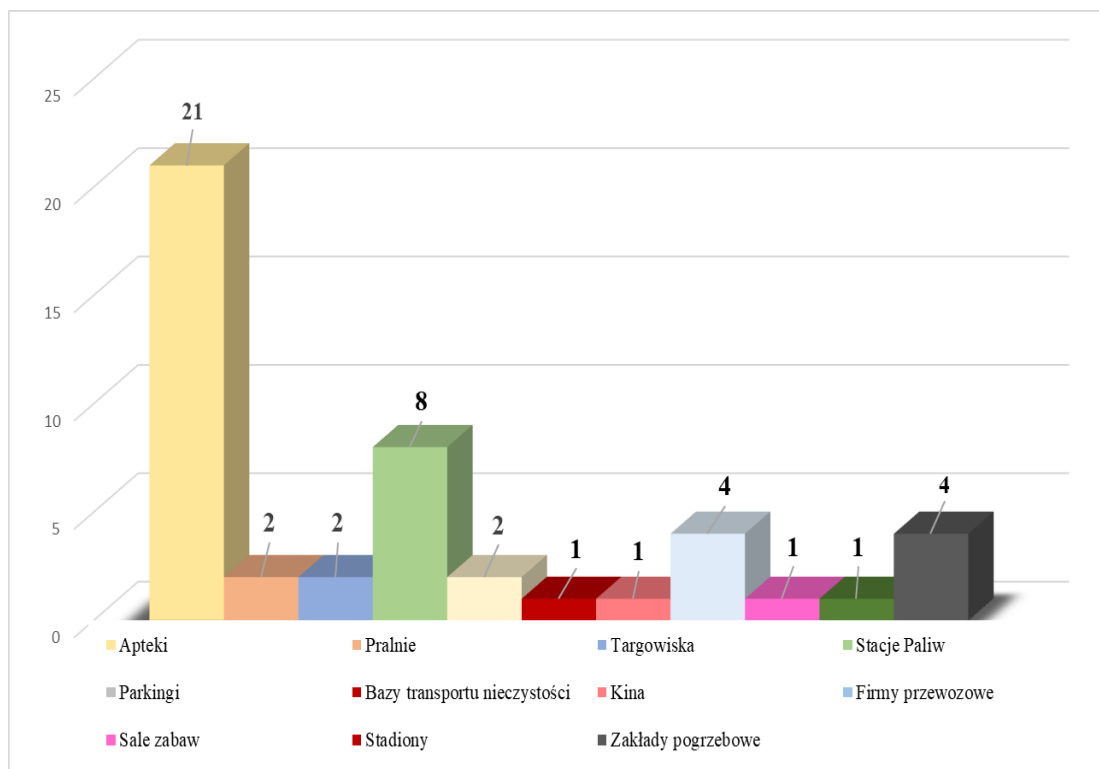
2.11. Cmentarze.

W ewidencji stacji w 2019 roku znajdowało się 25 cmentarzy parafialnych. W 2019 roku skontrolowano 12 cmentarzy, przeprowadzając 12 kontroli sanitarnych. Cmentarze kontrolowane są 1 raz na 2 lata.

Skontrolowane cmentarze to cmentarze zarządzane przez parafie. Kontrole sanitarne nie wykazały uchybień w zakresie stanu technicznego i utrzymania czystości i porządku. Stan sanitarno-porządkowy terenów cmentarnych oceniono jako dobry lub dostateczny.

3. Inne obiekty użyteczności publicznej.

Pod nadzorem PPIS w Janowie Lubelskim na dzień 31.12.2019r. w ewidencji stacji znajdowało się 47 obiektów. Skontrolowano 24 obiekty, przeprowadzając 26 kontroli sanitarnych.

Wykres 3. Podział innych obiektów użyteczności publicznej.

3.1. Apteki.

W ewidencji stacji znajduje się 21 aptek. W 2019r. skontrolowano 10 obiektów, przeprowadzając 10 kontroli sanitarnych. Apteki kontrolowane są 1 raz na 2 lata. Apteki posiadały dobry i bardzo dobry stan sanitarno - techniczny i higieniczny.

3.2. Zakłady Pogrzebowe.

W ewidencji stacji na dzień 31.12.2019r. było 4 zakłady pogrzebowe. Zakłady pogrzebowe zlokalizowane na terenie działalności PSSE w Janowie Lubelskim świadczą tylko usługi w zakresie transportu i obsługi pogrzebów oraz sprzedaży akcesoriów pogrzebowych (trumny, wieńce, wiązanki, ubrania i znicze). Zakłady nie prowadzą domów pogrzebowych.

Skontrolowano 3 środki do transportu zwłok – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

3.3. Pralnie.

W ewidencji stacji na dzień 31.12.2019r. było 2 pralnie, zlokalizowane w Janowie Lubelskim. Są to pralnie prywatne mieszczące się w podpiwniczeniu budynków mieszkalnych. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan pomieszczeń i wyposażenie pralni nie budził zastrzeżeń natury sanitarnej. Podczas kontroli obiektów sprawdzono też stan sanitarno-techniczny samochodu do przewozu bielizny.

3.4. Targowiska.

W ewidencji stacji na dzień 31.12.2019r. było 2 targowiska, zlokalizowane w Janowie Lubelskim. Skontrolowano 1 obiekt. Targowisko czynne tylko w dniu targowym (1/tydzień). Targowisko to zlokalizowane było na powierzchni częściowo utwardzonej (alejki wysypane tłuczniem). Obiekt nie był uzbrojony w stałe stanowiska (handel odbywał się ze stoisk własnych sprzedawców). Targowisko wyposażone było w punkt wodny i 2 ubikacje TOI-TOI, dostępne dla wszystkich, czynne tylko w godzinach trwania sprzedaży.

3.5. Stacje paliw.

W ewidencji stacji na dzień 31.12.2019r. znajduje się 8 stacji paliw. W roku 2019 kontrolą objęto 2 obiekty. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

3.6. Parkingi.

W roku 2019 kontrolą objęto 2 parkingi leśne. Parkingi usytuowane przy drodze Janów Lubelski - Rzeszów:

Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny wyposażenia i otoczenia obiektów nie budził zastrzeżeń.

3.7. Firmy przewozowe.

W ewidencji tutejszej stacji znajduje się 4 firmy przewozowe.

Skontrolowane firmy prowadziły usługę przewozu osób na trasach lokalnych oraz wynajem autobusów turystycznych na wycieczki lub imprezy okolicznościowe. Sprawdzono 13 autobusów/busów.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

4. Podsumowanie

Podczas kontroli nadzorowanych obiektów sprawdzana była też realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W widocznych miejscach umieszczane były oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

Nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach użyteczności publicznej. Brak informacji słownych i graficznych o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. Wydano decyzje administracyjne nakazujące umieścić w zakładzie odpowiednie oznaczenie słowne i graficzne o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych.

W stosunku do wcześniejszych okresów sprawozdawczych systematycznie poprawia się estetyka i stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny kontrolowanych obiektów. Kontrole sanitarne prowadzone w obiektach wykazały, że właściciele bądź zarządcy obiektów z roku na rok dążą do poprawy i utrzymania właściwego stanu sanitarnego w/w obiektów. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych w 2019r., nie stwierdzono niedociągnięć natury sanitarnej. Samorządy, przedsiębiorcy i mieszkańcy ze względu na turystyczny charakter powiatu dbają o estetykę miast i gmin oraz stan sanitarny ulic, placów, parków, posesji i otoczenia obiektów użyteczności publicznej. Corocznie remontowane są drogi, chodniki. Obiektem o najniższym standardzie jest: ustęp publiczny - miejski. Zarządcy dokładają wszelkich starań aby utrzymać obiekty w dobrym stanie higienicznym. Niestety stan techniczny jest na niskim poziomie. Podczas wykonywania czynności kontrolnych w obiektach zwracano uwagę na czystość instalacji wentylacji.

Tabela 1. Działalność kontrolno – represyjna Sekcji Higieny Komunalnej na przestrzeni lat 2015 – 2019.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość przeprowadzonych kontroli	373	334	349	234	265
Wydane decyzje administracyjne ogółem	20	34	24	35	57
Wydane decyzje płatnicze ogółem	32	13	24	21	31
Ilość nałożonych mandatów	12	8	8	8	8

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

XII. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY

Główne kierunki działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej to wprowadzanie do obrotu i stosowanie w działalności zawodowej produktów biobójczych, substancji chemicznych i ich mieszanin oraz zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zadania z zakresu ochrony zdrowia pracowników, poprzez kontrolę przestrzegania przez pracodawców przepisów określających wymagania higieniczno-sanitarne w środowisku pracy w aspekcie zapobiegania chorobom zawodowym.

1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmował w 2019r. kontrolę przestrzegania przepisów m.in. z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych, detergentów oraz prekursorów narkotyków

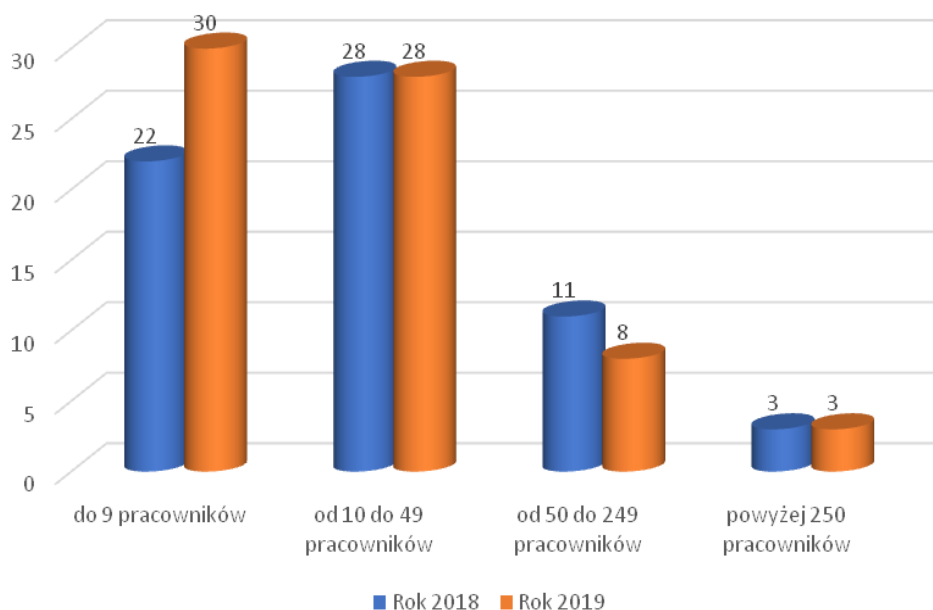

kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego.

Pion higieny pracy w 2019r. obejmował ewidencją 207 zakładów pracy, z czego skontrolowanych zostało 69. Stanowi to 33 % zewidencjonowanych podmiotów. Porównując rok ubiegły znacznie wzrosła liczba zakładów pracy w ewidencji (w 2018 roku wynosiła ona 168). Jednocześnie wzrosła liczba pracowników z 3735 do 3878. Łącznie przeprowadzono 90 kontroli, w tym 22 kontrole sprawdzające. W skontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 2415 pracowników. Największą liczbę nadzorowanych przedsiębiorstw stanowiły nadal zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników - 46% wszystkich zakładów objętych nadzorem. Duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 250 pracowników (3 zakłady), stanowiły jedynie 0,043% ogółu.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Wykres 1. Struktura skontrolowanych w 2019r. zakładów pracy w zakresie pionu higieny pracy wg liczby zatrudnionych pracowników w porównaniu do 2018r.

Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował:

- nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami – 58 kontroli w 45 obiektach,
- nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 - 6 kontroli, w tym w 5 zakładach pracy stosujących w działalności zawodowej prekursor narkotykowy oraz w 1 zakładzie zajmującym się wprowadzaniem do obrotu prekursor narkotykowy kategorii 3,
- nadzór nad produktami biobójczymi – 30 kontroli w tym w 24 zakładach stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej i w 6 obiektach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze,
- nadzór w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 4 kontrole w 4 obiektach,
- nadzór nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 46 kontroli w 39 obiektach.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami wydano ogółem 21 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje przedłużające termin wykonania obowiązków wynikających z decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Lubelskim oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie jako bezprzedmiotowe. Wydano 2 upomnienia i 1 postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązków wynikających z decyzji oraz 22 decyzje płatnicze.

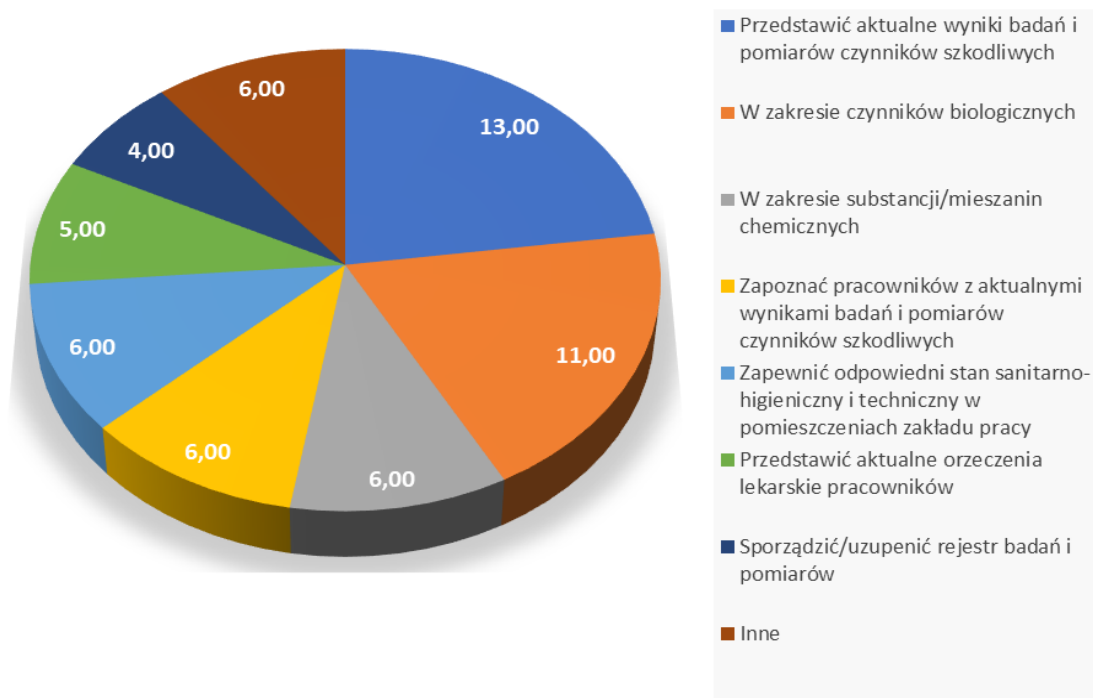
Tabela 1. Działalność kontrolno – represyjna pionu higieny pracy na przestrzeni lat 2015 – 2019.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość przeprowadzonych kontroli	85	89	86	84	90
Wydane decyzje administracyjne	16	18	18	16	21

Wydane decyzje zawierały łącznie 57 nakazów dotyczących wykonania następujących obowiązków:

- przedstawić aktualne wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, w środowisku pracy (13 nakazów w 12 zakładach pracy),
- zapewnić odpowiednie pomieszczenie do magazynowania chemikaliów,
- zapewnić odpowiednią instrukcję bezpieczeństwa i higieny pracy z uwzględnieniem informacji z kart charakterystyki stosowanych chemikaliów,
- w zakresie oceny ryzyka zawodowego (7 nakazów w 6 zakładach pracy),
- zapewnić odpowiedni stan sanitarno-higieniczny i techniczny w pomieszczeniach zakładu pracy (6 nakazów w 5 zakładach pracy),
- zapoznać pracowników z aktualnymi wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (6 nakazów),
- przedstawić aktualne orzeczenia lekarskie pracowników (5 nakazów),
- uzupełnić/sporządzić rejestr oraz karty badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (4 nakazy),
- zapewnić procedurę/instrukcję postępowania w razie narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3,
- zapewnić odpowiednie szkolenia pracownikom (8 nakazów),
- zapewnić pracownikom odpowiednie środki ochrony indywidualnej (rękawice),
- zapewnić instrukcję magazynowania określającą sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu chemikaliów,
- zapewnić instrukcję dotyczącą stosowanych maszyn i urządzeń,
- zapewnić instrukcję udzielania pierwszej pomocy,

- zapewnić odpowiedni znak graficzny dotyczący zakazu palenia.

Wykres 2. Charakterystyka wybranych nakazów w 2019 roku.

2. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest – na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2019 roku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Sprawowanie nadzoru nad warunkami pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników obejmowało programy wieloletnie, tj. ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa oraz higieny pracy podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

W 2019 roku przeprowadzono jedną kontrolę podczas zabezpieczania i usuwania wyrobów zawierających azbest. Prace prowadzone były przez firmę która zgłosiła na piśmie do Państwowego Powiatowego Inspektora w Janowie Lubelskim zaplanowany harmonogram prac usuwania wyrobów zawierających azbest z wyszczególnieniem miejsc, gdzie te prace będą wykonywane, a także przewidywanym terminem ich wykonania. Kontrolę przeprowadzono podczas usuwania pokryć dachowych z prywatnych budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz przygotowania ich do transportu. Prace wykonywało 2 pracowników posiadających odpowiednie szkolenie oraz orzeczenia lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na określonym stanowisku. Wyroby zawierające azbest zostały przewiezione na składowisko odpadów niebezpiecznych w Kraśniku. Kontrolę towarzyszyły również działania edukacyjne o potencjalnych skutkach zdrowotnych wynikających z narażenia pracowników na azbest w przypadku nie przestrzegania przepisów prawa z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

3. Przekroczenia normatywów higienicznych na stanowiskach pracy.

W 5 skontrolowanych w 2019r. zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu. Łącznie 124 pracowników pracowało w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych.

Przekroczenia stwierdzono w następujących zakładach pracy:

PKD 10

- zakład przetwórstwa mięsa, w którym 13 pracowników (na 1 stanowisku) pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu,
- zakład zajmujący się przetwórstwem owoców i warzyw, w którym 12 pracowników (na 2 stanowiskach) pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu.

PKD 25

- zakład zajmujący się produkcją metalowych elementów i części do maszyn, w którym 61 pracowników (na 4 stanowiskach pracy) pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu,
- zakład zajmujący się malowaniem elementów metalowych, w którym 2 pracowników (na 1 stanowisku) pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu,
- zakład zajmujący się produkcją metalowych elementów i części do maszyn, w którym 36 pracowników (na 4 stanowiskach pracy) pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu.

Z reguły ze względów technologicznych niemożliwe jest wyeliminowanie tego czynnika szkodliwego ze środowiska pracy – w związku z tym podejmowane działania obejmują przede wszystkim nadzór nad wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. nr 157 z 2005r. poz. 1318).

4. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

W 2019 roku w ramach nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami chemicznymi przeprowadzono łącznie 58 kontroli, w tym: 1 kontrolę u dalszego użytkownika (formulatora), 6 kontroli u dystrybutorów oraz 51 w zakładach, w których stosowane są chemikalia.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 5 decyzji, które zawierały 6 nakazów.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości w zakresie s/m chemicznych:

- brak odpowiedniego pomieszczenia do magazynowania chemikaliów (1 zakład PKD 25),
- brak wyników badań i pomiarów stężenia czynnika chemicznego (1 zakład PKD 25),
- ocena ryzyka zawodowego bez uwzględnienia stosowanych przez pracowników chemikaliów (1 zakłady PKD 35, 2 zakłady PKD 96),
- brak odpowiedniej instrukcji bhp z uwzględnieniem informacji z kart charakterystyki stosowanych chemikaliów (1 zakłady PKD 10).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W ramach działań wynikających z ustaleń Forum Wymiany Informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach uczestniczono w projekcie REACH-EN-FORCE-7 (REF-7). W ramach tego projektu przeprowadzono jedną kontrolę w firmie, która dokonała rejestracji wstępnej węgla drzewnego CHARCOAL, CAS 16291-96-6. W związku z brakiem rejestracji właściwej obecnie firma nie produkuje i nie wprowadza do obrotu węgla drzewnego.

5. Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim znajduje się jeden podmiot wprowadzający do obrotu aceton - prekursor narkotykowy kat. 3. Przeprowadzono jedną kontrolę w tym zakresie. 5 z nadzorowanych zakładów, stosuje w działalności zawodowej prekursor narkotykowe. Przeprowadzono łącznie 6 kontroli, podczas których nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa w zakresie prekursorów.

6. Nadzór nad produktami biobójczymi i detergentami.

W zakresie produktów biobójczych przeprowadzono 30 kontroli, w tym 24 u stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych. Kontroli w zakresie detergentów w 2019 roku nie przeprowadzono.

W 2019 roku w ramach projektu Podgrupy Forum ds. rozporządzenia w sprawie produktów biobójczych Biocidal Products Regulation Subgrup uczestniczono w projekcie BPR-EN-FORCE 1 (BEF-1), w ramach którego przeprowadzono 5 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych oraz ich oznakowania zgodnie z wymogami. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

7. Nadzór nad czynnikami biologicznymi.

W 2019 roku sprawując nadzór nad zakładami pracy przeprowadzono 46 kontroli w związku z występowaniem w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych. W skontrolowanych zakładach na czynniki biologiczne narażonych było ogółem 701 pracowników, z czego na czynniki biologiczne zaliczane do 3 grupy zagrożenia 179 pracowników. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 8 decyzji, które zawierały 11 nakazów:

- brak oceny ryzyka zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (4 zakłady),
- brak odpowiednich szkoleń pracowników (6 zakładów),
- brak procedury/instrukcji postępowania w razie narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 (1 zakład).

8. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi.

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy skontrolowano 4 zakłady pracy

- PKD 16 - zakład drzewny, w którym występuje narażenie na pył drewna twardego (9 pracowników),
- PKD 86 - podmiot wykonujący działalność leczniczą, w którym występuje narażenie na promieniowanie jonizujące (3 pracowników),
- PKD 86 - podmiot wykonujący działalność leczniczą, w którym występuje narażenie na formaldehyd (3 pracowników),
- PKD 25 - zakład zajmujący się obróbką metali i nakładaniem powłok na metale, w którym 6 pracowników narażonych jest na formaldehyd.

Na czynniki rakotwórcze/mutagenne narażonych było ogółem 21 pracowników, w tym 7 kobiet.

W zakładach przeprowadzono łącznie 4 kontrole, podczas których zwracano uwagę na bezpieczeństwo i higienę pracy pracowników, wyposażenie w odpowiednie środki

ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze, jak również opracowanie oceny ryzyka zawodowego dla pracowników zatrudnionych w kontakcie z tymi czynnikami. Nieprawidłowości w zakresie czynników rakotwórczych podczas kontroli nie stwierdzono.

9. Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą.

W 2019 roku skontrolowano 8 podmiotów wykonujących działalność leczniczą z 19 znajdujących się w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Przeprowadzono łącznie 11 kontroli. W trakcie kontroli stwierdzono w 3 zakładach pracy następujące nieprawidłowości:

- brak oceny ryzyka zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (1 zakład),
- brak aktualnych orzeczeń pracowników (2 zakłady),
- brak odpowiednich szkoleń dla pracowników mających kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym (1 zakład),
- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (2 zakłady),
- brak uzupełnionego rejestru oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (1 zakład),
- brak udokumentowanego faktu zapoznania pracowników z aktualnymi wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (1 zakład).

10. Nadzór nad środkami zastępczymi.

W ramach pionu higieny pracy realizowane są również działania w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia ludzkiego stwarzanym przez środki zastępcze potocznie nazwane „dopalaczami”.

W celu poprawy skuteczności przeciwdziałania zagrożeniom dla

zdrowia publicznego powodowanym przez tzw. „dopalacze” z dniem 21 sierpnia 2018r., weszła w życie ustawa z dnia 20 lipca 2018r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ustawa pozostawia odpowiedzialność administracyjną w zakresie środków

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

zastępczych, natomiast nowe substancje psychoaktywne obejmuje odpowiedzialnością karną oraz nakłada na organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy współpracy z Inspektorem do spraw Substancji Chemicznych obowiązek nadzoru nad nowymi substancjami psychoaktywnymi, który realizowany będzie w ramach kontroli w przypadku ich legalnego wykorzystywania w działalności badawczej.

W 2019 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim nie wpłynęły sprawy przekazane przez organy ścigania w związku z zabezpieczonymi środkami zastępczymi. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w 2019 roku nie przeprowadzał działań kontrolnych w ramach nadzoru nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi (2018 rok - 3 kontrole).

W 2019 roku podjęto szereg działań edukacyjnych dla społeczności powiatu janowskiego na temat zagrożeń wynikających z zażywania środków psychoaktywnych. Przeprowadzono cykl szkoleń dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz nauczycieli o tematyce dotyczącej szkodliwości zażywania środków psychoaktywnych, w tym „nowych narkotyków” i e-papierosów. W szkoleniach wzięło udział 13 grup - łącznie 304 osób w wieku do 19 lat.

W 2019 roku, podobnie jak w 2018 roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim nie zarejestrował zatruc/podejrzeń zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną na terenie powiatu janowskiego (2017r. – 4 przypadki zatruc/podejrzeń zatruc środkami zastępczymi).

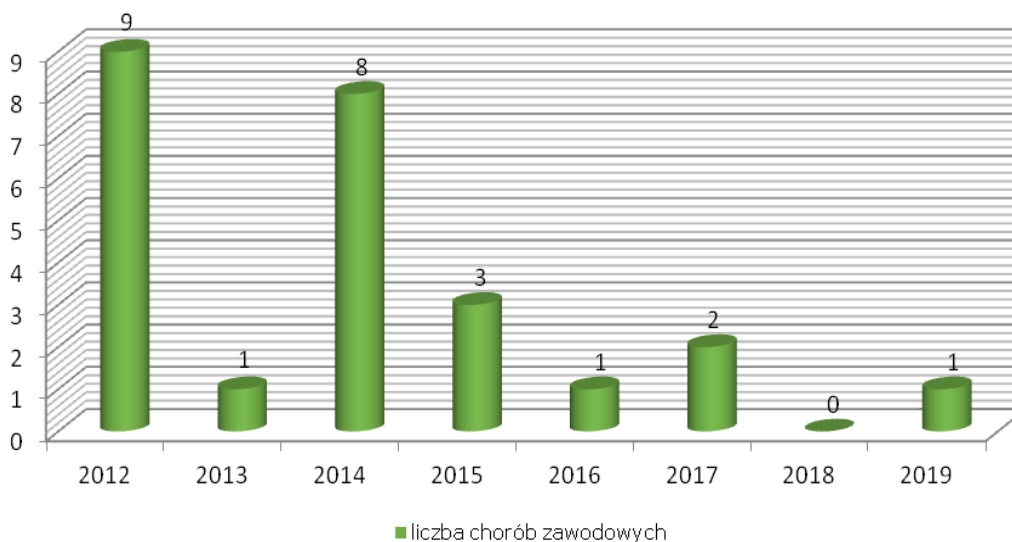
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

11. Choroby zawodowe.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Janowie Lubelskim, realizując zadania dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy, prowadziła również postępowanie administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim w 2019r. wpłynęło 5 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. Na podstawie wyników postępowania oraz orzeczeń lekarskich placówek uprawnionych do rozpoznania chorób zawodowych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim w 2019 roku wydał 3 decyzje dotyczące chorób zawodowych:

- 1 decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej – borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych),
- 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Wykres 3. Wydane decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej w latach 2012 – 2019.

Z uwagi na wysoki stopień zalesienia powiatu, łagodny klimat sprzyjający rozwojowi kleszczy oraz brak skutecznych środków profilaktycznych tj. szczepień ochronnych liczba rozpoznawanych borelioz w najbliższych latach może być nadal najczęściej stwierdzaną chorobą zawodową. Coraz częściej schorzenie to rozpoznawane jest w trakcie badań profilaktycznych zlecanych przez pracodawców, a także w związku z kierowaniem rolników na specjalistyczne badania przez lekarzy pierwszego kontaktu, co ma wpływ na szybsze podjęcie leczenia i mniejsze skutki dla zdrowia.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 2. Liczba przypadków, według nazwy choroby zawodowej w latach 2012 – 2019.

Nazwa choroby zawodowej	Numer choroby zawodowej	Liczba przypadków w latach:							
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pylica płuc	3	-	-	-	-	-	1	-	-
Astma oskrzelowa	6	-	-	1	-	-	-	-	-
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	15	1	1	2	-	-	-	-	-
Choroby skóry	18	1							
Ubytek słuchu spowodowany hałasem	21	-	-	-	-	1	-	-	-
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa - borelioza	26	7	-	5	3	-	1	-	1
Razem:		9	1	8	3	1	2	0	1

12. Podsumowanie.

Najczęściej stwierdzaną nieprawidłowością podczas kontroli zakładów pracy był brak systematycznego przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Zakres podstawowych zagrożeń i uciążliwości występujących w środowisku pracy w zakładach funkcjonujących na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim nie uległ zasadniczym zmianom w porównaniu z rokiem 2018. Czynnikiem szkodliwym dla zdrowia, na który narażona jest w środowisku pracy największa liczba osób, podobnie jak w latach wcześniejszych, był hałas. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim kontynuował działania edukacyjne dla społeczności powiatu janowskiego na temat zagrożeń wynikających z zażywania środków psychoaktywnych w celu zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców, w szczególności młodzieży.

XIII. STAN SANITARNY PLACÓWEK DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach nauczania i wychowania przeprowadzono w zakresie:

- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego;
- zapewnienia opieki medycznej;
- dożywiania dzieci i młodzieży;
- ergonomii mebli szkolnych i przedszkolnych;
- rozkładów zajęć lekcyjnych;
- nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi;
- zapewnienia właściwej temperatury;
- zapewnienia miejsca do przechowywania podręczników i przyborów szkolnych;
- warunków do utrzymania higieny osobistej.

W 2019 roku pod nadzorem tutejszej Stacji znajdowało się 122 placówki, w tym 43 nauczania i wychowania i 79 wypoczynku dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej.

PRZEDSZKOLA

Skontrolowano wszystkie 4 przedszkola, do których uczęszczało 470 dzieci. Warunki sanitarno - techniczne oceniono jako dobre. Żadne z przedszkoli nie mieści się w budynku nieprzystosowanym. Dbając

o bezpieczeństwo dzieci kontrolowano również stan sanitarno-techniczny otoczenia obiektów, w tym terenów rekreacyjnych. Przedmiotem kontroli był stan urządzeń, posiadanie certyfikatów zgodności oraz sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci. Na wszystkich skontrolowanych placach zabaw piaskownice w czasie gdy dzieci z nich nie korzystały zabezpieczone były plandekami przed zanieczyszczeniami odpadami zwierzęcymi.

PUNKTY PRZEDSZKOLNE

Opieką w punktach przedszkolnych objęte zostały dzieci w wieku 3-5 lat. Do 3 nadzorowanych placówek uczęszczało 92 dzieci. W 2 placówkach zajęcia odbywały się w systemie 5 godzinnym. W 1 obiekcie gdzie zajęcia odbywały się w systemie 8 godzinnym dzieci miały zapewnione leżakowanie. We wszystkich placówkach wyposażenie i sprzęt posiadały atesty i certyfikaty zgodności. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne wyposażone były w odpowiednie urządzenia dla

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

tej grupy wiekowej. Przeprowadzone kontrole nie wykazały usterek higieniczno-sanitarnych.

SZKOŁY

W ewidencji znajdowało się **28** szkół (18 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie, 9 zespołów szkół oraz 1 szkoła policealna), do których uczęszczało 4801 uczniów, wszystkie placówki zostały skontrolowane. Podczas kontroli oceniano stan sanitarny budynków, zaplecze sanitarne, ergonomię wyposażenia, warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, rozkłady zajęć lekcyjnych i właściwą temperaturę w pomieszczeniach. Wydano **1** decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia osłon na grzejnikach c.o., która została wykonana w określonym terminie.

PLACÓWKI PRACY POZASZKOLNEJ

Na terenie działalności PSSE istniało **8** placówek pracy pozaszkolnej mieszczących się w ośrodkach kultury, w których dzieci rozwijały swoje zainteresowania na zajęciach plastycznych, tanecznych, wokalnych i muzycznych w godzinach popołudniowych. W roku **2019** z w/w zajęć skorzystało **660** dzieci

i młodzieży. Kontrole sal zajęć oraz pomieszczeń sanitarnych nie wykazały nieprawidłowości.

2. Warunki do prowadzenia zajęć WF.

Baza do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego nadal jest nie zadawalająca (**25** szkół posiada sale gimnastyczne bądź rekreacyjne, a **3** nie). Kontrole wykazały, że zajęcia prowadzone były również w korytarzach szkolnych. Uczniowie niektórych szkół dodatkowo korzystali

z basenu oraz z hal sportowych zlokalizowanych poza placówkami.

3. Opieka medyczna w szkołach.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Na **28** skontrolowanych szkół tylko **1** placówka spełnia te wymagania. W pozostałych przypadkach zadania opieki zdrowotnej realizowane były poza placówkami lub w pomieszczeniach zastępczych na

terenie placówek.

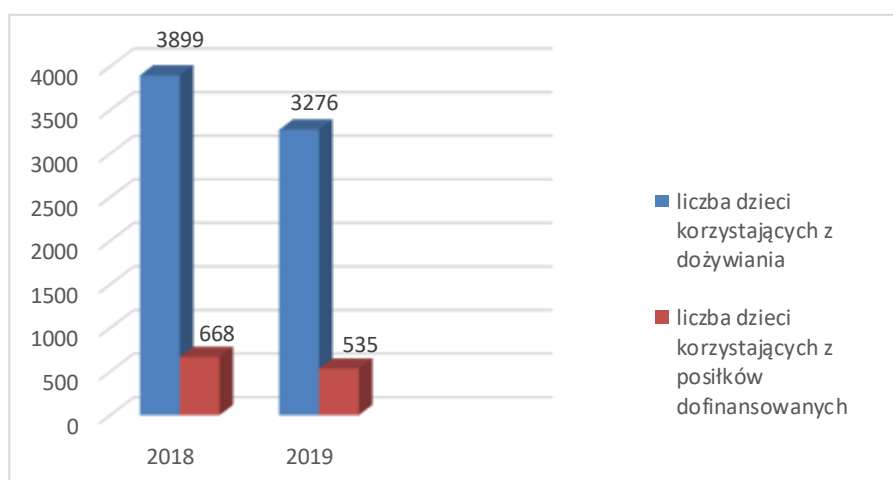
4. Dożywianie dzieci i młodzieży.

Z dożywiania w formie obiadów w roku 2019 skorzystało **3276** uczniów, w tym **535** z posiłków **dofinansowanych** porównywalnie do roku 2018.

W czasie kontroli prowadzone były rozmowy uświadamiające dyrektorom nadzorowanych placówek o konieczności spożywania przez dzieci co najmniej jednego posiłku w szkole. Ponadto zwracano uwagę na asortyment sprzedawany w sklepikach szkolnych (eliminowanie napojów gazowanych, energetycznych, artykułów

wysoko przetworzonych oraz słodczy na rzecz „zdrowej żywności”).

Wykres 1. Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2018 – 2019.

5. Ergonomia mebli edukacyjnych.

Podczas oceny mebli przedszkolnych i szkolnych analizowano dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i uczniów, ich oznakowanie, odpowiednie zestawienie, stan techniczny oraz posiadanie certyfikatów zgodności (meble zakupione po roku 1997 powinny posiadać odpowiednie certyfikaty). Analizę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono na 769

stanowiskach, nieprawidłowości nie stwierdzono.

6. Rozkłady zajęć lekcyjnych oraz organizacja pobytu w szkole.

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. Dokonując analizy tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w 175 oddziałach nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi.

Działając w kierunku minimalizacji zagrożeń jakie niosą za sobą niebezpieczne substancje i mieszaniny skontrolowano 2

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

pracownie chemiczne i ich zaplecza. W ramach kontroli zwracano uwagę m.in. na aktualny spis posiadanych niebezpiecznych substancji i mieszanin, posiadanie kart charakterystyk, sposób oraz miejsce ich przechowywania, instrukcje BHP, datę ważności, środki do udzielania pierwszej pomocy oraz możliwość dostępu do bieżącej wody. Nieprawidłowości w żadnej z placówek nie stwierdzono.

8. Pomiary temperatury.

Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia zwracano uwagę na warunki mikroklimatyczne w pomieszczeniach dydaktycznych. W sezonie grzewczym pomiarów temperatury dokonano w **60** pomieszczeniach – nieprawidłowości nie stwierdzono. Badania środowiska szkolnego pozwoliły na szczegółową ocenę warunków pobytu i nauki w placówkach nauczania i wychowania. Łącznie wykonano **925** analiz, w tym **769** dotyczących dostosowania do zasad ergonomii stolików i krzeseł oraz **175** ocen rozkładów zajęć lekcyjnych.

9. Zapewnienie miejsca do pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych.

We wszystkich szkołach zapewniono miejsca do pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych. Jednakże sprawdza się to w placówkach, w których uczniowie posiadają indywidualne szafki na odzież oraz tam gdzie uczniowie korzystają tylko z zajęć w swoich salach (klasy I-III) natomiast klasy starsze mają utrudniony dostęp do pozostawianych w swoich salach podręczników. Z przeprowadzonych z dyrektorami szkół rozmów wynika, iż najlepszym rozwiązaniem są dodatkowe komplety podręczników znajdujące się w poszczególnych salach zajęć, co niestety związane jest z pozyskaniem dodatkowych środków finansowych.

10. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.

W związku z bogatą bazą turystyczną powiatu janowskiego, zarówno zimą jak i latem organizowane są różnorodne formy wypoczynku dla dzieci i młodzieży. W roku **2019** przeprowadzono łącznie **56** kontroli wypoczynku zimowego i letniego w formie wyjazdowej, z którego skorzystało **2393** uczestników. Wszyscy skontrolowani organizatorzy zostali zarejestrowani w bazie wypoczynku na stronie www.wypoczynek.men.gov.pl.

Podczas kontroli oceniano stan sanitarny i oceniano warunki pobytu w miejscu zakwaterowania (pokoje, łazienki, świetlice, otoczenie obiektów, temperaturę

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

---

w pomieszczeniach), zbierano dane dotyczące stanu zdrowia, zapewnienia opieki medycznej oraz dokumentację do celów sanitarno-epidemiologicznych opiekunów. Przeprowadzone kontrole obiektów, w których zorganizowano wypoczynek w formie wyjazdowej nie wykazały nieprawidłowości stanu sanitarno - higienicznego.

11. Podsumowanie

W roku **2019** przeprowadzono **133** kontrole nadzorowanych obiektów. Wszystkie zaplanowane kontrole zostały wykonane zgodnie z planem. We wszystkich nadzorowanych placówkach zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej (mydło w dozownikach, ręczniki jednorazowe lub suszarki do rąk oraz papier toaletowy). Na uwagę zasługuje fakt, iż stan sanitarno – higieniczny w nadzorowanych obiektach systematycznie ulega poprawie. Podejmowane działania w obszarze higieny dzieci i młodzieży miały na celu egzekwowanie bezpiecznych i higienicznych warunków w placówkach nauczania wychowania oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

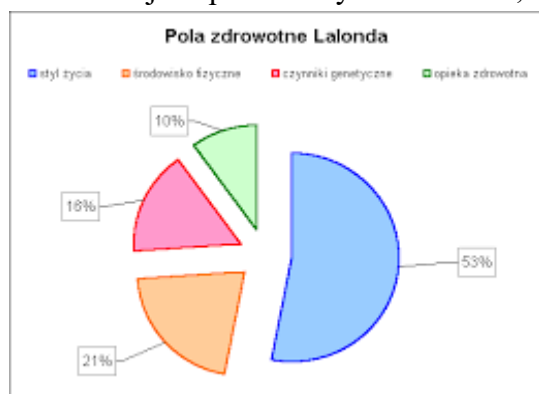
XIV. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działania podejmowane w roku 2019 przez pion oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z założeń krajowych i wojewódzkich programów oraz z sytuacji epidemiologicznej w całym kraju. W związku z powyższym realizowano działania w zakresie:

1. Profilaktyka nadwagi i otyłości.

W związku z niepokojącym wzrostem występowania chorób zależnych od diety, dotyczących w znacznym stopniu populację dzieci i młodzieży, placówki oświatowe w powiecie janowskim przystąpiły do realizacji kolejnej edycji programu „**Trzymaj Formę!**”. Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Placówki otrzymały materiały edukacyjne tj. poradniki dla nauczycieli, broszury dla uczniów, ulotki dla rodziców, plakaty. Program realizowany jest zwykle metodą projektu a więc jest oparty o aktywne uczestnictwo uczniów w realizowanych zadaniach programowych. Program adresowany był do starszych klas szkół podstawowych i został zrealizowany wśród 938 uczniów w 14 szkołach podstawowych w powiecie. Trzy szkoły przystąpiły także do ogólnopolskiego Konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia Trzymaj Formę! , realizowanego w ramach ww. programu. Uczennice jednej z placówek oświatowych wzięły udział także w eliminacjach powiatowych Konkursu, osiągając bardzo dobre wyniki w Konkursie.

w różnych konkursach, o tematyce związanej ze zdrowym odżywianiem i aktywnością fizyczną, uczestniczyli w szkolnych imprezach sportowych, w rajdach rowerowych

Ze sprawozdań i przeprowadzonych wizytacji wynika, że uczniowie uczestniczą w prelekcjach, wykładach, pogadankach i innych zajęciach realizowali szereg projektów edukacyjnych m.in. poznali znakowanie produktów żywnościowych, układali jadłospisy, tworzyli prezentacje multimedialne na temat edukacji zdrowotnej, malowali plakaty, wykonywali gazetki, brali udział

i wycieczkach sportowych, przygotowywali zdrowe potrawy, organizowali akcje promujące zdrowe odżywianie i aktywny styl życia, dokonywali oceny własnej aktywności fizycznej i stylu życia.

2. Profilaktyka palenia tytoniu.

W ramach przeciwdziałania palenia tytoniu oraz zmniejszenia ilości zachorowań, inwalidztwa zdrowotnego i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy kontynuowano realizację krajowego „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” oraz programów edukacyjnych pn. „Czyste Powietrze Wokół Nas” – skierowanego do grup przedszkolnych oraz „Bieg po zdrowie” – adresowanego do uczniów klas IV szkoły podstawowej.

- W roku szkolnym 2018/19 realizowano XI edycję Przedszkolnego Programu Edukacji Antynikotynowej „Czyste powietrze wokół nas”, którego celem był zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród

dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Wychowawcy pięcio i sześciolatków przeprowadzali zajęcia warsztatowe z dziećmi oraz spotkania edukacyjne z rodzicami. Realizowane scenariusze bardzo często były wzbogacane przez urozmaicone formy aktywizujące dzieci i rodziców np. wspólne prace plastyczne, warsztaty. Programem objęto 396 dzieci z 29 placówek wychowania przedszkolnego.

Efektem realizacji programu jest: wykształcenie u dzieci świadomej postawy ochrony własnego zdrowia w sytuacjach, gdy są skazane na bezpośredni kontakt z osobami palącymi papierosy, dzieci uświadamiały i przypominały palącym rodzicom o szkodliwości palenia tytoniu i jego wpływie na stan zdrowia, zwiększono świadomość rodziców na temat znaczenia ich roli w rozwoju zdrowotnym dzieci, a w szczególności w profilaktyce antytytoniowej.

- „Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych. Główne cele programu: opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Programem objęto 65 uczniów klas IV z 10 placówek oświatowych.

3. Profilaktyka uzależnień.

Profilaktykę środków zastępczych tzw. „nowych narkotyków” realizowano poprzez prowadzenie działań zapobiegawczych wśród dzieci i młodzieży najczęściej w formie pogadarek i szkoleń z użyciem specjalnych okularów, które sprawiają, że świat wygląda podobnie jak po wypiciu alkoholu lub po spożyciu narkotyków. Uczestnicy tego typu zajęć warsztatowych stwierdzali, że założenie alkogogli i narkogogli skutkuje podwójnym widzeniem, spowolnieniem czasu reakcji, problemem z ustaleniem odległości, myleniem kierunków, pogorszeniem koordynacji ruchowej, zniekształceniem widzianego obrazu, zniekształceniem widzenia kolorów. Pomimo dużej dawki śmiechu, ćwiczenia te dały pełną świadomość tego, jak trudno wykonywać zwykłe czynności po spożyciu tych środków. Uczniowie obserwując kolegów ćwiczących w okularach, mogli dostrzec, jak zachowuje się człowiek będący pod wpływem substancji psychoaktywnych, często nieświadomie mogący wyrządzić krzywdę sobie lub innym ludziom. Z edukacją w tym zakresie udało się dotrzeć do ok. 800 osób. Informacje na temat szkodliwości i zagrożeń substancjami psychoaktywnymi oraz aktualne materiały informacyjno-edukacyjne np. ulotki, filmy, informacje dla rodziców i opiekunów były także sukcesywnie zamieszczane na stronach internetowych. W siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim pod banerem ostrzegającym przed zażywaniem „nowych narkotyków” wyeksponowano numery infolinii Głównego Inspektora Sanitarnego oraz inne numery telefonów zaufania dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli.

W celu zmiany zachowań zdrowotnych przyszłych matek oraz poprawy zdrowia ich potomstwa w roku szkolnym 2018/19 kontynuowano realizację „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowanego w ramach Szwajcarsko - Polskiego Programu Współpracy. Zajęcia realizowano przy pomocy scenariuszy i prezentacji w internecie, ulotek dla uczniów i broszur dla rodziców. Program objął zasięgiem około 200 uczniów szkół ponadpodstawowych w ramach wzmocnienia programu propagowano ogólnopolski konkurs „Szkoła wolna od używek”, w którym udział wzięli uczniowie jednej ze szkół ponadpodstawowych, nagrywając i montując film krótkometrażowy o tematyce dotyczącej profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

4. Profilaktyka nowotworowa.

W ramach upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry w powiecie janowskim kontynuowano program profilaktyczno edukacyjny „Znamię! Znam je?”, kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat czerniaka, jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry, zachęcanie do regularnych badań oraz przestrzeganie podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem. W roku szkolnym 2018/19 w programie udział wzięło 259 uczniów z 4 szkół ponadpodstawowych.

Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” poświęcony był profilaktyce zakażeń wirusem HPV i raka szyjki macicy dla uczniów szkół średnich. Jego głównym zadaniem było zachęcanie do odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia. Realizacja programu była wsparciem dla prowadzonych już działań profilaktycznych w szkołach. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 6 szkół ponadpodstawowych i 310 uczniów.

5. Profilaktyka chorób zakaźnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim, mając na uwadze niepokojący fakt wzrostu liczby odry w Polsce, podejmował intensywne działania mające na celu upowszechnianie wiedzy na temat szczepień, a także zachęcanie do

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

szczepienia się. W ramach ww. działań, w dniu 6 marca 2019r. w Janowskim Ośrodku Kultury odbyło się szkolenie pt. „**Odra - powracający problem zdrowotny.**” Szkolenie skierowane było do lekarzy rodzinnych, pediatrów, pielęgniarek zajmujących się szczepieniami, higieną środowiska szkolnego, oświatą zdrowotną, nauczycieli oraz innych osób zainteresowanych tematem z powiatu janowskiego. Na auli JOK-u, pojawiła się również młodzież z janowskich szkół oraz młodzież z Ukrainy mieszkająca w Internacie przy ZST. Gościem specjalnym szkolenia, była dr n. med. Barbara Hasiec, specjalista w zakresie chorób zakaźnych i pediatrii. Dr Hasiec naświetliła słuchaczom zarys choroby, jej objawy, leczenie oraz statystyki wielokrotnie podkreślając, że odrę cechuje bardzo duża zakaźność. Zachęcała do zapanowania nad problemem poprzez profilaktykę i szczepienia. W czasie szkolenia, dodatkowo zorganizowany został punkt konsultacyjno - diagnostyczny, w którym każdy mógł zmierzyć sobie RR (ciśnienie tętnicze krwi), poziom glukozy we krwi oraz otrzymać materiały oświatowo - zdrowotne dotyczące profilaktyki odry oraz różnej tematyki zdrowotnej. W szkoleniu udział wzięło łącznie 144 osoby.

Inne działania dotyczyły profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby w ramach programu edukacyjnego pt. „**Podstępne WZW**”.

Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem było podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Zasięg programu w powiecie janowskim: 4 szkoły, 254 uczniów.

6. Profilaktyka zatruc grzybami.

Profilaktyka zatruc grzybami była realizowana w czasie jesieni w celu poprawy stanu wiedzy na temat bezpiecznego grzybobrania. Udzielono 18 porad grzybowych, zorganizowano 2 wystawy grzybów świeżych. Pierwsza wystawa grzybów została wyeksponowana w budynku PSSE podczas dwudniowych obchodów **100-lecia powstania służb sanitarnych**. Wystawa obejmowała około 30 okazów grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących. Wystawę odwiedziło wówczas około 290 osób. Dla szkolnych grup zorganizowanych oprócz wystawy grzybowej przeprowadzono także zajęcia edukacyjno-warsztatowe w zakresie profilaktyki zatruc „nowymi narkotykami” oraz zatruc grzybami (emisje filmu, pogadanki, pokazy narkogogli

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

i alkoholami). Druga wystawa grzybów świeżych została przygotowana w sali wystawowej Ośrodka Edukacji Ekologicznej „Lasy Janowskie” w związku z odbywającymi się w Janowie Lubelskim wojewódzkimi warsztatami grzybowymi, zorganizowanymi dla Klasyfikatorów oraz Grzyboznawców z całego województwa lubelskiego. Szacowana liczba odbiorców wystawy – 65 osób. Każdej wystawie grzybów świeżych towarzyszyły wielkoformatowe ekspozycje zasad „bezpiecznego zbierania grzybów” oraz informacji na temat budowy grzybów.

Uczniowie szkół z powiatu janowskiego wzięli również udział w kolejnej edycji wojewódzkiego Konkursu fotograficznego „Grzyby - skarby natury”, którego celem było kształtowanie postawy szacunku dla świata przyrody oraz kształtowanie umiejętności obserwacji i fotografowania natury. Podsumowaniem konkursu i podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną działań w ramach profilaktyki zatrucia grzybami, było uroczyste spotkanie w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim. Działanie było realizowane w partnerstwie z Zarządem Okręgowym Ligi Ochrony Przyrody, Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych i Lubelską Szkołą Fotografii.

Pracownicy PSSE uczestniczyli także w imprezie pn. „**Mistrzostwa Grzybobrań**”, zorganizowane w Lasach Janowskich przez Nadleśnictwo w Janowie Lubelskim oraz Janowski Ośrodek Kultury, biorąc udział w komisji sędziowskiej i udzielając wielu porad w zakresie bezpiecznego zbierania grzybów. Zebrane przez grzybiarzy w zawodach grzyby zostały poddane ocenie gatunkowej, a następnie zważone i zmierzone zgodnie z przyjętym regulaminem konkursu. Zwycięzcy zostali nagrodzeni, a wszyscy zawodnicy z dumą i satysfakcją korzystali z innych atrakcji sportowo - przyrodniczych, przygotowanych przez organizatorów.

7. Pozostałe akcje.

W związku z przypadającym w 2019 roku jubileuszem **100-lecia Służb Sanitarnych w Polsce** i 65-lecia Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w dniu 3 października 2019r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim odbyła się uroczystość pod patronatem Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pana Jerzego Bieleckiego oraz Starosty Janowskiego Pana Artura Pizonia. Gościem honorowym był Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie Pani Irmina Nikiel. Zaproszeni goście mieli okazję poznać ciekawą i interesującą historię Inspekcji Sanitarnej przedstawioną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim. Była to również okazja do zwiedzania wystawy „Inspekcja Sanitarna Wczoraj i Dziś”. Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie Pani Irmina Nikiel zwróciła się do pracowników Inspekcji obecnych podczas obchodów Jubileuszu: „Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na rzecz społeczeństwa, stara się robić to jak najlepiej, to nasz zbiorowy wysiłek, to nasza trudna, codzienna praca. Inspekcja Sanitarna służy swoją pomocą, służy swoją wiedzą, służy radą” Swoją wypowiedź zakończyła słowami Księdza Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia: „Warto służyć każdemu człowiekowi i dla każdego warto się poświęcać”. Kulminacyjnym punktem uroczystości było odsłonięcie i poświęcenie Tablicy upamiętniającej wszystkich, którzy swoją pracą i zaangażowaniem zapisali się na kartach historii Inspekcji Sanitarnej w powiecie janowskim.

Dla uczczenia 100-lecia powstania służb sanitarnych w Polsce został posadzony symboliczny Jubileuszowy Dąb.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Janowie Lubelskim wzięli także udział w ogólnopolskiej akcji pt. **"Zasadź się na zdrowie"**. Okazją do zorganizowania akcji stał się Jubileusz działalności służb sanitarnych i Lasów Państwowych. Obchody ww. akcji w województwie lubelskim zostały zorganizowane na obszarze wspaniałych, wyróżniających się wieloma walorami przyrodniczymi Lasów Janowskich. Wiadomo, że aktywny wypoczynek najlepszy jest na świeżym powietrzu, dlatego Państwowa Inspekcja Sanitarna i Lasy Państwowe połączyły swoje siły i razem ruszyły ze wspólną akcją sadzenia drzew. Lasy janowskie wzbogaciły się o 1300 nowych drzewek m.in. dębu szypułkowego, lipy drobnolistnej, jarzębu pospolitego i klonu. W dalszej perspektywie efektem akcji jest zapewnienie czystego i świeżego powietrza - dla nas i dla przyszłych pokoleń. Takie akcje to nie tylko zalesianie nieużytkowych gruntów rolnych i odnawianie drzewostanu w miejscach, w których został wycięty, ale także promocja działalności służb państwowych i leczniczych walorów lasu. Każda sadzonka nowego drzewka jednocześnie miała być symbolem zaangażowania pracowników służb sanitarnych w promowanie zdrowego stylu życia.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

8. Współpraca nawiązana przez PIS na poziomie powiatowym w zakresie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.

- Władze samorządów lokalnych,
- Organizacje pozarządowe,
- Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych,
- Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej,
- Zakłady pracy,
- Redaktorzy prasy lokalnej, administratorzy sieci komputerowych.

W roku 2019 na działalność oświatowo - zdrowotną i promocję zdrowia wykorzystano kwotę 3000 PLN. Środki pozyskane od władz samorządowych przeznaczono na zakup nagród rzeczowych dla uczniów biorących udział w podsumowaniach programów edukacyjnych na etapie szkolnym, przedszkolnym jak również biorącym udział w konkursach w związku z ogólnopolskimi akcjami oświatowo – zdrowotnymi. Nie zabrakło również gadżetów dla szkolnych i przedszkolnych koordynatorów programów edukacyjnych.

Przez cały rok 2019 o wszystkich działaniach oświatowo - zdrowotnych informowano lokalną prasę oraz zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE, Urzędu Miejskiego oraz Starostwa Powiatowego w Janowie Lubelskim.

W 2019 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, największy zasięg miały ogólnopolskie programy edukacyjne inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny - wdrażane, nadzorowane i koordynowane na terenie powiatu.

Działania prowadzone w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia są bardzo potrzebne, gdyż sytuacja zdrowotna społeczności lokalnej zależy w dużej mierze od świadomości jej mieszkańców.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

XV. DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA.

Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Janowie Lubelskim posiada w swojej strukturze organizacyjnej Oddział Laboratoryjny. Działa on w systemie zarządzania i działalności technicznej opartej na normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Oddział Laboratoryjny uzyskał potwierdzenie swoich kompetencji przez Polskie Centrum Akredytacji i od dnia 3-go marca 2005 roku posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji o numerze **AB 586**, w zakresie badań mikrobiologicznych żywności, badań mikrobiologicznych wody, badań fizyko-chemicznych wody oraz diagnostycznych.

Akredytowana działalność jest określona w Zakresie Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr **AB 586**, który jest dostępny na stronie internetowej PCA (www.pca.gov.pl). Oddział laboratoryjny poddawany jest corocznej ocenie przez PCA, w wyniku której następuje utrzymanie, bądź rozszerzenie zakresu akredytacji

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

na następny rok. Podczas auditu przeprowadzonego w roku 2019 Polskie Centrum Akredytacji potwierdziło kompetencje Oddziału Laboratoryjnego we wnioskowanym zakresie, który został poszerzony o dodatkowe matryce w ramach Badań Mikrobiologicznych Żywności. Ponadto Oddział Laboratoryjny potwierdził swoje kompetencje w wykonywaniu badań bakteriologicznych skuteczności sterylizacji za pomocą wskaźnika biologicznego, wykonywanych podczas kontroli urządzeń sterylizujących w gabinetach medycznych i kosmetycznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim deklaruje swe zaangażowanie w realizację polityki jakości Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Janowie Lubelskim oraz zapewnia, że utrzymuje wysoką jakość wykonywanych badań poprzez:

- zatrudnienie personelu, który jest systematycznie szkolony w zakresie metod badawczych oraz w zakresie zarządzania jakością w Laboratorium,
- branie udziału w badaniach biegłości/porównaniach między laboratoryjnych organizowanych przez renomowane instytucje krajowe i międzynarodowe,
- wykonywanie badań z zastosowaniem technik badawczych odpowiednio udokumentowanych i zwalidowanych,
- stosowanie odpowiedniego wyposażenia pomiarowego, właściwie obsługiwanego i nadzorowanego.

KORZYŚCI Z AKREDYTACJI LABORATORIUM wg PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02

PRESTIŻ – certyfikaty, sprawozdania z badań, świadectwa wzorcowania i raporty z kontroli wydawane przez akredytowane w PCA jednostki inspekcyjne i laboratoria są powszechnie uznawane,

ZAUFANIE KLIENTA – akredytacja jest obiektywnym dowodem na to, że laboratoria działają zgodnie z najlepszą praktyką jak również jest istotnym argumentem przy wyborze dostawców na rynku krajowym i międzynarodowym “badany lub certyfikowany raz – wszędzie akceptowany”,

WIARYGODNE I PRECYZYJNE WYNIKI ANALIZ I BADAŃ – dzięki akredytacji wyniki są wiarygodne i precyzyjne,

UDZIAŁ BADAŃ W DECYZJACH – akredytowane podmioty dostarczają wiarygodnych wyników, na podstawie, których mogą być podjęte decyzje np. w zakresie ochrony zdrowia publicznego.

Od roku 2004 zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie badania żywności w Systemie Zintegrowanym, Pracownia Badań Mikrobiologicznych Żywności realizuje badania w zakresie:

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Tabela 1. Zakres badań mikrobiologicznych żywności.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Obecność pałeczek <i>Salmonella spp.</i>	PN-EN ISO 6579-1:2017-04* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania, oznaczania liczby i serotypowania <i>Salmonella</i> . Część 1: Wykrywanie <i>Salmonella spp</i>
2.	Obecność i liczba gronkowców koagulazo-dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków)	PN-EN ISO 6888-1:2001+A1:2004 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazo -dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 1: Metoda z zastosowaniem pożywki agarowej Baird-Parkera. PN-EN ISO 6888-2:2001+A1:2004* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazo -dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 2: Metoda z zastosowaniem pożywki agarowej z plazmą króliczą i fibrynogenem. PN-EN ISO 6888-3:2004+AC:2005 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazo-dodatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 3: Wykrywanie obecności i oznaczanie małych liczb metodą NPL.
3.	Liczba β -glukuronidazo-dodatnich <i>Escherichia coli</i>	PN-ISO 16649-2:2004* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby β -glukuronidazo-dodatnich <i>Escherichia coli</i> . Część 2: Metoda płytkowa w temp. 44°C z zastosowaniem 5-bromo-4-chloro-3-indolilo β -D-glukuronidu.
4.	Obecność i liczba bakterii z grupy <i>coli</i>	PN-ISO 4831:2007 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby bakterii z grupy <i>coli</i> . Metoda najbardziej prawdopodobnej liczby. PN-ISO 4832:2007* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby bakterii

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
		z grupy <i>coli</i> . Metoda płytkowa.
5.	Ogólna liczba drobnoustrojów	PN-EN ISO 4833-1:2013-12+Ap1:2016-11 Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda oznaczania liczby drobnoustrojów. Część 1: Oznaczanie liczby metodą posiewu wgłębnego w temp. 30°C
6.	Liczba drożdży i pleśni	PN-ISO 21527-1:2009 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby drożdży i pleśni. Część 1: Metoda liczenia kolonii w produktach o aktywności wody wyższej niż 0,95. PN-ISO 21527-2:2009 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby drożdży i pleśni. Część 2: Metoda liczenia kolonii w produktach o aktywności wody niższej lub równej 0,95.
7.	Liczba przypuszczalnych <i>Bacillus cereus</i>	PN-EN ISO 7932:2005* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania przypuszczalnych <i>Bacillus cereus</i> - Metoda płytkowa.
8.	Obecność i liczba <i>Listeria monocytogenes</i>	PN-EN ISO 11290-1:2017-07* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Listeria monocytogenes</i> i innych <i>Listeria spp.</i> Część 1: Metoda wykrywania. PN-EN ISO 11290-2:2017-07* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Listeria monocytogenes</i> i innych <i>Listeria spp.</i> Część 2: Metoda oznaczania liczby.
9.	Obecność i liczba <i>Enterobacteriaceae</i>	PN-ISO 21528-1:2017-08 Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Enterobacteriaceae</i> . Część 1: Wykrywanie <i>Enterobacteriaceae</i> . PN-ISO 21528-2:2017-08* . Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Enterobacteriaceae</i> . Część 2: Metoda liczenia kolonii.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
10.	Badania sanitarne z powierzchni / wymazy czystościowe	PN-EN ISO 18593:2018-08. Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalne metody pobierania próbek z powierzchni. Instrukcja producenta płytek kontaktowych. PN-A-82055-19:2000 Badania mikrobiologiczne. Oznaczanie zanieczyszczenia mikrobiologicznego powierzchni urządzeń, sprzętów, pomieszczeń oraz opakowań i rąk pracowników.

* badania akredytowane

W roku 2019 wykonano 2519 oznaczeń produktów spożywczych z powiatów: Janów Lubelski, Kraśnik, Opole Lubelskie i Świdnik.

Od roku 2005 zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie realizacji badań jakości wody w Systemie Zintegrowanym, Pracownia Badań Mikrobiologicznych Wody i Pracownia Badań Fizyko-Chemicznych Wody realizuje badania w zakresie:

Tabela 2. Zakres badań mikrobiologicznych wody.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Ogólna liczba mikroorganizmów na agarze odżywcym w temp. 22±2°C i w 36±2°C	PN-EN ISO 6222:2004* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe mikroorganizmów zdolnych do wzrostu. Określenie ogólnej liczby kolonii metodą posiewu na agarze odżywcym.
2.	Obecność i liczba bakterii grupy <i>coli</i> , liczba <i>Escherichia coli</i>	PN-EN ISO 9308-1:2014-12+A1:2017-04* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe <i>Escherichia coli</i> i bakterii grupy coli. Część 1: Metoda filtracji membranowej do badania wód o małej ilości mikroflory towarzyszącej. PN-EN ISO 9308-1:1999 Wykrywanie i oznaczanie ilościowe bakterii grupy <i>coli</i> , bakterii grupy <i>coli</i> termotolerancyjnych i domniemanych <i>Escherichia coli</i> . Metoda filtrów membranowych.
3.	Obecność i liczba Enterokoków kałowych	PN-EN ISO 7899-2:2004* Jakość wody. Wykrywanie i oznaczanie ilościowe Enterokoków kałowych. Część 2: Metoda filtracji membranowej.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
4.	Obecność pałeczek <i>Salmonella</i>	Wydawnictwo metodyczne PZH, Rok 2001. Wykrywanie i izolacja pałeczek <i>Salmonella</i> z wód powierzchniowych i ścieków.
5.	Obecność i liczba gronkowców koagulazo - dodatnich	Metodyka PZH ZHK:2007*. Metoda filtracji membranowej.
6.	NPL bakterii grupy coli i <i>Escherichia coli</i> Metoda NPL z zast. testu Colilert 18	PN-EN ISO 9308-2:2014-06* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe <i>Escherichia coli</i> i bakterii grupy coli. Część 2: Metoda najbardziej prawdopodobnej liczby.
7.	Obecność i liczba <i>Legionella</i>	Metoda filtracji membranowej. PN-EN ISO 11731:2017-08* Jakość wody - Oznaczanie ilościowe bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> .
8.	Obecność i liczba <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	PN-EN ISO 16266:2009* Jakość wody. Wykrywanie i oznaczanie ilościowe <i>Pseudomonas aeruginosa</i> .

Tabela 3. Zakres badań fizyko-chemicznych wody.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Mętność	PN-EN ISO 7027-1:2016-09* Jakość wody. Oznaczanie mętności. Część 1: Metody ilościowe.
2.	Zapach i smak	PB-05 wyd.1 z dn. 31.01.2006 Oznaczanie zapachu i smaku w wodzie. (procedura opracowana na podstawie normy wycofanej PN-72/C-04557)
3.	Barwa	PN-EN ISO 7887:2012, pkt 6 i pkt 7* Jakość wody. Badanie i oznaczanie barwy.
4.	pH	PN-EN ISO 10523:2012* Oznaczanie pH wód i ścieków metodą elektrometryczną.
5.	Twardość ogólna	PN-ISO 6059:1999 Jakość wody. Oznaczanie sumarycznej zawartości wapnia i magnezu. Metoda miareczkowa z EDTA.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
6.	Stężenie żelaza	PN-ISO 6332:2001* Jakość wody. Oznaczanie żelaza. Metoda spektrometryczna z 1,10-fenantroliną.
7.	Chlorki	N-ISO 9297:1994 Jakość wody. Oznaczanie chlorków. Metoda miareczkowania azotanem srebra w obecności chromianu jako wskaźnika (Metoda Mohra).
8.	Stężenie jonów amonowych	PN-ISO 7150-1:2002* Jakość wody. Oznaczanie azotu amonowego. Część 1: Manualna metoda spektrometryczna.
9.	Stężenie azotynów	PN-EN 26777:1999* Jakość wody. Oznaczanie azotynów. Metoda absorpcyjnej spektrometrii cząsteczkowej.
10.	Stężenie azotanów	PN-82/C-04576.08* Woda i ścieki. Badania zawartości związków azotu. Oznaczanie azotu azotanowego metodą kolorymetryczną z salicylanem sodowym.
11.	Przewodność elektryczna właściwa	PN-EN 27888:1999* Jakość wody. Oznaczanie przewodności elektrycznej właściwej.
12.	Mangan metodą nadmanganianową	PB-07 wyd. 2 z dnia 05.09.2007r. Oznaczanie manganu metodą nadmanganianową. (procedura opracowana na podstawie normy wycofanej PN-92/C-04590/02).
13.	Stężenie chloru całkowitego, wolnego i związanego	PB-14 wyd. 1 z dnia 19.04.2018r.* Oznaczanie chloru wolnego i całkowitego metodą kolorymetryczną za pomocą testów Hach-Lange oraz chloru związanego metodą obliczeniową.
14.	Potencjał redox względem AG/CL	PB-13 wyd. 1 z dnia 10.04.2018r.* Pomiar potencjału oksydoredukcyjnego w wodzie na pływalniach.
15.	Utlenialność	PN-EN ISO 8467:2001* Jakość wody. Oznaczanie indeksu nadmanganianowego.

* badania akredytowane

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

W roku 2019 przeprowadzono **4328 oznaczeń** wody do spożycia, wody na pływalniach oraz wody z kąpielisk z powiatów: Janów Lubelski, Kraśnik, Opole Lubelskie.

Od 01 kwietnia 2009 roku zarządzeniem Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie, Pracownia Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych realizuje badania biologicznych czynników chorobotwórczych w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych na terenie województwa lubelskiego w zakresie:

Tabela 3. Zakres badań w Pracowni Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych.

Lp.	Badany obiekt	Badana cecha	Badana cecha
1.	Kał, wymaz z odbytu	Obecność pałeczek <i>Salmonella</i> i <i>Shigella</i>. Metoda hodowlana z potwierdzeniem biochemicznym i serologicznym.	PB-02 wydanie 4 z dnia 21.02.2012r.* Diagnostyka pałeczek jelitowych <i>Salmonella</i> i <i>Shigella</i> .
		Obecność pałeczek <i>Yersinia</i>. Metoda posiewu płytkowego, Identyfikacja biochemiczna.	PB-08 wyd. 3 z dnia 11.04.2012r. * Diagnostyka pałeczek jelitowych <i>Yersinia</i> .
2.	Urządzenia sterylizujące - autoklawy	Badanie bakteriologiczne skuteczności sterylizacji za pomocą wskaźnika biologicznego	Wg instrukcji producenta.

* badania akredytowane

W roku 2019 wykonano 10631 oznaczeń diagnostycznych z powiatów: Janów Lubelski i Kraśnik.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2019

XVI. PODSUMOWANIE.

Liczba obiektów nadzorowanych przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w 2019 roku przedstawiała się następująco:

- Higiena Komunalna - 243
- Higiena Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku - 2279
- Higiena Pracy - 78
- Nadzór Przeciw Epidemiczny - 95
- Higiena Dzieci i Młodzieży - 43
- Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia - 101
- Suma - 2839

W celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego powiatu janowskiego w 2019r. Państwowa Inspekcja Sanitarna przeprowadziła łącznie 1243 kontrole w 964 obiektach.

W celu wyegzekwowania nałożonych podczas kontroli obowiązków wydano 217 decyzji administracyjnych, nałożono 44 mandaty karne na łączną kwotę 4.230,00 zł. Do badań w zakresie urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody pobrano łącznie 470 próbek.

Sprawowanie przez Państwową Inspekcję Sanitarną zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przyczynia się do stabilizacji sytuacji sanitarnej w powiecie janowskim. Stan sanitarny w roku 2019 był dobry.

Nie odnotowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, a obserwowany wzrost zachorowań na wybrane choroby zakaźne miał, podobnie jak w latach ubiegłych, charakter sezonowy lub był kontynuacją obserwowanych wcześniej trendów wieloletnich. Dobre efekty naszej pracy mobilizują do prowadzenia aktywnego nadzoru epidemiologicznego oraz działań prowadzonych ustawicznie i z dużym zaangażowaniem, na rzecz promocji zdrowia.

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Janowie Lubelskim**

mgr Elżbieta Kurzyna